การวิเคราะห์งบการเงินสหกรณ์

อรุณี วงศ์ราเชน

ผู้เชี่ยวชาญ

ด้านวิเคราะห์ภาวะเศรษฐกิจการเงินสหกรณ์

พระราชดำรัส พระบาทสมเด็จพระมหาภูมิพลอดุลยเดช มหาราช บรมนาถบพิตร

“..ก็ขอให้ทุกคน เมื่อมีปัญหาอะไร กลับมาดูที่กายของตัว ว่าต้องปรองดองอย่างไร สำหรับให้แข็งแรง ให้มีความสุข แล้วนึกถึงสหกรณ์ว่าจะต้องปรองดองกัน ช่วยกันสร้าง ทำให้สหกรณ์แข็งแรง มีความก้าวหน้า เมื่อสหกรณ์ก้าวหน้า แข็งแรง แต่ละคนที่เป็นสมาชิก ก็มีความสุข มีความภูมิใจได้ว่า สร้างตัวเองขึ้นมา เพราะฉะนั้นก็ขอให้ทุกคนจงอย่าลืม และระลึกอยู่เสมอ คิดอยู่เสมอ ในความขยันหมั่นเพียร มีความปรองดองกันดี...”

เอกสารประกอบการบรรยาย

1.เอกสาร สอ.ขนาดใหญ่ วิเคราะห์งบการเงิน ชสอ. 221164

2 สอ. ทองเอก .งบการเงิน 221164

3.. สอ. ทองเอก วิเคราะห์ทางการเงิน 221164

4. ok สรุปอัตราส่วน ด้วย Camel 221164

5. peer group ออมทรัพย์ 2563

คำแนะนำ การวิเคราะห์งบการเงิน เมื่อต้องปฏิบัติงานจริง

❶ รู้จริง (ช่วยตัวเอง)

- พรบ. สหกรณ์ 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม /ประกาศกฎกระทรวง 2564 / ประกาศ คพช. 2563 ระเบียบ /คำสั่ง / ประกาศ และคำแนะนำ นทส. และที่เกี่ยวข้อง

-การดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ที่ตรวจสอบ

-ข้อบังคับ ระเบียบ มติที่ประชุมใหญ่ / มติกรรมการ /รายงานกิจการสหกรณ์

- รูปแบบงบการเงินออมทรัพย์ / การเกษตร

❷ ดูจริง (ตัวช่วย)

- งบการเงินปีก่อน
- รายงานการสอบบัญชี
- รายงานของผู้ตรวจสอบกิจการ
- รายงานของผู้ตรวจการสหกรณ์
- ข้อมูลต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น ข่าว ข้อร้องเรียนต่างๆ

กลยุทธ์ของ ซุนวู

รู้เขา..รู้เรา

รบ 100 ครั้ง

ชนะ 100 ครั้ง

❸ เอาจริง

- ศึกษา / วิเคราะห์เปรียบเทียบงบทดลอง
- ศึกษางบการเงิน /วิเคราะห์เปรียบเทียบ
- วิเคราะห์โครงสร้างทางการเงิน *(เจาะลึกเฉพาะรายการที่สำคัญ หรือที่สนใจ)*
- วิเคราะห์ความเหมาะสมของแหล่งที่มา – ใช้ไป (ได้สั้น – ใช้ยาว / ได้ยาว – ใช้สั้น)
- ข้อสังเกตที่พบ / จุดเด่น /จุดที่ควรปรับปรุง

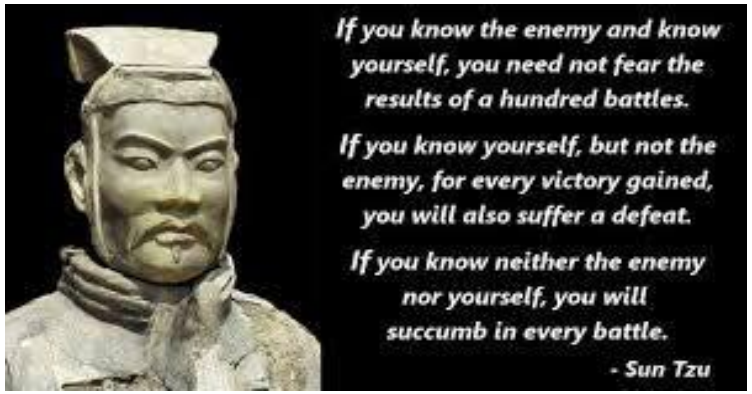

ลำดับชั้นของกฎหมายที่สหกรณ์ / หน่วยงานตรวจสอบ /กำกับดูแลต้องทราบ

พระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (พ.ศ. 2553, 2562) /ประกาศ คพช. / กฎกระทรวง

ระเบียบ คำสั่ง ประกาศ คำแนะนำนายทะเบียนสหกรณ์ /กรมตรวจบัญชีสหกรณ์

ข้อบังคับของสหกรณ์

ระเบียบของสหกรณ์

มติที่ประชุมใหญ่ /กรรมการ

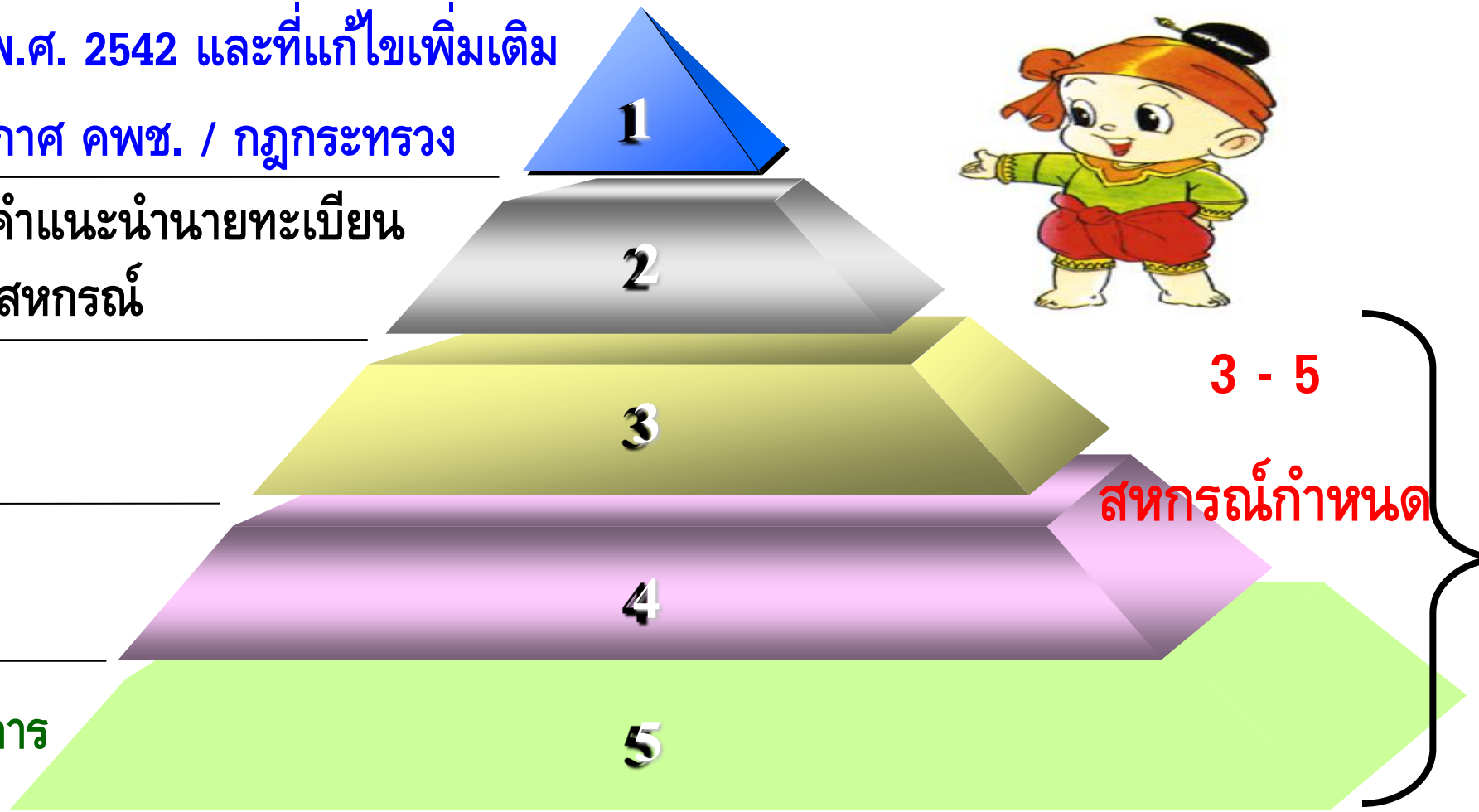

3 - 5 สหกรณ์กำหนด

หน่วยงานราชการ ปฏิบัติตาม ลำดับ 1 - 2 สหกรณ์ ปฏิบัติตาม 1 - 5

กฎกระทรวง / ระเบียบ /คำสั่ง ประกาศนายทะเบียนสหกรณ์ /กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ที่เกี่ยวข้องกับการเงินการบัญชี

- กฎกระทรวง การดำเนินงานและการกำกับดูแลสหกรณ์ออมทรัพย์และสหกรณ์เครดิตยูเนี่ยน พ.ศ. 2564 บังคับใช้ 10 กุมภาพันธ์ 2564

- ประกาศคณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติ เรื่อง ข้อกำหนดการฝากหรือลงทุนอย่างอื่นของสหกรณ์ พ.ศ. 2563 (ประกาศ ณ วันที่ 17 พฤศจิกายน 2563)

- ระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ ว่าด้วย
  - *การบัญชีของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร พ.ศ. 2563* (มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 10 ตุลาคม 2563)
  - *การตรวจสอบกิจการของสหกรณ์ พ.ศ. 2563* (มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 8 กุมภาพันธ์ 2564)

- ประกาศนายทะเบียนสหกรณ์ เรื่อง การประมาณการค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ ตามระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ว่าด้วยการบัญชีของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร พ.ศ. 2563 (ประกาศ ณ วันที่ 12 มกราคม 2564) *สำหรับสหกรณ์ประเภทออมทรัพย์และเครดิตยูเนี่ยน (ระหว่างรอกฎกระทรวง ด้านสินเชื่อ)*

กฎกระทรวง / ระเบียบ /คำสั่ง ประกาศนายทะเบียนสหกรณ์ /กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ที่เกี่ยวข้องกับการเงินการบัญชี

- ประกาศกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการจัดทำรายการแสดงสินทรัพย์และหนี้สิน ลงวันที่ *21 พฤษภาคม 2564* บังคับใช้ 2 กันยายน 2564 *(ตั้งแต่วันที่ประกาศในราชกิจจานุเบกษา : 2 กันยายน 64)*
- ประกาศนายทะเบียนสหกรณ์ เรื่อง การจัดเก็บและรายงานข้อมูลทางการเงินของสหกรณ์ออมทรัพย์และสหกรณ์เครดิตยูเนี่ยน พ.ศ. 2564 ลงวันที่ 22 กันยายน *2564* บังคับใช้ถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา *(รอ)*
- หนังสือกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ด่วนที่สุดที่ กษ 0404 / NEW
  - ◈ ว 92 วันที่ 30 ธ.ค. 63 เรื่อง วิธีปฏิบัติทางบัญชีสำหรับสหกรณ์ที่นำเงินไปลงทุนในหุ้นชุมนุมสหกรณ์ธนกิจไทย จก.
  - ◈ ว 61 วันที่ 29 ก.ย. 64 เรื่อง วิธีปฏิบัติทางบัญชีกรณีสหกรณ์นำเงินไปลงทุนในหุ้นบริษัทการบินไทย จำกัด (มหาชน)
  - ◈ ว 76 วันที่ 12 พฤศจิกายน 64 เรื่อง วิธีปฏิบัติทางบัญชี สำหรับสหกรณ์นำเงินไปฝากกับสหกรณ์เครดิตยูเนี่ยนคลองจั่น จำกัด ภายหลังศาลล้มละลายกลางมีคำสั่งให้ยกเลิกการฟื้นฟูกิจการ *(ตั้งค่าเผื่อเงินฝาก สค. ยูเนี่ยนคลองจั่น จำกัด สงสัยจะสูญตามจำนวนเงินที่ผิดนัดชำระหนี้ตามแผนฟื้นฟูกิจการ เป็นอย่างน้อย*

ความรู้ในธุรกิจที่ตรวจสอบ

ธุรกิจสินเชื่อ

สหกรณ์ให้เงินกู้ หรือสินเชื่อแก่สมาชิกตามระเบียบและหลักเกณฑ์การให้เงินกู้ *(มาตรา 46 (6))* เพื่อให้สมาชิกนำไปประกอบอาชีพหรือใช้จ่ายที่จำเป็น โดยแบ่งเงินกู้เป็นประเภทต่าง ๆ ซึ่งเงินกู้แต่ละประเภทมีเงื่อนไขแตกต่างกันไปตามที่กำหนดไว้ในระเบียบของสหกรณ์ นอกจากนี้ สหกรณ์สามารถให้สหกรณ์อื่นกู้ยืมเงินได้ โดยปฏิบัติตามระเบียบของสหกรณ์ที่ได้รับความเห็นชอบจากนายทะเบียนสหกรณ์ *(พรบ.สหกรณ์ 2542 มาตรา 46 (8))*

การรับฝากเงิน

มาตรา 46 (5) รับฝากเงินประเภทออมทรัพย์หรือประเภทประจำ จากสมาชิกหรือสหกรณ์อื่น *หรือสมาคมฌาปนกิจสงเคราะห์ซึ่งมีสมาชิกของสมาคมนั้นไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งเป็นสมาชิกของสหกรณ์ผู้รับฝากเงิน (แก้ไขเพิ่มเติม 2553) หรือนิติบุคคลซึ่งมีบุคลากรหรือลูกจ้างไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของนิติบุคคลนั้นเป็นสมาชิกของสหกรณ์ผู้รับฝากเงิน(แก้ไขเพิ่มเติม 2562)* ทั้งนี้ ตามระเบียบของสหกรณ์ที่ได้รับความเห็นชอบจากนายทะเบียนสหกรณ์ *(พ.ร.บ. สหกรณ์ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม)*

พระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

ศึกษารายงาน 3 ผู้ตรวจสอบ

มาตรา 69 ให้กรมตรวจบัญชีสหกรณ์เป็นผู้สอบบัญชีของสหกรณ์ ...ทั้งนี้ตามระเบียบที่อธิบดีกรมตรวจบัญชีสหกรณ์กำหนด การสอบบัญชีนั้นให้ปฏิบัติตามมาตรฐานการสอบบัญชีและตามระเบียบที่อธิบดีกรมตรวจบัญชีสหกรณ์กำหนด

มาตรา 19 ให้ผู้ตรวจการสหกรณ์มีอำนาจหน้าที่ตรวจสอบกิจการและฐานะการเงินของสหกรณ์ตามที่นายทะเบียนสหกรณ์กำหนด เมื่อตรวจสอบแล้วให้เสนอรายงานการตรวจสอบต่อนายทะเบียนสหกรณ์

มาตรา 53 ให้สหกรณ์มีผู้ตรวจสอบกิจการ ซึ่งที่ประชุมใหญ่เลือกตั้งจากสมาชิกหรือบุคคลภายนอก เพื่อดำเนินการตรวจสอบกิจการของสหกรณ์แล้วทำรายงานเสนอต่อที่ประชุมใหญ่

รายงานการสอบบัญชี :กรมตรวจบัญชีสหกรณ์

รายงานระหว่างปี

ข้อสังเกตจากการตรวจสอบ / การติดตามแก้ไข / เรื่องอื่นๆ

รายงานประจำปี

1. รายงานของผู้สอบบัญชี
2. รายงานผลการตรวจสอบบัญชี
   1.ข้อสังเกตจากการควบคุมภายใน
   2. วิเคราะห์ความเสี่ยงทางการเงิน

Management : การจัดการ

- โครงสร้างธุรกิจ
- การดำเนินธุรกิจ
- ชั้นคุณภาพการควบคุมภายใน

Capital : เงินทุน

- ความเข้มแข็ง /ความเพียงพอและความเสี่ยงของเงินทุน
- โตรงสร้างแหล่งเงินทุน
- ผลตอบแทน (ROE)

Assets : สินทรัพย์

- ผลตอบแทนการลงทุน (ROA)
- สินทรัพย์สร้างรายได้
- การกระจุกตัวของสินทรัพย์
- ความเสี่ยงที่ต้องระวัง

CAMELS

Earning : การทำกำไร

- ประสิทธิภาพการดำเนินงาน
- เงินออม / หนี้สินสมาชิก
- เน้นสวัสดิการสมาชิก

Liquidity : สภาพคล่อง

- ความสามารถในการชำระหนี้ระยะสั้น (ชำระตามกำหนด)
- ความสมดุลของสินทรัพย์และหนี้สินระยะสั้น

Sensitivity : ผลกระทบทางธุรกิจ

- COVID 19
- วิกฤติเศรษฐกิจ / ตลาดการแข่งขัน
- นวัตกรรม IT / Social network / Online
- กฎหมาย / การเมือง /นโยบายรัฐ
- ทัศนคติ /ความเชื่อมั่นของสังคม /สมาชิก

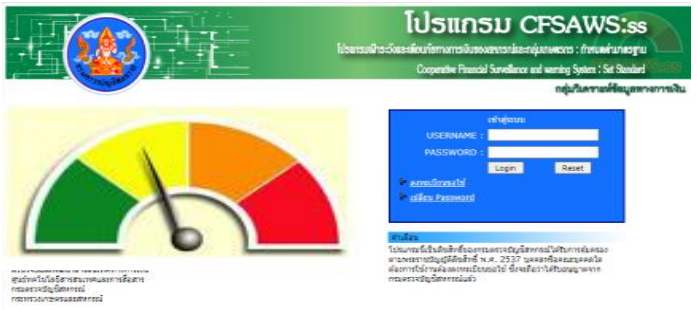

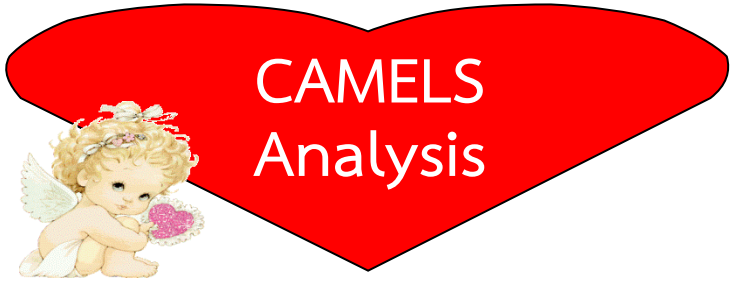

ก่อนที่จะอ่าน /วิเคราะห์งบการเงิน

*โปรดอ่าน**รายงานของผู้สอบบัญชีก่อน** (การแสดงความเห็น)*

- ไม่มีเงื่อนไข หรือ ไม่มีเงื่อนไข แต่มีวรรคเน้น

- มีเงื่อนไข *(ระวัง)*

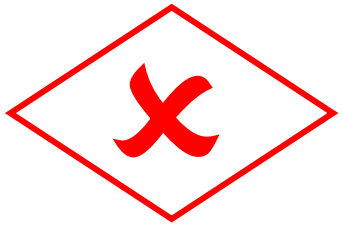

- ไม่ถูกต้อง *(ระวังมากขึ้น)*

- ไม่แสดงความเห็น *(โคม่า)*

การแสดงความเห็นแบบไม่มีเงื่อนไข

1. ผู้สอบบัญชีสามารถปฏิบัติงานตรวจสอบการเงินได้ตามมาตรฐานการสอบบัญชีและระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์

2. ผู้สอบบัญชีสามารถสรุปผลจากหลักฐานการสอบบัญชีได้ว่างบการเงินที่ตรวจสอบแสดงฐานะการเงิน ผลการดำเนินการและกระแสเงินสด (ถ้ามี) ของสหกรณ์ โดยถูกต้องตามที่ควรในสาระสำคัญตามระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์

ไม่มีเงื่อนไข แต่มีวรรคเน้น

รายการ	วรรคและข้อมูลเหตุการณ์ที่เน้น (แบบไม่มีเงื่อนไข)
1. เงื่อนไข	ต้องเป็นข้อมูลและเหตุการณ์ที่มีสาระสำคัญ และสหกรณ์ได้แสดงหรือเปิดเผยไว้แล้วอย่างเหมาะสมในหมายเหตุประกอบงบการเงิน
2. สถานการณ์ที่พิจารณา 2.1 อาจจำเป็น ต้องเพิ่ม 2.2 อาจเพิ่ม 2.3 ต้องเพิ่ม	เรื่องที่อาจจำเป็นต้องเพิ่ม เช่น ➢ความไม่แน่นอนของคดีความ การดำเนินการทางกฎหมาย ➢งบการเงินจัดทำตามหลักเกณฑ์อื่น ซึ่งมิใช่เกณฑ์การดำเนินงานต่อเนื่อง เรื่องที่อาจเพิ่ม เช่น ➢ตัวเลขเปรียบเทียบปีก่อนที่แสดงขัดต่อข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญ ได้มีการปรับปรุงให้ถูกต้องแล้วในปีปัจจุบัน (เนื่องระบบบัญชีสหกรณ์ไม่ได้กำหนดให้มีการปรับปรุงตัวเลขเปรียบเทียบปีก่อน) เรื่องที่ต้องเพิ่มเช่น ➢สหกรณ์ปฏิบัติผิดกฎหมาย พระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542 และกฎหมายอื่น ที่เกี่ยวข้อง

รูปแบบรายงานของผู้สอบบัญชี *(แบบไม่มีเงื่อนไข)*

เสนอ สมาชิกสหกรณ์.....

ความเห็น 1

ข้าพเจ้าได้ตรวจสอบงบการเงินของสหกรณ์.....ซึ่งประกอบด้วย งบแสดงฐานะการเงิน ณ วันที่.....(ปีปัจจุบัน)..... งบกำไรขาดทุน และงบกระแสเงินสด (ถ้ามี) สำหรับปีสิ้นสุดวันเดียวกัน และหมายเหตุประกอบงบการเงิน รวมถึงหมายเหตุสรุปนโยบายการบัญชีที่สำคัญ

ข้าพเจ้าเห็นว่า งบการเงินข้างต้นนี้แสดงฐานะการเงินของสหกรณ์..... ณ วันที่.....(ปีปัจจุบัน)..... ผลการดำเนินงาน และกระแสเงินสด (ถ้ามี) สำหรับปีสิ้นสุดวันเดียวกัน โดยถูกต้องตามที่ควรในสาระสำคัญตามระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์

2 **เกณฑ์ในการแสดงความเห็น**

พรบ.สหกรณ์ มาตรา 69

ข้าพเจ้าได้ปฏิบัติงานตรวจสอบตามมาตรฐานการสอบบัญชีและตามระเบียบกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ความรับผิดชอบของข้าพเจ้าได้กล่าวไว้ในส่วนของความรับผิดชอบของผู้สอบบัญชีต่อการตรวจสอบงบการเงินในรายงานของข้าพเจ้า ข้าพเจ้ามีความเป็นอิสระจากสหกรณ์และได้ปฏิบัติตามจรรยาบรรณของผู้สอบบัญชีสหกรณ์ ข้าพเจ้าเชื่อว่าหลักฐานการสอบบัญชีที่ข้าพเจ้าได้รับเพียงพอและเหมาะสม เพื่อใช้เป็นเกณฑ์ในการแสดงความเห็นของข้าพเจ้า

Network

4 ข้อมูลและเหตุการณ์ที่เน้น ในหมายเหตุประกอบงบการเงิน

ตัวอย่างจริง

ข้าพเจ้าขอให้สังเกตต่อหมายเหตุประกอบงบการเงินต่อไปนี้

1. ข้อ 14 สหกรณ์มีบัญชีเงินรับฝาก ณ วันที่ 31 ตุลาคม 2562 จำนวน ..... บาท ในจำนวนนี้ มีเงินรับฝากจากบุคคลภายนอก จำนวน ..... บาท ซึ่งไม่เป็นไปตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542 มาตรา 46 (5) และสหกรณ์อยู่ระหว่างปฏิบัติให้ถูกต้อง

2. ข้อ 7 ในอดีต สหกรณ์ได้ดำเนินธุรกิจจัดหาสลากกินแบ่งรัฐบาลมาจำหน่ายซึ่งไม่เป็นไปตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542 มาตรา 33 (1) และไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งสหกรณ์ ซึ่งมียอดค้างอยู่กับตัวแทนจำหน่ายจำนวน ..... บาท แต่ไม่มีหลักทรัพย์ค้ำประกันลูกหนี้คู่สัญญา ซื้อขายสลากกินแบ่งรัฐบาล จึงทำให้มีความเสี่ยงในการเรียกเก็บหนี้ไม่ได้ แต่คู่สัญญาได้นำที่ดินมาจำนองไว้เป็นหลักประกันในราคาประเมิน ..... บาท ซึ่งสหกรณ์ได้ดำเนินคดีกับคู่สัญญาบริษัทเทวาสิทธิพิฆเนศ จำกัด ตามคำสั่งศาล มีมูลค่าทรัพย์ที่ฟ้อง จำนวน .....บาท

3. ข้อ 9 สหกรณ์ถูกเพิกถอนมติที่ประชุมใหญ่ ซึ่งมีมติจัดสรรกำไรสุทธิประจำปี 2561 ไปแล้วตามคำสั่งของกรมส่งเสริมสหกรณ์ และทำให้สหกรณ์ต้องดำเนินการเรียกคืนเงินปันผล เงินเฉลี่ยคืนและโบนัส จำนวน ..... บาท โดยสหกรณ์ได้รับรู้ลูกหนี้เงินรอเรียกคืนจำนวนดังกล่าวและได้ดำเนินการตั้งค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญสำหรับลูกหนี้เงินรอเรียกคืน จำนวนเงินดังกล่าวทั้งจำนวนแล้ว ซึ่งเป็นไปตามมติที่ประชุมคณะกรรมการ ครั้งที่ พิเศษ ..... เมื่อวันที่ .....

จากรายงานประจำปี 2563 ชสอ.

4 ข้อมูลและเหตุการณ์ที่เน้น

ข้าพเจ้าขอให้ข้อสังเกตเพิ่มเติมตามหมายเหตุประกอบงบการเงินข้อ 16. เกี่ยวกับหนี้สินที่อาจเกิดขึ้นและคดีความ ดังนี้

1. คดีแพ่งหมายเลขดำที่ พ.277/2560 ลงวันที่ 14 กุมภาพันธ์ 2560 บริษัท เมโทรซิสเต็มส์คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) เป็นโจทก์ยื่นฟ้องชุมนุมสหกรณ์ออมทรัพย์แห่งประเทศไทย จำกัด เป็นจำเลยต่อศาลจังหวัดนนทบุรี เรื่อง จ้างทำของ โดยฟ้องชุมนุมสหกรณ์ฯ ว่าผิดนัดชำระหนี้ตามสัญญาจ้างและเรียกค่าเสียหายจากการตกลงทำสัญญาว่าจ้างให้ออกแบบ พัฒนา และติดตั้งโปรแกรมระบบงานสหกรณ์ออมทรัพย์เพื่อสหกรณ์สมาชิก และบริการระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ รวมจำนวนทุนทรัพย์ที่ฟ้อง 204,409,552.00 บาท

2. คดีผู้บริโภคหมายเลขดำที่ ผบ.2304/2561 ลงวันที่ 3 มิถุนายน 2561 บริษัท ทีโอที จำกัด (มหาชน) เป็นโจทก์ยื่นฟ้องชุมนุมสหกรณ์ออมทรัพย์แห่งประเทศไทย จำกัด เป็นจำเลยต่อศาลจังหวัดนนทบุรี เรื่อง สัญญา เรียกค่าเสียหาย โดยโจทก์ฟ้องว่า เมื่อวันที่ 31 พฤษภาคม 2559 ชุมนุมสหกรณ์ฯ ทำสัญญาใช้บริการระบบเครือข่ายสื่อสารข้อมูลไอพี วีพีเอ็น (IP VPN DSL VPN) เพื่อใช้งานในโครงการจัดหาโปรแกรมระบบงานสหกรณ์ออมทรัพย์ให้กับสหกรณ์สมาชิกของชุมนุมสหกรณ์ฯ โดยให้บริการระบบสื่อสารข้อมูลผ่านเครือข่าย Private Link ของโจทก์ พร้อมอุปกรณ์ระบบเครือข่ายในการบริการโปรแกรมสหกรณ์ออมทรัพย์ โดยเชื่อมโยง

วรรค : ข้อมูลและเหตุการณ์ที่เน้น

4 วรรค : ข้อมูลและเหตุการณ์ที่เน้น

จากกรณีผลคดียังไม่ถึงที่สุด ซึ่งอาจมีการเปลี่ยนแปลงคำพิพากษาของศาลได้ จึงมีเหตุให้มิจำเป็นต้องบันทึกประมาณการหนี้สินที่อาจเกิดขึ้นจากผลของคดีความดังกล่าว

ข้าพเจ้าขอให้ข้อสังเกตเพิ่มเติม ดังนี้

ตามหมายเหตุประกอบงบการเงินข้อ 4. ในระหว่างปีคณะกรรมการดำเนินการชุดที่ 47 ในการประชุมครั้งที่ 16 (วาระพิเศษ) เมื่อวันที่ 4 เมษายน 2563 มีมติอนุมัติช่วยเหลือสหกรณ์สมาชิกที่ได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัส CORONA 2019 (COVID – 19) โดยการพักชำระหนี้เงินต้นให้แก่สหกรณ์สมาชิกทุกรายเป็นระยะเวลา 3 เดือน โดยให้ส่งชำระเฉพาะดอกเบี้ย และยกเว้นเบี้ยปรับผิดนัดชำระหนี้ เริ่มตั้งแต่เดือนเมษายน 2563 - มิถุนายน 2563

ชุมนุมสหกรณ์ฯ มีลูกหนี้เงินกู้ที่พักชำระหนี้ต้นเงินกู้ จำนวน 26 สหกรณ์ (45 สัญญา) เป็นเงิน 237,342,069.91 บาท ชุมนุมสหกรณ์ฯ ไม่มีการตั้งค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญลูกหนี้เงินกู้ดังกล่าวเนื่องจากลูกหนี้ชำระหนี้ได้ตามปกติ

ทั้งนี้ ความเห็นของข้าพเจ้าต่องบการเงินมิได้มีเงื่อนไขในเรื่องที่ข้าพเจ้าขอให้ข้อสังเกตข้างต้น

งบการเงินสำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2563

5

ความรับผิดชอบของคณะกรรมการดำเนินการชุมนุมสหกรณ์ฯ ต่องบการเงิน

คณะกรรมการดำเนินการชุมนุมสหกรณ์ฯ มีหน้าที่รับผิดชอบในการจัดทำและนำเสนองบการเงินเหล่านี้โดยถูกต้องตามที่ควรตามระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ และรับผิดชอบเกี่ยวกับการควบคุมภายในที่คณะกรรมการดำเนินการชุมนุมสหกรณ์ฯ พิจารณาว่าจำเป็นเพื่อให้สามารถจัดทำงบการเงินที่ปราศจากการแสดงข้อมูลที่ขัดต่อข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญ ไม่ว่าจะเกิดจากการทุจริตหรือข้อผิดพลาดในการจัดทำงบการเงิน คณะกรรมการดำเนินการชุมนุมสหกรณ์ฯ รับผิดชอบในการประเมินความสามารถของชุมนุมสหกรณ์ฯ ในการดำเนินงานต่อเนื่อง การเปิดเผยเรื่องที่เกี่ยวกับการดำเนินงานต่อเนื่องในกรณีที่มีเรื่องดังกล่าวและการใช้เกณฑ์การบัญชีสำหรับการดำเนินงานต่อเนื่อง เว้นแต่คณะกรรมการดำเนินการชุมนุมสหกรณ์ฯ มีความตั้งใจที่จะเลิกชุมนุมสหกรณ์ฯ หรือหยุดดำเนินงาน หรือไม่สามารถดำเนินงานต่อเนื่องต่อไปได้

6

ความรับผิดชอบของผู้สอบบัญชีต่อการตรวจสอบงบการเงิน

การตรวจสอบของข้าพเจ้ามีวัตถุประสงค์เพื่อให้ได้ความเชื่อมั่นอย่างสมเหตุสมผลว่างบการเงินโดยรวมปราศจากการแสดงข้อมูลที่ขัดต่อข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญหรือไม่ ไม่ว่าจะเกิดจากการทุจริตหรือข้อผิดพลาด และเสนอรายงานของผู้สอบบัญชี ซึ่งรวมความเห็นของข้าพเจ้าอยู่ด้วย ความเชื่อมั่นอย่างสมเหตุสมผล คือความเชื่อมั่นในระดับสูง แต่ไม่ได้เป็นการรับประกันว่าการปฏิบัติงานตรวจสอบตามมาตรฐานการสอบบัญชีและระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์จะสามารถตรวจพบข้อมูลที่ขัดต่อข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญที่มีอยู่ได้เสมอไป ข้อมูลที่ขัดต่อข้อเท็จจริงอาจเกิดจากการทุจริตหรือข้อผิดพลาดและถือว่ามีสาระสำคัญ เมื่อคาดการณ์ได้อย่างสมเหตุสมผลว่ารายการที่ขัดต่อข้อเท็จจริงแต่ละรายการหรือทุกรายการรวมกันจะมีผลต่อการตัดสินใจทางเศรษฐกิจของผู้ใช้งบการเงินจากการใช้งบการเงินเหล่านี้

ในการตรวจสอบของข้าพเจ้าตามมาตรฐานการสอบบัญชีและระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ ข้าพเจ้าได้ใช้ดุลยพินิจและการสังเกตและสงสัยเยี่ยงผู้ประกอบวิชาชีพตลอดการตรวจสอบ การปฏิบัติงานของข้าพเจ้ารวมถึง

ตัวอย่างรายงานของผู้สอบบัญชีรับอนุญาต ปี 2563

- แสดงความเห็นแบบ **มีเงื่อนไข** *(ระวัง)*

1. ผู้สอบบัญชีได้หลักฐานการสอบบัญชีที่เหมาะสมพอเพียงซึ่งให้ข้อสรุปได้ว่าแต่ละรายการหรือผลรวมหลายรายการแสดงข้อมูลที่ขัดต่อข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญแต่ส่งผลกระทบไม่แผ่กระจายในงบการเงิน *เช่น งบการเงินของสหกรณ์ไม่ได้จัดทำตามกฎหมายและระเบียบที่นายทะเบียนสหกรณ์กำหนด /นโยบายการบัญชีไม่เหมาะสม / นำนโยบายการบัญชีไปใช้ผิด /การเปิดเผยข้อมูลไม่เหมาะสม /ไม่เพียงพอ*

2. ผู้สอบบัญชีไม่สามารถหาหลักฐานการสอบบัญชีที่เหมาะสมอย่างเพียงพอเป็นหลักฐานสนับสนุนการแสดงความเห็น แต่ผู้สอบบัญชีสรุปได้ว่าแต่ละรายการหรือผลรวมหลายรายการจะแสดงข้อมูลที่ขัดต่อข้อเท็จจริงซึ่งตรวจไม่พบจะส่งผลกระทบอันเป็นสาระสำคัญแต่ไม่แผ่กระจายในงบการเงิน เช่น เหนือการควบคุมของสหกรณ์ / ถูกจำกัดขอบเขตโดยคณะกรรมการ เป็นต้น

ร้านสหกรณ์ เป่าตัง จำกัด

แสดงความเห็นแบบมีเงื่อนไข ปีบัญชี 31 มีนาคม 2562

เงื่อนไข - ไม่สามารถหาหลักฐานการสอบบัญชีที่เหมาะสมอย่างเพียงพอ

ลูกหนี้การค้า

- ผู้สอบบัญชีไม่สามารถขอคำยืนยันยอดลูกหนี้การค้าคงเหลือ ณ 31 มีนาคม 2562 จำนวน 5,329765.90 บาท เนื่องจาก สหกรณ์ไม่มีที่อยู่และไม่สามารถหาตัวตนของลูกหนี้ได้

ทุนเรือนหุ้น

- สามารถขอคำยืนยันยอดโดยตรงจากสมาชิกได้ 23 ราย จำนวนเงิน 55,400 บาท จากสมาชิก 1,897 และจำนวนเงิน 230,400 บาท คิดเป็น ร้อยละ 1.21 และ ร้อยละ 24.05 ของจำนวนราย และจำนวนทุนเรือนหุ้น ซึ่งผู้สอบบัญชีไม่สามารถใช้วิธีการตรวจสอบอื่นให้เป็นที่พอใจในความมีอยู่จริงของทุนเรือนหุ้นที่ไม่สามารถขอยืนยันได้

ตัวอย่าง

เกณฑ์ในการแสดงความเห็นอย่างมีเงื่อนไข

หลักทรัพย์ระยะสั้นในความต้องการของตลาดของสหกรณ์แสดงในงบแสดงฐานะการเงินด้วย จำนวน.... บาท สหกรณ์ไม่ได้ตีราคาหลักทรัพย์ดังกล่าวด้วยมูลค่ายุติธรรม แต่ได้ใช้ราคาทุน ซึ่งไม่เป็นไปตามระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ ข้อมูลของสหกรณ์แสดงให้เห็นว่าหากสหกรณ์ได้ตีราคาหลักทรัพย์ในความต้องการของตลาดดังกล่าว ด้วยมูลค่ายุติธรรมสหกรณ์ต้องรับรู้ขาดทุนที่ยังไม่เกิดขึ้นจริง จำนวน..... บาท ในงบกำไรขาดทุนสำหรับปีบัญชี โดยมูลค่าตามบัญชีของหลักทรัพย์ดังกล่าวในงบแสดงฐานะการเงิน ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2560 จะลดลงด้วยจำนวนเดียวกัน ผลการดำเนินงานสำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2560 จะเปลี่ยนจากกำไรสุทธิจำนวน.... บาท เป็นขาดทุนสุทธิ จำนวน..... บาท

เกณฑ์ในการแสดงความเห็นอย่างมีเงื่อนไข

ตัวอย่าง

ข้าพเจ้ายังไม่ได้รับคำตอบจากหนังสือยืนยันยอดลูกหนี้การค้า ซึ่งมียอดคงเหลือ ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2560 จำนวน..... บาท และข้าพเจ้าไม่สามารถใช้วิธีการตรวจสอบอื่นให้เป็นที่พอใจในมูลค่าของลูกหนี้การค้าดังกล่าว

ข้าพเจ้าไม่ได้เข้าสังเกตการณ์การตรวจนับสินค้าคงเหลือสิ้นปี ซึ่งแสดงอยู่ในงบแสดงฐานะการเงิน จำนวน..... บาท ทั้งนี้เนื่องจากวันที่สหกรณ์ตรวจนับสินค้าเป็นวันก่อนที่ข้าพเจ้าได้รับการแต่งตั้งเป็นผู้สอบบัญชีสหกรณ์และ**ข้าพเจ้าไม่สามารถใช้วิธีการตรวจสอบอื่น ให้เป็นที่พอใจในปริมาณของสินค้าคงเหลือดังกล่าวได้ ข้าพเจ้าจึงไม่สามารถสรุปได้ว่าจำเป็นต้องปรับปรุงจำนวนเงินของสินค้าคงเหลือนั้นหรือไม่เพียงใด ซึ่งหากจำเป็นต้องปรับปรุงจะมีผลกระทบต่อกำไรสุทธิ** สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2560 ยอดรวมสินทรัพย์และทุนของสหกรณ์ ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2560

ข้าพเจ้าได้ปฏิบัติงานตรวจสอบตามมาตรฐานการสอบบัญชี และระเบียบกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ความรับผิดชอบของข้าพเจ้าได้กล่าวไว้ ในส่วนของความรับผิดชอบของผู้สอบบัญชีต่อการตรวจสอบงบการเงินในรายงานของข้าพเจ้า ข้าพเจ้ามีความเป็นอิสระจากสหกรณ์และได้ปฏิบัติตามจรรยาบรรณของผู้สอบบัญชีสหกรณ์ ข้าพเจ้าเชื่อว่าหลักฐานการสอบบัญชี ที่ข้าพเจ้าได้รับเพียงพอและเหมาะสมเพื่อใช้เป็นเกณฑ์ในการแสดงความเห็น**อย่างมีเงื่อนไข**ของข้าพเจ้า

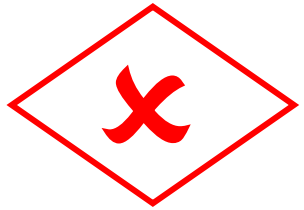

- ไม่ถูกต้อง *(ระวังมากขึ้น)*

ผู้สอบบัญชีแสดงความเห็นว่างบการเงินไม่ถูกต้อง เมื่อผู้สอบบัญชีได้หลักฐานการสอบบัญชีที่เหมาะสมอย่างเพียงพอ ซึ่งให้ข้อสรุปได้ว่าแต่ละรายการหรือผลรวมหลายรายการแสดงข้อมูลที่ขัดต่อข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญและส่งผลแผ่กระจายในงบการเงิน

- ไม่แสดงความเห็น *(อาการโคม่า)*

1. ผู้สอบบัญชีไม่สามารถหาหลักฐานการสอบบัญชีที่เหมาะสมอย่างเพียงพอเพื่อเป็นหลักฐานสนับสนุนการแสดงความคิดเห็น และผู้สอบบัญชีสรุปได้ว่ามีความเป็นไปได้ที่แต่ละรายการหรือผลรวมหลายรายการจะแสดงข้อมูลที่ขัดต่อข้อเท็จจริง ซึ่งตรวจไม่พบ (ถ้ามี) จะส่งผลกระทบอันเป็นสาระสำคัญและส่งผลกระทบแผ่กระจายในงบการเงิน
2. ในกรณีที่มีความไม่แน่นอนหลายสถานการณ์ (ซึ่งเกิดได้ยาก) และผู้สอบบัญชีสรุปได้ว่า *ถึงแม้จะได้รับหลักฐานการสอบบัญชีที่เหมาะสมอย่างเพียงพอสำหรับความไม่แน่นอนแต่ละสถานการณ์*ก็เป็นไปไม่ได้ที่จะแสดงความคิดเห็นต่องบการเงิน เนื่องจากความไม่แน่นอนต่างๆ อาจมีความสัมพันธ์กันและมีความเป็นไปได้ที่จะสะสมผลกระทบต่องบการเงินเพิ่มมากขึ้น

ระเบียบกรมตรวจบัญชีสหกรณ์
ว่าด้วยการสอบบัญชีสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๖๒

2. รูปแบบการรายงานผลการตรวจสอบบัญชีประจำปี (รายงานยาว)

รายงานผลการตรวจสอบบัญชี
สหกรณ์.....จำกัด
จังหวัด.....
สำหรับปีสิ้นสุด วันที่.....

เสนอ อธิบดีกรมตรวจบัญชีสหกรณ์

ตามที่อธิบดีกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ได้แต่งตั้งให้ข้าพเจ้าเป็นผู้สอบบัญชีสหกรณ์.....จำกัด สำหรับปีสิ้นสุดวันที่..... นั้น ข้าพเจ้าได้ตรวจสอบงบการเงินประจำปีและแสดงความเห็นในรายงานของผู้สอบบัญชี...(ระบุรูปแบบการแสดงความเห็น)...ลงวันที่..... นั้น

ข้าพเจ้าขอรายงานผลการตรวจสอบบัญชี ดังนี้

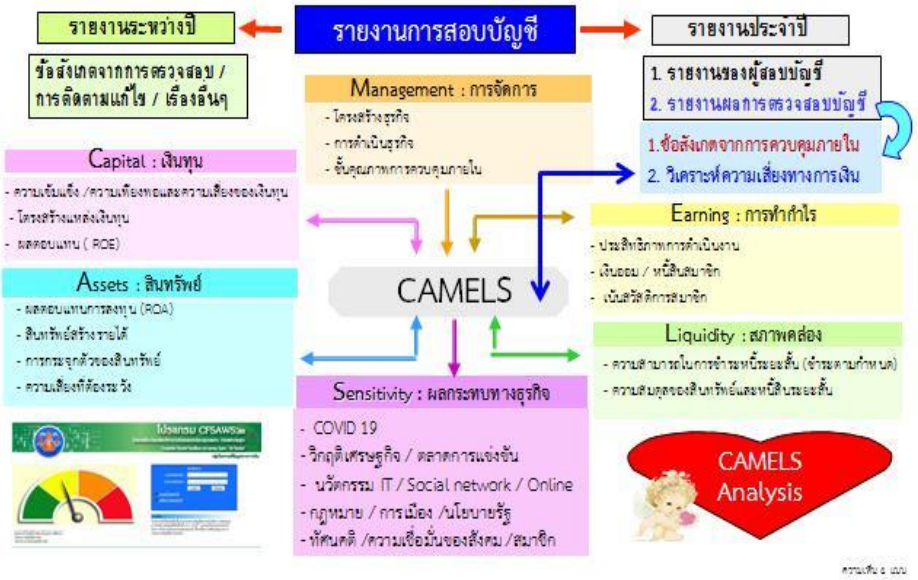

๑. ข้อสังเกตที่พบจากการตรวจสอบ เกี่ยวกับจุดอ่อนของการควบคุมภายใน
- ๑.๑ ด้านการบริหารจัดการทั่วไป
- ๑.๒ ด้านการดำเนินธุรกิจ

๒. ผลการวิเคราะห์ความเสี่ยงทางการเงิน
- ๒.๑ ความเพียงพอของเงินทุน
- ๒.๒ คุณภาพของสินทรัพย์
- ๒.๓ ขีดความสามารถในการบริหาร
- ๒.๔ การทำกำไร
- ๒.๕ สภาพคล่อง
- ๒.๖ ผลกระทบของธุรกิจ

๓. การติดตามแก้ไขข้อสังเกต
- ๓.๑ .....
- ๓.๒ .....

๔. เรื่องอื่น

1. ข้อสังเกตที่พบจากการตรวจสอบ

1. *ข้อสังเกตต่อรายการในงบการเงิน* เป็นข้อสังเกตตามรายการบัญชีในงบแสดงฐานะการเงิน (สินทรัพย์ หนี้สิน และทุน) ที่ผู้สอบบัญชีพิจารณาแล้วว่าข้อสังเกตที่ตรวจพบนั้น สามารถระบุได้ว่าเป็นองค์ประกอบของรายการบัญชี งบแสดงฐานะการเงิน วัดมูลค่าเป็นตัวเงินได้
2. ข้อสังเกตอื่น ๆ ที่ไม่ปรากฏในงบการเงิน เป็นข้อสังเกตที่ผู้สอบบัญชีพิจารณาแล้วไม่สามารถระบุได้ว่าเป็นองค์ประกอบของรายการบัญชีใดในงบแสดงฐานะการเงิน แต่เป็นข้อสังเกตที่เกิดจากการที่สหกรณ์ไม่มีระบบการควบคุมภายใน / มีแต่ไม่เหมาะสม หรือการไม่ปฏิบัติตามกฎหมายสหกรณ์หรือกฎหมายอื่นที่สำคัญ (ไม่ระบุจำนวนเงิน)

2. ผลการวิเคราะห์ความเสี่ยงทางการเงิน ด้วย CAMELS ANALYSIS (รายงานยาว)

Capital Strength : ความเพียงพอ /ความเข้มแข็งของเงินทุน

Asset Quality : คุณภาพของสินทรัพย์

Management Ability : ความสามารถในการบริหารธุรกิจ

Earning Sufficiency : ความสามารถในการทำกำไร

Liquidity : สภาพคล่องทางการเงิน

Sensitivity : ความเสี่ยงจากปัจจัยภายนอก

ก่อนวิเคราะห์
... รู้จัก เข้าใจ ...
รายการทางการเงินที่สำคัญ

หนี้สินและทุน

(การได้มาของเงินทุน)

ทุนของสหกรณ์ - ทุนเรือนหุ้น

สะสมค่าหุ้น ม. 42 และ 43(5)

สมาชิก ม. 33 (3)

สหกรณ์อื่น ม. 62 (5) ?

มาตรา 33 สหกรณ์จะตั้งขึ้นได้ โดยการจดทะเบียนตามพระราชบัญญัตินี้ และต้องมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจและสังคมของบรรดาสมาชิกโดยวิธีช่วยตนเองและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ตามหลักการสหกรณ์ และต้อง (1) มีกิจกรรมตามประเภทของสหกรณ์ที่ขอจดทะเบียน

(2) สมาชิกเป็นบุคคลธรรมดาและบรรลุนิติภาวะ

(3) มีทุนซึ่งแบ่งเป็นหุ้นมีมูลค่าเท่าๆกัน และสมาชิกแต่ละคนจะต้องถือหุ้นอย่างน้อยหนึ่งหุ้น แต่ไม่เกินหนึ่งในห้าของหุ้นที่ชำระแล้วทั้งหมด

(4) มีสมาชิกซึ่งมีคุณสมบัติตามที่กำหนดในข้อบังคับภายใต้บทบัญญัติตามมาตรา 43(7) :

คุณสมบัติของสมาชิก วิธีรับสมาชิก การขาดจากสมาชิกภาพ ตลอดจนสิทธิหน้าที่ของสมาชิก

มาตรา 43 ข้อบังคับของสหกรณ์ อย่างน้อยต้องมี

(5) ต้องมีทุนซึ่งแบ่งงแบ่งเป็นหุ้น มูลค่าของหุ้น การชำระค่าหุ้นด้วยเงินหรือทรัพย์สินอื่น การขายและการโอนหุ้น ตลอดจนการจ่ายคืนค่าหุน

ทุนของสหกรณ์ - ทุนเรือนหุ้น

มาตรา 42 ในการชำระค่าหุ้น สมาชิกจะนำค่าหุ้นหักกลบลบหนี้กับสหกรณ์ไม่ได้และสมาชิกมีความรับผิดเพียงไม่เกินจำนวนเงินค่าหุ้นที่ยังส่งใช้ไม่ครบมูลค่าหุ้นที่ตนถือ ในระหว่างที่สมาชิกภาพของสมาชิกยังไม่สิ้นสุดลง ห้ามมิให้เจ้าหนี้ของสมาชิกใช้สิทธิเรียกร้องหรืออายัดค่าหุ้นของสมาชิกผู้นั้น *และเมื่อสมาชิกภาพของสมาชิกสิ้นสุดลง สหกรณ์มีสิทธิ์นำเงินตามมูลค่าหุ้นที่สมาชิกมีอยู่มาหักกลบลบหนี้ที่สมาชิกผูกพันต้องชำระหนี้แก่สหกรณ์ได้และให้สหกรณ์มีสถานะเป็นเจ้าหนี้บุริมสิทธิพิเศษเหนือเงินค่าหุ้นนั้น*

มาตรา 42/1 เมื่อสมาชิกได้ทำความยินยอมเป็นหนังสือไว้กับสหกรณ์ ให้ผู้บังคับบัญชาในหน่วยงาน ของรัฐ หรือนายจ้างนสถานประกอบการ หรือหน่วยงานอื่นใดที่สมาชิกปฏิบัติหน้าที่อยู่หักเงินเดือนหรือค่าจ้าง หรือเงินอื่นใดที่ถึงกำหนดจ่ายแก่สมาชิกนั้นเพื่อชำระหนี้หรือภาระผูกพันอื่นที่มีต่อสหกรณ์ ให้แก่สหกรณ์ตามจำนวนที่สหกรณ์แจ้งไป ให้หน่วยงานนั้นหักเงินดังกล่าวและส่งเงินที่หักไว้นั้น ให้แก่สหกรณ์โดยพลัน

การแสดงเจตนายินยอมตามวรรคหนึ่ง มิอาจจะถอนคืนได้ เว้นแต่สหกรณ์จะให้ความยินยอม *การหักเงินตามวรรคหนึ่ง ต้องหักให้สหกรณ์เป็นลำดับแรก ถัดจาก หนี้ภาษีอากรและการหักเงินเข้ากองทุนที่สมาชิกต้องถูกหักตามกฎหมายว่า ด้วยกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ กฎหมายว่าด้วยกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ กฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองแรงงาน และกฎหมายว่าด้วยการประกันสังคม*

ข้อสังเกต มาตรา 42 /1

แม้สหกรณ์จะสามารถหักเงินได้รายเดือน ตาม พ.ร.บ. สหกรณ์ มาตรา 42/1 และการหักเงินดังกล่าว กฎหมายกำหนดให้หน่วยงานต้นสังกัดต้องหักให้สหกรณ์เป็นลำดับแรก ถัดจากหนี้ภาษีอากรและการหักเงินเข้ากองทุนที่สมาชิกต้องถูกหักตามกฎหมายว่า ด้วยกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ กฎหมายว่าด้วยกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ กฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองแรงงาน และกฎหมายว่าด้วยการประกันสังคม

อนึ่ง สำหรับ สอ.ครู กรมบัญชีกลางกำหนดลำดับการหักเงินชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้

1. ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา หัก ณ ที่จ่าย
2. เงินสะสม กบข. / กสจ.
3. หนี้กองทุนเงินกู้ยืมเพื่อการศึกษา (กยศ.)
4. หนี้ที่จะต้องชำระตามคำพิพากษาของศาลล้มละลาย / เยาวชน
5. เงินยืมราชการ / เงินยืมทดรองราชการ
6. หนี้ตามหนังสือรับสภาพหนี้และสัญญาผ่อนชำระหนี้
7. *หนี้สหกรณ์ออมทรัพย์*
8. เงินทุนหมุนเวียนเพื่อแก้ปัญหาหนี้สินข้าราชการครู (ธกส.)

หมายเหตุ : ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการกำหนดให้หน่วยงานต้นสังกัดหักเงินจากการชำระหนี้แล้ว ต้องมีเงินเหลือ ณ ที่จ่าย ไม่น้อยกว่าร้อยละ 30 ซึ่งศาลปกครองกลาง ได้มีคำสั่งเมื่อวันที่ 27 กันยายน 2562 ให้หน่วยงานกำกับดูแลปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ของระเบียบกระทรวงศึกษาธิการดังกล่าว โดยให้ดำเนินการให้แล้วเสร็จภายใน 180 วัน นับแต่วันที่ศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุด (วันที่ 25 มีนาคม 2563)

ทุนของสหกรณ์ - ทุนเรือนหุ้น

ข้อดีของทุนเรือนหุ้น

1. ทุนเรือนหุ้นเป็นแหล่งได้มาของเงินทุนระยะยาวที่มีความเข้มแข็งและมั่นคง โดยปกติจะถอนออกไม่ได้ นอกจากพ้นจากการเป็นสมาชิก ทุนเรือนหุ้นมักจะมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องทุกปี โดยเฉพาะสหกรณ์ประเภทออมทรัพย์ ซึ่งจะหักเงินสะสมค่าหุ้นของสมาชิกจากเงินได้รายเดือน สหกรณ์สามารถนำเงินไปลงทุนเพื่อก่อให้เกิดประโยชน์ในเชิงเศรษฐกิจระยะยาวได้

คณะกรรมการการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติ (ค.พ.ช.)

มีมติเห็นชอบในหลักการให้มีการถอนหุ้นบางส่วนได้

โดยให้นายทะเบียนสหกรณ์กำหนดหลักเกณฑ์การถอนหุ้นบางส่วน

ระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์

ว่าด้วยหลักเกณฑ์การกำหนดข้อบังคับสหกรณ์ออมทรัพย์

เกี่ยวกับ การขาย การโอน และการจ่ายคืนค่าหุ้น พ.ศ. 2564

คณะกรรมการการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติ (ค.พ.ช.)
มีมติเห็นชอบในหลักการให้มีการถอนหุ้นบางส่วนได้
โดยให้นายทะเบียนสหกรณ์กำหนดหลักเกณฑ์การถอนหุ้นบางส่วน

ร่าง

ระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ ว่าด้วยหลักเกณฑ์การกำหนดข้อบังคับสหกรณ์ออมทรัพย์ เกี่ยวกับการขาย การโอน และการจ่ายคืนค่าหุ้น

พ.ศ. ๒๕๖๔

โดยที่มาตรา ๔๓ (๕) แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒ และแก้ไขเพิ่มเติม กำหนดให้ข้อบังคับสหกรณ์ต้องมีรายการกำหนดหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวกับทุนซึ่งแบ่งเป็นหุ้น มูลค่าของหุ้น การชำระค่าหุ้นด้วยเงินหรือทรัพย์สินอื่น การขายและการโอนหุ้น ตลอดจนการจ่ายคืนค่าหุ้น ประกอบกับร่างข้อบังคับของนายทะเบียนสหกรณ์ และข้อบังคับของสหกรณ์กำหนดเกี่ยวกับการโอนหุ้นหรือการจ่ายคืนค่าหุ้นของสมาชิกว่าจะกระทำในระหว่างที่ตนเป็นสมาชิกอยู่ไม่ได้

ปัจจุบันสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์บางรายที่เกษียณอายุราชการหรืออยู่ในวัยเกษียณ ซึ่งได้ออมเงินโดยการถือหุ้นในสหกรณ์เป็นจำนวนมาก มีความประสงค์ที่จะถอนหุ้นคืนบางส่วน เพื่อนำไปใช้จ่ายในการครองชีพ แต่ยังประสงค์จะเป็นสมาชิกสหกรณ์และไม่ต้องการสร้างภาระหนี้สินเมื่อพ้นเวลาการทำงาน จึงควรให้โอกาสสมาชิกได้ใช้เงินออมส่วนนี้จำนวนหนึ่ง แม้ยังไม่พ้นจากการเป็นสมาชิก อันจะเป็นประโยชน์ต่อสมาชิกและการดำเนินกิจการของสหกรณ์ ดังนั้น เพื่อให้เป็นไปตามบทบัญญัติกฎหมายว่าด้วยสหกรณ์และประโยชน์ในการดำเนินกิจการของสหกรณ์

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๖ (๘) ประกอบมาตรา ๔๓ (๕) แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒ นายทะเบียนสหกรณ์จึงกำหนดแนวทางในการพิจารณารับจดทะเบียนข้อบังคับในส่วนที่เกี่ยวข้องกับหุ้น มูลค่าหุ้น การชำระค่าหุ้น การขาย การโอนหุ้น และการจ่ายคืนค่าหุ้น ดังนี้

ร่าง

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า "ระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ ว่าด้วยหลักเกณฑ์การกำหนดข้อบังคับสหกรณ์ออมทรัพย์ เกี่ยวกับการขาย การโอน และการจ่ายคืนค่าหุ้น พ.ศ. ๒๕๖๔"

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป

ข้อ ๓ ให้ยกเลิกบรรดา ระเบียบ คำสั่ง ประกาศ หรือคำแนะนำอื่นใด ในส่วนที่ได้กำหนดไว้แล้วขัดหรือแย้งกับระเบียบนี้ ให้ใช้ระเบียบนี้แทน

ข้อ ๔ ในระเบียบนี้

"หุ้น" หมายความว่า ส่วนของเงินที่สมาชิกนำมาลงทุนร่วมกับสหกรณ์ โดยแบ่งเป็นส่วนย่อย ๆ หนึ่งส่วนให้เรียกว่าหนึ่งหุ้น และสหกรณ์สามารถออกหุ้นได้ไม่จำกัดจำนวน

"มูลค่าหุ้น" หมายความว่า ราคาหรือจำนวนเงินตามส่วนของหุ้นซึ่งมีราคาคงที่

"การชำระค่าหุ้น" หมายความว่า การจ่ายเงินสดหรือทรัพย์สินอื่นเพื่อชำระค่าหุ้นตามมูลค่าหุ้นให้แก่สหกรณ์หรือสมาชิกผู้ขายหุ้น ตามเงื่อนไขที่กำหนดในข้อบังคับ

"การขายหุ้น" หมายความว่า สหกรณ์เป็นผู้ออกหุ้นเพื่อขายให้แก่สมาชิกที่ประสงค์จะถือหุ้นตามมูลค่าหุ้นที่กำหนดในข้อบังคับ

"การโอนหุ้น" หมายความว่า

(๑) สหกรณ์ขายหุ้นให้แก่สมาชิกคนใดแล้ว สหกรณ์ต้องโอนหุ้นตามจำนวนที่ขาย ให้สมาชิกคนนั้นเป็นผู้ถือหุ้น โดยกำหนดไว้ในทะเบียนหุ้นของสหกรณ์

(๒) สหกรณ์โอนหุ้นที่สมาชิกรายหนึ่ง ๆ ถืออยู่ทั้งหมดให้แก่สหกรณ์อื่นกรณีที่สมาชิกรายนั้นมีการโอนไปเป็นสมาชิกสหกรณ์อื่นตามระเบียบที่สหกรณ์กำหนด หรือ

(๓) การโอนหุ้นที่สมาชิกรายหนึ่ง ๆ ถืออยู่ให้แก่สมาชิกรายอื่นของสหกรณ์ ในกรณีที่สมาชิกรายนั้นได้มอบให้สมาชิกรายอื่นเป็นผู้รับผลประโยชน์ของตน

"การจ่ายคืนค่าหุ้น" หมายความว่า สหกรณ์จ่ายเงินคืนตามมูลค่าหุ้นบางส่วนระหว่างเป็นสมาชิกหรือจ่ายเงินคืนตามมูลค่าหุ้นทั้งหมดที่สมาชิกรายหนึ่ง ๆ ถือไว้คืนแก่สมาชิกซึ่งพ้นหรือขาดจากสมาชิกภาพ

ร่าง

ข้อ ๕ หลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการจ่ายคืนค่าหุ้นบางส่วนระหว่างเป็นสมาชิก

(๑) ให้สหกรณ์ออมทรัพย์ที่กำหนดให้มีการจ่ายคืนค่าหุ้นบางส่วนระหว่างเป็นสมาชิก จะต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขอย่างน้อย ดังนี้

(๑.๑) สหกรณ์ต้องปิดบัญชีปีล่าสุดได้ และห้ามมิให้กำหนดอัตราเงินปันผลไว้ล่วงหน้า โดยสหกรณ์ต้องจ่ายเงินปันผลตามผลประกอบการที่แท้จริงในปีบัญชีนั้น

(๑.๒) การจ่ายคืนค่าหุ้นบางส่วนระหว่างเป็นสมาชิก ให้กระทำได้ระหว่างสหกรณ์กับสมาชิกเท่านั้น

(๑.๓) การจ่ายคืนค่าหุ้นบางส่วนระหว่างเป็นสมาชิก ให้จำกัดจำนวนเงินเท่ากับทุนเรือนหุ้นที่เกินจากทุนเรือนหุ้นในปีบัญชีที่ผ่านมา

(๑.๔) สหกรณ์ต้องจัดทำแผนประมาณการจ่ายคืนค่าหุ้นบางส่วนระหว่างเป็นสมาชิก และวิเคราะห์ความเสี่ยงโดยรวม เสนอให้ที่ประชุมใหญ่พิจารณากรอบวงเงินอนุมัติก่อนที่จะจ่ายเงินได้

(๒) คุณสมบัติของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์ที่จะรับคืนค่าหุ้นบางส่วนระหว่างเป็นสมาชิก จะต้องมีอย่างน้อย ดังนี้

(๒.๑) ผู้ที่มีอายุเกิน ๖๐ ปีบริบูรณ์ หรือผู้เกษียณอายุราชการตามปกติ หรือ ผู้เกษียณอายุการทำงานตามปกติ

(๒.๒) ต้องมีอายุการเป็นสมาชิกมากกว่า ๒๐ ปี ขึ้นไป

(๒.๓) ไม่มีภาระผูกพันต่อสหกรณ์ในฐานะผู้กู้หรือผู้ค้ำประกัน

(๒.๔) ไม่ถูกบังคับคดี โดยอาจยื่นข้อมูลบริษัทเครดิตประกอบการพิจารณาได้

(๓) สมาชิกรายหนึ่งจะรับคืนเงินค่าหุ้นจากสหกรณ์ได้ไม่เกินปีละหนึ่งครั้ง หรือได้เพียงครั้งเดียว ให้เป็นไปตามที่กำหนดในระเบียบของสหกรณ์ แต่สมาชิกจะต้องคงเหลือหุ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ ๕๐ ของมูลค่าหุ้นที่มีอยู่เดิมก่อนจะมีการจ่ายคืนค่าหุ้นครั้งแรก หรือต้องไม่น้อยกว่ามูลค่าหุ้นที่สมาชิกสามารถงดส่งค่าหุ้นรายเดือนได้ตามที่ข้อบังคับกำหนด แล้วแต่จำนวนเงินใดมากกว่า

(๔) การจ่ายคืนค่าหุ้นตามมูลค่าหุ้น ให้ถือปฏิบัติตามคำแนะนำนายทะเบียนสหกรณ์ เรื่อง แนวทางปฏิบัติในการจ่ายคืนค่าหุ้น กรณีสหกรณ์/ชุมนุมสหกรณ์ขาดทุนสะสม พ.ศ. ๒๕๔๙ และข้อบังคับสหกรณ์

ข้อ ๖ สหกรณ์ใดที่ได้กำหนดแนวทางปฏิบัติในข้อบังคับเกี่ยวกับการขาย การโอน และการจ่ายคืนค่าหุ้นที่ขัดหรือแย้งกับระเบียบนี้ ให้สหกรณ์กำหนดให้เป็นไปตามระเบียบนี้ในการประชุมใหญ่ครั้งต่อไป สำหรับสหกรณ์ใดที่ไม่ประสงค์จะให้มีการจ่ายคืนค่าหุ้นบางส่วนระหว่างเป็นสมาชิก ก็ไม่จำเป็นต้องกำหนดแนวทางปฏิบัติดังกล่าวไว้ในข้อบังคับ

ประกาศ ณ วันที่ กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๔

ร่าง

นายทะเบียนสหกรณ์

ทุนของสหกรณ์ - ทุนเรือนหุ้น

ข้อดีของทุนเรือนหุ้น

2. อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของทุนของสหกรณ์จะต่ำ ความเสี่ยงทางการเงินของสหกรณ์ก็จะต่ำ ซึ่งจะเพิ่มความเชื่อมั่นให้กับผู้ลงทุนและเจ้าหนี้ว่าจะมีเกราะป้องกันให้มีโอกาสได้รับชำระหนี้จากสหกรณ์สูง

3. เมื่อสมาชิกภาพของสมาชิกสิ้นสุดลง สหกรณ์มีสิทธิ์นำเงินตามมูลค่าหุ้นที่สมาชิกมีอยู่มาหักกลบลบหนี้ที่สมาชิก ผูกพันต้องชำระหนี้แก่สหกรณ์ได้ และให้สหกรณ์มีสถานะเป็นเจ้าหนี้บุริมสิทธิพิเศษเหนือเงินค่าหุ้นนั้น (เพิ่มตามพรบ.สหกรณ์ 2553)

ทุนของสหกรณ์ - ทุนเรือนหุ้น

ข้อควรระวัง

1. คณะกรรมการสหกรณ์ต้องพิจารณานำเงินปันผลตามหุ้นที่คาดว่าจะจ่ายมาคำนวณเป็นต้นทุนของเงินทุนด้วย ดังนั้น ต้นทุนทางการเงินที่แท้จริงของสหกรณ์ก็จะสูงขึ้นด้วย ถ้าสหกรณ์จ่ายเงินปันผลในอัตราสูง ก็จะทำให้สหกรณ์ต้องกำหนดส่วนต่างของผลตอบแทนการลงทุนกับต้นทุนเงินให้มีความเหมาะสม

2. ถ้าสหกรณ์จ่ายเงินปันผลในอัตราที่สูง อาจทำให้สมาชิกมีการสะสมค่าหุ้นมากขึ้น โดยซื้อหุ้นพิเศษคราวละมากๆ ซึ่งจะทำให้สหกรณ์มีเงินไหลเข้ามาในปริมาณที่มากและอาจส่งผลให้มีเงินล้นระบบ สหกรณ์จะต้องมีการบริหารจัดการเงินทุนที่ได้มาให้เหมาะสม และนำไปลงทุนในสินทรัพย์ที่ก่อให้เกิดรายได้สูงสุด

3. สมาชิกรายหนึ่งส่งหุ้นได้ไม่เกิน 1 ใน 5 ของหุ้นที่ชำระแล้วทั้งหมดตามมาตรา 33 (3)

4. กรณีสหกรณ์มีขาดทุนสะสม การจ่ายคืนค่าหุ้นจะไม่สามารถจ่ายเต็มมูลค่าหุ้นได้ *(คำแนะนำนายทะเบียนสหกรณ์ พ.ศ. 2549)*

ที่มา : มีสหกรณ์ชิงลาออก เมื่อรู้ว่าสหกรณ์มีปัญหาการขาดทุนสะสมทำให้สภาพคล่องสหกรณ์ลดลง สมาชิกที่เหลืออยู่ ก็จะเสียเปรียบ

หลัก สมาชิกต้องรับผิดชอบร่วมกัน ต้องกำหนดการคิดมูลค่าหุ้นใหม่ไว้ในข้อบังคับเพิ่มเติม

(1) กรณีขาดทุนสุทธิประจำปี 30.00 บาท มีทุนสำรอง 100.00 บาท

ทุนของสหกรณ์

	ปี 2563	ปี 2562
ทุนเรือนหุ้น (มูลค่าหุ้นละ.....บาท)	.....	.....
ทุนสำรอง	100.00	85.00
ทุนสะสมตามข้อบังคับ ระเบียบอื่น ๆ 18	.....	.....
กำไร (ขาดทุน) จากเงินลงทุนที่ยังไม่เกิดขึ้น 19		
ส่วนเกินทุนจากการตีราคาสินทรัพย์ (ขาดทุนสะสม)		
กำไร (ขาดทุน) สุทธิประจำปี	(30.00)	5.00
รวมทุนของสหกรณ์		
รวมหนี้สินและทุนของสหกรณ์		

อย่างไร ?

คือ...ขาดทุนสะสม

โอนทุนสำรองไปชดเชยขาดทุนสุทธิประจำปี 30.00 คงเหลือทุนสำรองอีก 70.00

โอนทุนสำรองมาชดเชยขาดทุนสุทธิประจำปี 30.00 ขาดทุนสุทธิประจำปีเหลือ 0.00

หมายเหตุประกอบงบการเงินเป็นส่วนหนึ่งของงบการเงินนี้

(.....)
ประธานกรรมการ

(.....)
เลขานุการ

วันที่.....

(2) กรณีขาดทุนสุทธิประจำปี 125.00 บาท มีทุนสำรอง 100.00 บาท

ทุนของสหกรณ์

		ปี 2563	ปี 2562
ทุนเรือนหุ้น (มูลค่าหุ้นละ.....บาท)		.....	.....
ทุนสำรอง		100.00	85.00
ทุนสะสมตามข้อบังคับ ระเบียบอื่น ๆ	18		
กำไร (ขาดทุน) จากเงินลงทุนที่ยังไม่เกิดขึ้น	19		
ส่วนเกินทุนจากการตีราคาสินทรัพย์			
(ขาดทุนสะสม)		(25.00)	0.00
กำไร (ขาดทุน) สุทธิประจำปี		(125.00)	5.00
รวมทุนของสหกรณ์			
รวมหนี้สินและทุนของสหกรณ์			

หมายเหตุประกอบงบการเงินเป็นส่วนหนึ่งของงบการเงินนี้

(.....)
ประธานกรรมการ

(.....)
เลขานุการ

วันที่.....

อย่างไร ?

คือ...ขาดทุนสะสม

โอนทุนสำรองไปชดเชยขาดทุนสุทธิประจำปี

100.00 ทุนสำรองเหลือ 0.0 บาท

โอนทุนสำรองมาชดเชยขาดทุนสุทธิประจำปี 100.00 บาท

ยังเหลือขาดทุนสุทธิอีก 25 บาท ซึ่งจะโอนเป็นขาดทุนสะสม

ทุนของสหกรณ์ - ทุนเรือนหุ้น

4. กรณีสหกรณ์มีขาดทุนสะสม การจ่ายคืนค่าหุ้นจะไม่สามารถจ่ายเต็มมูลค่าหุ้นได้ (คำแนะนำ นทส. พ.ศ. 2549)

$$\text{มูลค่าต่อหุ้น} = \frac{\text{ทุนเรือนหุ้นทั้งหมด} - (\text{ขาดทุนสะสมคงเหลือ} + \text{หนี้สินทั้งสิ้น})}{\text{จำนวนหุ้นทั้งสิ้น}}$$

ตัวอย่าง สอ.จับใจ จก. มียอดขาดทุนสะสมคงเหลือ 1,000,000 บาท ทุนเรือนหุ้นทั้งหมด 20,000,000 บาท *(หุ้นละ 10 บาท = 2,000,000 หุ้น)* หนี้สินทั้งสิ้น 9,000,000 บาท

$$\text{มูลค่าหุ้นคงเหลือ} = \frac{20{,}000{,}000 - (1{,}000{,}000 + 9{,}000{,}000)}{2{,}000{,}000} = 5 \text{ บาท / หุ้น}$$

ทุนของสหกรณ์ - ทุนสำรอง

ตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542

มาตรา 60 บัญญัติว่า “การจัดสรรกำไรสุทธิประจำปีของสหกรณ์ให้จัดสรรเป็นทุนสำรองไม่น้อยกว่าร้อยละสิบของกำไรสุทธิ ” (ภาคบังคับ ทุนสำรอง กับ ค่าบำรุง (1% ไม่เกิน 30,000 บาท ส่วนที่เหลือ อาจ เงินปันผล (ไม่เกิน 10%) /เงินเฉลี่ยคืน

มาตรา 61 บัญญัติว่า “ ทุนสำรองตามมาตรา 60...จะถอนจากบัญชีทุนสำรองได้เพื่อชดเชยการขาดทุนหรือเพื่อจัดสรรเข้าบัญชีทุนสำรองให้แก่สหกรณ์ใหม่ที่ได้จดทะเบียนแบ่งแยกจากสหกรณ์เดิม ”

ทุนสำรองจัดว่าเป็นแหล่งเงินทุนภายในสหกรณ์ ซึ่งได้มาจากการจัดสรรกำไรสุทธิประจำปีของสหกรณ์ นอกจากนี้ทุนสำรองอาจจะได้รับมาจากกรณีอื่นๆ เช่น เงินบริจาค หรือเงินอื่นๆ ตามที่คณะกรรมการเห็นควรโอนเข้าเป็นทุนสำรอง และที่ประชุมใหญ่มีมติให้โอนเข้าเป็นทุนสำรอง เช่นทุนเรือนหุ้นหรือเงินปันผลและเงินเฉลี่ยคืนที่ถูกระงับสิทธิ์ตามกฎ ระเบียบที่กำหนด แต่ก็มีจำนวนไม่มากนัก

ข้อดีของทุนสำรอง

1. เป็นแหล่งเงินทุนที่ได้มาในระยะยาวซึ่งมีความเข้มแข็งและมั่นคง สมาชิกไม่สามารถจะอ้างสิทธิ์ของความเป็นเจ้าของได้เหมือนกับทุนเรือนหุ้นที่เป็นทรัพย์สินส่วนบุคคล ทุนสำรองนับว่าเป็น “ทุนของสังคม หรือของส่วนรวม” เพราะถึงแม้สมาชิกสหกรณ์จะลาออกจากสหกรณ์ก็ไม่มีสิทธิที่จะเรียกคืนทุนสำรองเหมือนทุนเรือนหุ้น

2. เป็นแหล่งทุนที่ไม่มีต้นทุนและไม่มีภาระผูกพันต้องจ่ายคืนผลตอบแทน เนื่องจากสหกรณ์ไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายในการบริหารทุนสำรองเพราะเป็นทุนของสหกรณ์เองและไม่มีเงื่อนไขผูกมัดให้ต้องเสียดอกเบี้ย

3. เจ้าหนี้หรือผู้ให้กู้ยืมจะมีความรู้สึกมั่นคงปลอดภัยว่าจะได้รับเงินคืนจากการให้ เครดิตสินเชื่อ หรือมีความเสี่ยงที่จะไม่ได้รับชำระหนี้ต่ำ

4. การเปลี่ยนแปลงของทุนสำรองจะมีแนวโน้มเติบโตขึ้นทุกปี เว้นแต่สหกรณ์มีผลการดำเนินงานขาดทุน หรือเกิดความเสียหายหรือมีการทุจริตในสหกรณ์ ซึ่งอาจทำให้สหกรณ์ประสบการขาดทุน และต้องนำทุนสำรองมาชดเชยส่วนขาดทุนตามที่กฎหมายกำหนด

ข้อควรระวัง

1. อาจทำให้เกิดความขัดแย้งหรือความไม่เข้าใจกันระหว่างสมาชิกและคณะกรรมการดำเนินการของสหกรณ์ กล่าวคือ ในขณะที่คณะกรรมการหรือฝ่ายจัดการมีความประสงค์จะจัดสรรกำไรสุทธิเป็นทุนสำรองเกินกว่าร้อยละ 10 เนื่องจากทุนสำรองสามารถนำไปใช้ให้เกิดผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจ โดยไม่มีต้นทุน แต่สมาชิกสหกรณ์ส่วนใหญ่จะให้ความสำคัญและสนใจผลตอบแทนที่ตนจะได้รับ ทั้งในรูปของอัตราเงินปันผลตามหุ้นและเงินเฉลี่ยคืน นอกจากนี้เมื่อสหกรณ์มีเงินส่วนเกินก็จะถูกจัดสรรเพิ่มเติมเข้าทุนสำรอง ซึ่งอาจทำให้สมาชิกไม่พอใจ

2. การที่คณะกรรมการหรือฝ่ายจัดการมีการนำทุนสำรองไปใช้ลงทุนที่มากเกินไป หรือใช้ในการขยายธุรกิจให้เติบโตขึ้น โดยไม่พิจารณาถึงความเสี่ยงและความคุ้มค่าในการลงทุน และบริหารจัดการเงินทุนอย่างไม่มีประสิทธิภาพ ก็อาจทำให้สหกรณ์ประสบปัญหาจากการใช้เงินทุน

ทุนของสหกรณ์ - ทุนสะสมอื่นๆ *ที่กำหนดในข้อบังคับ* และระเบียบอื่นๆ

ทุนสะสมตามข้อบังคับฯ เป็นได้ทั้งทุนระยะสั้นและทุนระยะยาว ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับรูปแบบ เงื่อนไข และลักษณะของทุนสะสมของแต่ละสหกรณ์

ข้อดี

1. ถ้าสหกรณ์สามารถสะสมเงินทุนนี้เป็นเงินทุนระยะยาวได้ก็จะสามารถบริหารจัดการเงินทุนได้โดยไม่มีต้นทุนทางการเงิน

2. เป็นทุนที่ปลอดจากสมาชิกภาพ คือ ไม่มีข้อผูกพันกับสมาชิกรายบุคคล จึงไม่มีผลอันเนื่องมาจากการลาออกของสมาชิกสหกรณ์

3. สหกรณ์สามารถใช้จ่ายทุนได้ตามวัตถุประสงค์ของแต่ละทุนเป็นการให้ผลประโยชน์และสวัสดิการแก่สมาชิกทั้งในระยะสั้นและระยะยาว

ข้อควรระวัง

1. ทุนสะสมประเภทที่เป็นสวัสดิการ สหกรณ์อาจบริหารเงินทุนได้ยาก สหกรณ์ต้องประมาณปริมาณเงินทุนให้ใกล้เคียงกับสิทธิที่สมาชิกจะได้รับ ซึ่งอาจคาดคะเนได้ไม่ครบถ้วน ส่งผลให้สหกรณ์จัดสรรเงินทุนไว้ไม่เพียงพอและอาจทำให้สหกรณ์ประสบปัญหาการขาดสภาพคล่องได้

2. หากสหกรณ์นำเงินทุนสะสมที่อาจต้องจ่ายในระยะสั้นไปลงทุนหาผลประโยชน์ในสินทรัพย์ระยะยาว เช่น นำไปให้สมาชิกกู้ยืม หรือลงทุนระยะยาว สหกรณ์จะต้องเตรียมจัดหาเงินทุนหรือกันเงินไว้ เพื่อมิให้เกิดการขาดสภาพคล่อง เมื่อมีความจำเป็นต้องจ่ายเงินทุนให้กับสมาชิก

ทุนของสหกรณ์ – กำไรสุทธิ (มาตรา 60)

กำไรสุทธิเป็นรายการที่สหกรณ์ได้มาจากการดำเนินงานสะสมในรอบปีบัญชี เมื่อถึงวันสิ้นปีบัญชี หากผลการดำเนินงานของสหกรณ์ได้รับกำไรสุทธิ ก็จะนำมาจัดสรรให้หมดไปตามที่กำหนดในพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา 60 โดยตามกฎหมายต้องป็นทุนสำรอง *(ไม่น้อยกว่าร้อยละ 10)* / ค่าบำรุงสันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทย *(อัตราร้อยละหนึ่งของกำไรสุทธิ แต่ไม่เกินสามหมื่นบาท)* เงินปันผลตามหุ้น *(ไม่เกินอัตราที่กำหนดในกฎกระทรวง สำหรับสหกรณ์แต่ละประเภท)* เงินเฉลี่ยคืน เงินสะสมตามข้อบังคับและระเบียบอื่นๆ เงินโบนัสกรรมการและเจ้าหน้าที่ *(ไม่เกินร้อยละ 10)* และอื่นๆ ตามที่สหกรณ์แต่ละแห่งกำหนด ซึ่งจะไม่เหลือเป็นกำไรสุทธิอีกต่อไป

ทุนได้มาจากหนี้สิน - เงินรับฝาก

มาตรา 46 (5) รับฝากเงินประเภทออมทรัพย์หรือประเภทประจำ จากสมาชิกหรือสหกรณ์อื่น *หรือสมาคมฌาปนกิจสงเคราะห์ซึ่งมีสมาชิกของสมาคมนั้นไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งเป็นสมาชิกของสหกรณ์ผู้รับฝากเงิน (แก้ไขเพิ่มเติม 2553) หรือ นิติบุคคลซึ่งมีบุคลากรหรือลูกจ้างไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของนิติบุคคลนั้นเป็นสมาชิกของสหกรณ์ผู้รับฝากเงิน (แก้ไขเพิ่มเติม 2562)* ทั้งนี้ ตามระเบียบของสหกรณ์ที่ได้รับความเห็นชอบจากนายทะเบียนสหกรณ์

แนวปฏิบัติ เรื่อง การรายงานธุรกรรม สำหรับสถาบันการเงินประเภทสหกรณ์

สหกรณ์ที่มีหน้าที่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 รวมถึง กฎกระทรวงและประกาศที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ “*สหกรณ์ที่มีทุนดำเนินการซึ่งมีมูลค่าหุ้นรวมตั้งแต่สองล้านบาทขึ้นไป* และมีวัตถุประสงค์ในการดำเนินกิจการเกี่ยวกับ*การรับฝากเงิน ให้กู้ให้สินเชื่อ รับจำนอง จำนำทรัพย์สิน* หรือ จัดให้ได้มาซึ่งเงินหรือทรัพย์สินด้วย วิธีการอย่างหนึ่งอย่างใด”

รายการเงินรับฝากของสหกรณ์ : สมาชิกฝากเงินหรือถอนเงินฝากเป็นเงินสดตั้งแต่สองล้านบาทขึ้นไป

กฎ ระเบียบที่เกี่ยวข้องกับเงินรับฝาก

- ระเบียบสหกรณ์ ว่าด้วยการรับเงินฝากออมทรัพย์และเงินฝากประจำ *(ต้องได้รับความเห็นชอบจาก นทส.)*
- ประมวลรัษฎากร สหกรณ์มีหน้าที่หักดอกเบี้ยเงินรับฝากประจำ ณ ที่จ่าย 15 % และนำส่งภาษี *เว้นแต่ดอกเบี้ยเงินฝากและผลตอบแทนเงินฝากที่เกิดจากการฝากเงินเป็นรายเดือนติดต่อกันมีระยะเวลาไม่น้อยกว่ายี่สิบสี่เดือน นับแต่วันที่เริ่มฝาก โดยมียอดเงินฝากแต่ละคราวเท่ากันแต่ไม่เกินสองหมื่นห้าพันบาทต่อเดือน และรวมทั้งหมดแล้วต้องไม่เกินหกแสนบาท ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่อธิบดีประกาศกำหนด*
- กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน สหกรณ์มีหน้าที่รายงานธุรกรรมทางการเงิน เมื่อมีการฝากถอนเงินรับฝากตั้งแต่ 2 ล้านบาทขึ้นไป *(แนวปฏิบัติ เรื่อง การรายงานธุรกรรมสำหรับสถาบันการเงินประเภทสหกรณ์ ตุลาคม 2562)*
- ประกาศนายทะเบียนสหกรณ์ เรื่อง กำหนดอัตราดอกเบี้ยเงินรับฝากของสหกรณ์และชุมนุมสหกรณ์ทุกประเภท ไม่เกินร้อยละ 4.00 ต่อปี ลงวันที่ 29 เมษายน 2564 ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 1 กรกฎาคม 2564 (เดิม *เงินรับฝากสหกรณ์ออมทรัพย์ เครดิตยูเนี่ยน ชุมนุมสหกรณ์ออมทรัพย์ /ชุมนุมสหกรณ์เครดิตยูเนี่ยน ไม่เกินร้อยละ 4.50 ต่อปี และประเภทอื่นๆ ไม่เกินร้อยละ 7.00 ต่อปี)*

พระราชบัญญัติ ว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2544 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ล่าสุดฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562

ทุนได้มาจากหนี้สิน - เงินรับฝากจากสมาชิก

เงินรับฝากจากสมาชิก โดยปกติจะเป็นเงินทุนระยะสั้น แต่ในปัจจุบันมีบางสหกรณ์ที่สมาชิกสหกรณ์นำเงินมาฝากไว้กับสหกรณ์เป็นจำนวนมาก จนมีเงินล้นระบบ จึงอาจถือได้ว่าเงินรับฝากเป็นทุนระยะยาว

ข้อดีของเงินรับฝากจากสมาชิก

1. เป็นทุนภายในที่เสียต้นทุนเงินทุนต่ำกว่าการกู้ยืมจากสถาบันการเงินและในบางสหกรณ์สามารถจัดหาได้คล่องตัวกว่าการกู้ยืม หากมีนโยบายเงินรับฝากที่น่าสนใจ
2. หากสหกรณ์มีเงินรับฝากจากสมาชิกสูง และมีแนวโน้มการเคลื่อนไหวการถอนเงินรับฝากต่ำ เงินรับฝากมีความเข้มแข็งและเพียงพอ สหกรณ์ก็สามารถนำไปลงทุนในระยะยาวได้ แม้จะเป็นหนี้สินหมุนเวียน
3. สมาชิกสหกรณ์ได้รับดอกเบี้ยเงินฝากประเภทออมทรัพย์โดยไม่เสียภาษี

ทุนได้มาจากหนี้สิน - เงินรับฝากจากสมาชิก

ข้อควรระวังของเงินรับฝากจากสมาชิก

1. ถ้าสหกรณ์นำเงินรับฝากไปให้กู้หรือลงทุนระยะยาวอาจทำให้เกิดปัญหา การขาดสภาพคล่องขึ้นได้ (บริหารสภาพคล่องยากกว่าบริหารหุ้น)

2. ไม่สามารถคาดคะเนเรื่องการฝาก – ถอนเงินรับฝากของสมาชิกได้

3. การกำหนดอัตราดอกเบี้ยเงินรับฝาก จะเป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งที่ทำให้เกิดความเคลื่อนไหวของเงินทุน และกรณีที่สหกรณ์มีการลดอัตราดอกเบี้ย หากไม่ระมัดระวังและติดตามข่าวสารทางการเงิน อาจเกิดการ “กระเพื่อม” ของการถอนเงินทุนอย่างรุนแรง และมีผลต่อการขาดสภาพคล่องได้

4. อัตราดอกเบี้ยขึ้นอยู่กับภาวะเศรษฐกิจและตลาดการเงิน ซึ่งอยู่ภายใต้ความไม่แน่นอน

ทุนได้มาจากหนี้สิน - เงินรับฝากจากสหกรณ์อื่น

สหกรณ์สามารถรับเงินฝากจาก***สหกรณ์อื่น***ได้ตามที่กฎหมายกำหนด

ข้อดีของเงินรับฝาก

- ส่วนใหญ่จะจ่ายดอกเบี้ยต่ำกว่าการกู้เงินจากกธนาคาร และเป็นการทำธุรกรรมร่วมกัน / ช่วยเหลือกันในขบวนการสหกรณ์

ข้อควรระวัง

- ไม่สามารถทราบช่วงเวลาที่สหกรณ์อื่นจะมีการฝาก – ถอนเงิน ซึ่งส่วนใหญ่จะมีปริมาณเงินที่สูงมาก ทำให้สหกรณ์อาจบริหารการเงินได้ยากขึ้น ถ้าไม่มีแผนบริหารการเงินอาจเกิดปัญหา เมื่อครบกำหนดหรือผู้ฝากทวงถาม หรือมีการถอนเงินคืน

- หากสหกรณ์ผู้รับฝากไม่สามารถจ่ายเงินฝากคืนได้ สหกรณ์อาจต้องประมาณการค่าเผื่อเงินฝากสหกรณ์อื่นสงสัยจะสูญตามระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์กำหนด

ทุนที่ได้มาจากหนี้สิน - เงินกู้ยืม

พ.ร.บ. พ.ศ. 2542 มาตรา 47 บัญญัติว่า “การกู้ยืมเงินหรือการค้ำประกันของสหกรณ์จะต้องจำกัดอยู่ภายในวงเงินที่นายทะเบียนสหกรณ์เห็นชอบ ” *(เงินกู้ยืม เงินเบิกเกินบัญชี /เงินรับฝาก/ ค้ำประกัน)*

ข้อดี เป็นแหล่งการเพิ่มทุนหมุนเวียนของสหกรณ์ได้อีกทางหนึ่ง

- สอ. ไม่เกิน 1.5 เท่า
- รส. ไม่เกิน 10 เท่า
- สกก. สน. สป. สบ. สค. ไม่เกิน 5 เท่า

ของทุนเรือนหุ้น + ทุนสำรอง

ณ 22 พ.ย.64

ข้อควรระวัง

- สหกรณ์ต้องรับภาระดอกเบี้ยค่อนข้างสูง
- กรณีสหกรณ์นำเงินกู้ระยะสั้นไปปล่อยระยะยาว หรือมีการกู้เงินโดยเสียดอกเบี้ยเงินกู้ลอยตัว ในขณะที่สหกรณ์นำไปให้สมาชิกกู้ หรือนำไปนำลงทุนในตราสารการเงินที่ดอกเบี้ยคงที่ รวมทั้งการที่อาจต้องเสียค่าปรับกรณีไม่สามารถชำระหนี้ได้ตามกำหนด
- อาจต้องมีหลักทรัพย์ค้ำประกัน ซึ่งจะเป็นสินทรัพย์ที่มีภาระผูกพัน

ทุนได้มาจากหนี้สิน - เงินเบิกเกินบัญชี

เป็นการได้เงินทุนมาจากการทำสัญญาเบิกเกินบัญชีกับธนาคาร (Overdraft) ในกรณีที่สหกรณ์มีเงินในบัญชีธนาคารไม่เพียงพอ เป็นการช่วยแก้ปัญหาการขาดสภาพคล่องของสหกรณ์ได้ระดับหนึ่งด้วยวงเงินเบิกเกินบัญชี

ข้อดี :

1. สหกรณ์สามารถเบิกและใช้วงเงินชำระหนี้ได้ตามความต้องการ หรือข้อตกลงและวงเงินที่ได้รับอนุมัติเมื่อมีความต้องการใช้เงินอย่างเร่งด่วน แต่ควรเป็นระยะเวลาสั้นๆและช่วงเวลาที่จำเป็นจริงๆ
2. รองรับระบบการชำระเงินโดยเช็ค ซึ่งเป็นการสะดวกและคล่องตัว

ข้อควรระวัง

1. ดอกเบี้ยเงินเบิกเกินบัญชีค่อนข้างสูง
2. ต้องมีหลักทรัพย์ค้ำประกัน ซึ่งถือเป็นสินทรัพย์ที่มีภาระผูกพัน
3. ถ้ามีการเบิกเงินเกินบัญชีเป็นเวลานานอย่างต่อเนื่อง อาจทำให้สหกรณ์ขาดความเชื่อถือจากบุคคลอื่น

สินทรัพย์

(การใช้ไปของเงินทุนที่ได้มา)

สินทรัพย์ - เงินสด

เงินสด : ธนบัตรและเหรียญกษาปณ์ที่สหกรณ์มีอยู่ รวมทั้งเช็คที่ยังไม่ได้นำฝาก เช็คเดินทาง ดราฟต์ของธนาคาร และธนาณัติ โดยไม่รวมดวงตราไปรษณียากร อากรแสตมป์ เช็คลงวันที่ล่วงหน้า ใบยืมและเอกสารทางการเงิน เช่น ตั๋วเงิน พันธบัตรรัฐบาล ใบหุ้นกู้ ใบหุ้นทุน

ข้อดี - สะดวก รวดเร็วต่อการใช้

ข้อเสีย - ไม่มีผลตอบแทน

สินทรัพย์ - เงินฝากธนาคาร

เงินฝากธนาคาร : เงินฝากธนาคารทุกประเภท บัตรเงินฝาก /สลากออมสิน / สลากออมทรัพย์ ธ.ก.ส. / ธอส.

ข้อดี - มีระบบคุ้มครองเงินฝาก / ระบบการกำกับดูแล

- สะดวกต่อการฝาก - ถอน

ข้อเสีย - ผลตอบแทนต่ำ

สินทรัพย์ - เงินฝากสหกรณ์อื่น

ข้อดี ดอกเบี้ยจะสูงกว่าธนาคารพาณิชย์ /สนับสนุนขบวนการสหกรณ์

ข้อควรระวัง

☆วิเคราะห์ความมั่นคง / ความเสี่ยงของสหกรณ์ที่นำฝาก – เพราะอาจถอนคืนไม่ได้ หรือไม่ครบ หรือต้องรอไปก่อน ถ้าสหกรณ์ที่รับฝากขาดสภาพคล่องทางการเงิน ซึ่งอาจกระทบต่อเงินทุนหมุนเวียนของสหกรณ์ผู้ฝาก และอาจต้องประมาณการค่าเผื่อเงินฝากสหกรณ์อื่นสงสัยจะสูญ ซึ่งส่งผลให้กำไรสุทธิของสหกรณ์ผู้ฝากลดลง

☆กระจายความเสี่ยงของการนำฝาก ทั้งจำนวนเงินและแหล่งที่ฝากเพื่อป้องกันการขาดสภาพคล่องทางการเงิน หากเกิดปัญหากับสหกรณ์ผู้รับฝาก

☆เงื่อนไขการฝาก / ความเหมาะสมของระยะเวลา /อัตราดอกเบี้ย

สหกรณ์ที่รับฝากต้องมีระเบียบที่ผ่านความเห็นชอบจากนายทะเบียนสหกรณ์

กฎ ระเบียบเกี่ยวกับสหกรณ์ออมทรัพย์ : ด้านเงินฝากสหกรณ์อื่น

★ ระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ ว่าด้วยการบัญชีของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร พ.ศ. 2563 ข้อ 16 – 17 : ประมาณการค่าเผื่อเงินฝากสหกรณ์อื่นสงสัยจะสูญ บังคับใช้ 10 ตุลาคม 2563

★ ว 76 วันที่ 12 พฤศจิกายน 64 เรื่อง วิธีปฏิบัติทางบัญชี สำหรับสหกรณ์นำเงินไปฝากกับสหกรณ์เครดิตยูเนี่ยน คลองจั่น จำกัด ภายหลังศาลล้มละลายกลางมีคำสั่งให้ยกเลิกการฟื้นฟูกิจการ

การประมาณการค่าเผื่อเงินฝากสหกรณ์อื่นสงสัย

1. มีกำหนดชำระคืนแล้ว แต่ผู้รับฝากไม่สามารถจ่ายคืนเงินฝากได้

สหกรณ์ผู้ฝากต้องรายงานเงินฝากที่ถอนไม่ได้ต่อที่ประชุมคณะกรรมการ
- ตั้งค่าเผื่อเงินฝากสหกรณ์อื่นสงสัยจะสูญเต็มจำนวนที่ถอนคืนไม่ได้

2. ผู้รับฝากมีขาดทุนสะสมเกินกึ่งหนึ่งของทุนเรือนหุ้นและมีข้อมูลที่แสดงให้เห็นว่าขาดสภาพคล่อง

- กรณีไม่ได้จัดทำแผนการปรับปรุงการดำเนินงาน ให้ตั้งค่าเผื่อเงินฝากสหกรณ์อื่นสงสัยจะสูญเต็มจำนวน
- กรณีผู้รับฝากอยู่ระหว่างการจัดทำแผนการปรับปรุงการดำเนินงานตาคำสั่ง นทส. ให้ทยอยตั้งค่าเผื่อเงินฝากสหกรณ์อื่นสงสัยจะสูญตามระยะเวลาที่กำหนด

การฝากหรือลงทุนของสหกรณ์

พระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542
และที่แก้ไขเพิ่มเติม (มาตรา 62)

ประกาศคณะกรรมการพัฒนา
การสหกรณ์แห่งชาติ (คพช.)
พ.ศ. 2563 (มาตรา 62(7))

ระเบียบ นายทะเบียนสหกรณ์ ว่าด้วยการบัญชีของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร พ.ศ. 2563
มีผลบังคับใช้ตั้งแต่ 10 ตุลาคม 2563
ข้อ 18 - 24

สินทรัพย์ - การฝากหรือลงทุน

ข้อดี - มีทางเลือกในการลงทุน ทั้งประเภทและสถาบันการเงินที่ลงทุน

- ผลตอบแทนค่อนข้างสูง

ข้อควรระวัง

☆ ลงทุนตาม พรบ.สหกรณ์ /ประกาศ คพช. อย่าลงทุนนอกกรอบวัตถุประสงค์ที่กำหนดในข้อบังคับ

☆ วิเคราะห์ความมั่นคง /ความเสี่ยงของสถาบันการเงินที่ลงทุน

☆ ความเหมาะสมของผลตอบแทนที่ได้รับ คุ้มค่าหรือไม่

☆ กระจายความเสี่ยงของการลงทุน ทั้งจำนวนเงินและแหล่งที่ลงทุน

☆ ติดตามความเคลื่อนไหวของสถาบันการเงินที่ลงทุน เพื่อมิให้ต้องตั้งการด้อยค่าของเงินลงทุน

ระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์
ว่าด้วยการบัญชีของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร พ.ศ. 2563 ข้อ 22

ข้อ 22 ให้สหกรณ์บันทึกการด้อยค่าของเงินลงทุน ดังนี้

(1) ตราสารหนี้ที่จะถือจนครบกำหนด เมื่อมีความเป็นไปได้ค่อนข้างแน่ที่สหกรณ์จะไม่สามารถเรียกเก็บเงินต้นหรือดอกเบี้ยทั้งหมดหรือบางส่วนตามที่ระบุไว้ในสัญญาได้ ให้สหกรณ์คำนวณรายการขาดทุนจากการด้อยค่าของตราสารหนี้ที่จะถือจนครบกำหนด โดยคำนวณผลต่างระหว่างมูลค่าตามบัญชีกับราคาตลาดของตราสารหนี้นั้น

(2) หลักทรัพย์เผื่อขายที่อยู่ในความต้องการของตลาด เป็นตราสารหนี้ทุกชนิดหรือตราสารทุนที่อยู่ในความต้องการของตลาด ซึ่งถือเป็นหลักทรัพย์เผื่อขาย *จะด้อยค่าเมื่อมีหลักฐานสนับสนุนว่า* กิจการที่ออกหลักทรัพย์กำลังประสบปัญหาทางการเงิน *หรือ*กิจการที่ออกหลักทรัพย์ผิดนัดชำระหนี้ *หรือ*ผิดเงื่อนไขในสัญญาหรือมีความเป็นไปได้สูงที่กิจการผู้ออกหลักทรัพย์จะล้มละลาย *หรือ*ฟื้นฟูกิจการ *หรือ*หลักทรัพย์นั้นไม่มีการซื้อขายในตลาดที่มีสภาพคล่องอีกต่อไป

(3) เงินลงทุนทั่วไป *จะด้อยค่าเมื่อมีข้อมูลที่แสดงให้เห็นว่ามูลค่าตามบัญชีของเงินลงทุนทั่วไปสูงกว่ามูลค่าที่คาดว่าจะได้รับคืน* เช่น หุ้นชุมนุมสหกรณ์จะด้อยค่า เมื่อปรากฏว่าหมายเหตุประกอบงบการเงิน ของชุมนุมสหกรณ์ระบุมูลค่าต่อหุ้นที่คำนวณใหม่ตามวิธีการที่นายทะเบียนสหกรณ์กำหนด มีมูลค่าต่ำกว่ามูลค่าต่อหุ้นที่กำหนดไว้ในข้อบังคับของชุมนุมสหกรณ์

ระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์
ว่าด้วยการบัญชีของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร พ.ศ. 2563 ข้อ 22

หนังสือกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ด่วนที่สุดที่ กษ 0404 / ว 61 ลวท. 29 กันยายน 2564 เรื่อง วิธีปฏิบัติทางบัญชีสำหรับสหกรณ์ที่มีเงินลงทุนในหุ้น บลจ.การบินไทย (ข้อ 22 (2)

1. ให้ระงับการรับรู้รายได้ดอกเบี้ยรับจากหุ้นกู้ บลจ.การบินไทย ที่คำนวณนับแต่วันถัดจากวันที่ศาลล้มละลายกลางมีคำสั่งเห็นชอบด้วยแผนจนกว่าจะได้รับดอกเบี้ยจริงในปี 2567

2. ให้สหกรณ์ทยอยบันทึกรับรู้การด้อยค่าหุ้นกู้บริษัท การบินไทย จำกัด (มหาชน) สำหรับหุ้นกู้ยังไม่ครบกำหนดไถ่ถอนตามแผนฟื้นฟูกิจการ โดยทยอยรับรู้การด้อยค่าในอัตราไม่น้อยกว่า ร้อยละ 5 ของมูลค่าที่ตราไว้ในหุ้นกู้ และทยอยรับรู้การด้อยค่าเพิ่มขึ้นอีกไม่น้อยกว่า ร้อยละ 5 ของมูลค่าที่ตราไว้ในหุ้นกู้ในแต่ละปี

3. เปิดเผยข้อมูลในหมายเหตุประกอบงบการเงิน

หนังสือกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ด่วนที่สุดที่ กษ 0404 / ว 92 ลวท. 30 ธันวาคม 2563 เรื่อง วิธีปฏิบัติทางบัญชีสำหรับสหกรณ์ที่นำเงินไปลงทุนในหุ้นชุมนุมสหกรณ์ธนกิจไทย กำหนดให้สหกรณ์ที่ลงทุนในหุ้นชุมนุมสหกรณ์ธนกิจไทย จำกัด อาจทะยอยรับรู้ผลขาดทุนจากมูลค่าหุ้นชุมนุมสหกรณ์ธนกิจไทย จำกัด ที่ลดลงตามสัดส่วนของระยะเวลาคงเหลือของแผนพัฒนาธุรกิจ

สินทรัพย์ - การให้สมาชิกหรือสหกรณ์อื่นกู้

ตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542 มาตรา 46 บัญญัติว่า

“ เพื่อปฏิบัติให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ ให้สหกรณ์มีอำนาจกระทำการ ดังต่อไปนี้

(6) ให้กู้ ให้สินเชื่อ ให้ยืม ให้เช่า ให้เช่าซื้อ โอน รับจำนองหรือรับจำนำ ซึ่งทรัพย์สินแก่สมาชิกหรือของสมาชิก

(8) ให้สหกรณ์อื่นกู้ยืมเงินได้ตามระเบียบของสหกรณ์ที่ได้รับความเห็นชอบจากนายทะเบียนสหกรณ์

ข้อดี

- ช่วยเหลือสมาชิก /สหกรณ์อื่นตามหลักการสหกรณ์ /ข้อบังคับ /ระเบียบ
- โดยปกติผลตอบแทน (ดอกเบี้ยรับจากเงินให้กู้) สูงกว่าการนำไปลงทุนในสินทรัพย์อื่นๆ

ข้อควรระวัง

- ให้สินเชื่ออย่างถูกต้องตามกฎ ข้อบังคับ ระเบียบ มติที่ประชุม
- ลูกหนี้เงินกู้ต้องมีคุณภาพ หากมีปัญหาการเก็บหนี้ไม่ได้ตามกำหนด อาจต้องตั้งค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญได้

ต้นทุนที่อาจเกิดจากการให้สินเชื่อ

- **ต้นทุนที่เกิดจากหนี้สูญที่เกิดขึ้น** กรณีลูกหนี้ผิดนัดชำระหนี้ / เก็บหนี้ไม่ได้ตามสัญญา

- **ต้นทุนในการบริหารลูกหนี้และเรียกเก็บหนี้** ค่าใช้จ่ายต่างๆที่เกิดขึ้นเพื่อให้ลูกหนี้ชำระหนี้

แนวทางในการเรียกเก็บหนี้

- โทรศัพท์ติดต่อ
- ออกไปพบลูกหนี้ด้วยตนเอง
- ออกหนังสือเตือน
- ดำเนินการตามกฎหมาย

นโยบายการให้สินเชื่อ ระบบการควบคุมภายในด้านสินเชื่อ วินัยของผู้กู้ จะช่วยลดปัญหาในประเด็นนี้ได้

สินทรัพย์ - เงินยืมทดรอง

เงินยืมทดรอง เป็นเงินที่กิจการมักจะมีการเบิกทดรองจ่ายไว้ล่วงหน้าสำหรับค่าใช้จ่ายที่จำเป็นต้องใช้ ณ ขณะใด ขณะหนึ่ง เพื่ออำนวยความสะดวกในการทำงาน หากไม่มีการให้เบิกเงินยืมทดรองจ่าย อาจทำให้งานขาดความคล่องตัว ไม่ทันการณ์ เพราะถ้าหากมีเหตุการณ์ที่ต้องใช้จ่ายเงินจำเป็นเร่งด่วน กิจการอาจเสียโอกาสได้

ข้อดี - เพื่อความสะดวก รวดเร็ว คล่องตัวในการดำเนินงานที่มีความจำเป็นต้องใช้เงินล่วงหน้า

ข้อควรระวัง

- มีเงินยืมทดรองจำนวนมากโดยไม่ได้กำหนดระเบียบไว้ / กำหนดไม่คลอบคุลม
- กำหนดระเบียบเงินยืมทดรองไว้ แต่มีเงินยืมทดรองโดยไม่ระบุวัตถุประสงค์ / ไม่ได้รับการอนุมัติจากคณะกรรมการ / ยืมเงินทดรองผิดระเบียบ / ยืมเอาไปใช้ส่วนตัว / เงินยืมทดรองค้างนาน ไม่มีการชำระ / ชำระสิ้นงวด ยืมใหม่ต้นงวด

ความคุ้มค่าของการลงทุนในสินทรัพย์

สินทรัพย์หมุนเวียน

เงินกู้และเงินลงทุน

สินทรัพย์ถาวร

เกินความต้องการ

ไม่มีคุณภาพ

ไม่มีประสิทธิภาพ

สินทรัพย์ไม่สร้างกำไร

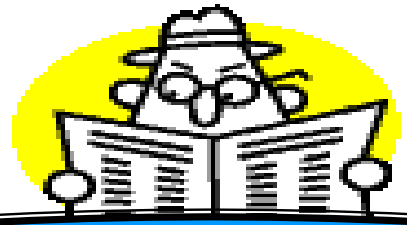

ทบทวน
ความรู้เกี่ยวกับงบการเงิน

ผู้ใช้งบการเงิน

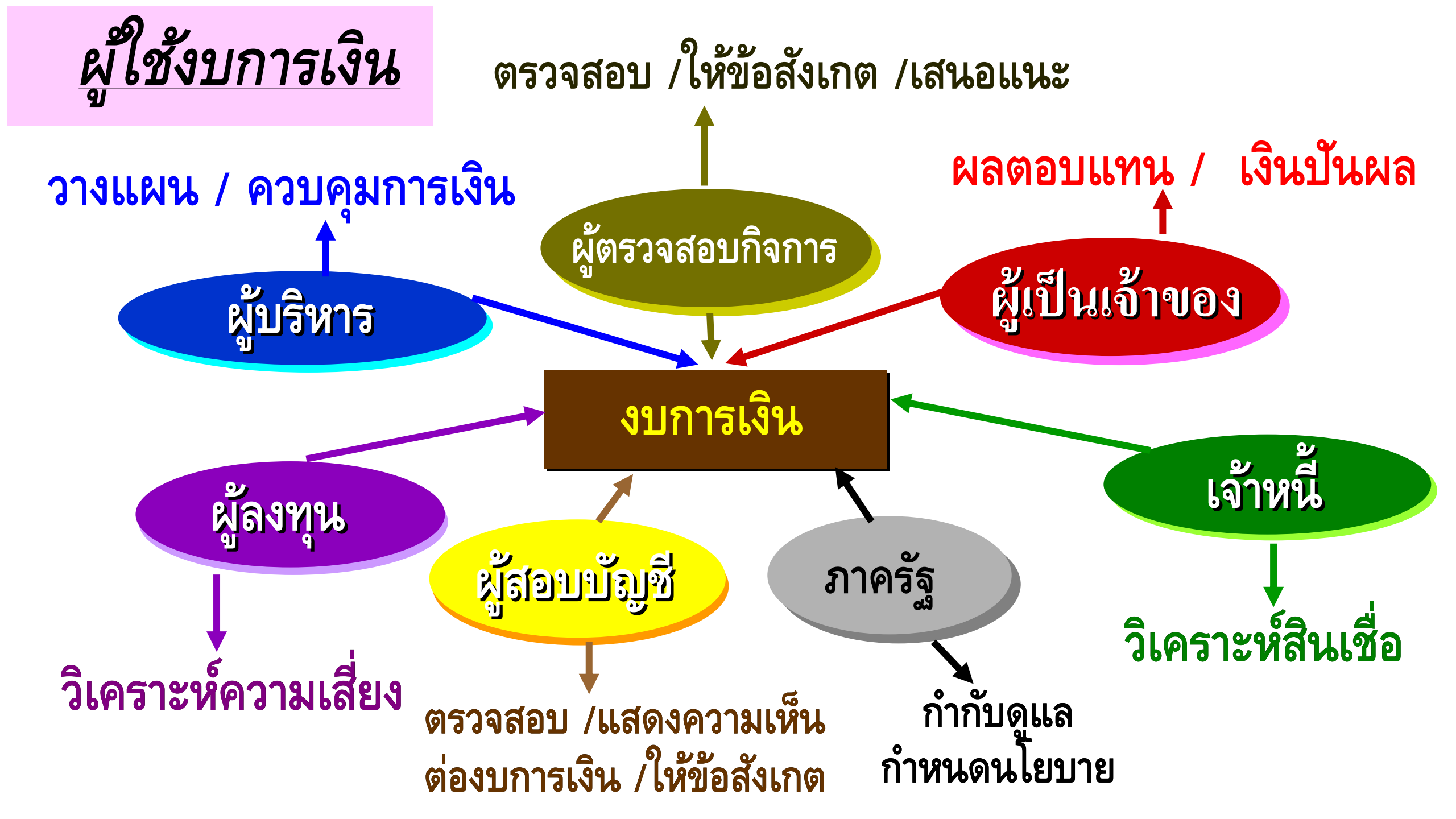

งบการเงิน
ใบแสดงผลตรวจสุขภาพทางการเงิน

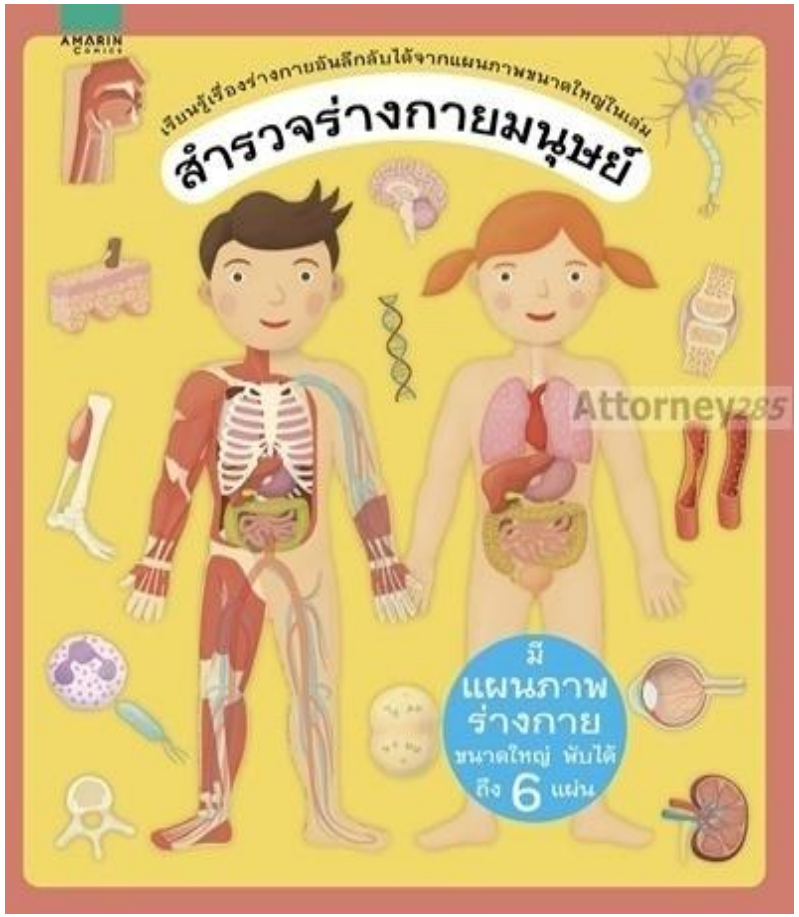

สุขภาพการเงิน (Money Fitness) : การมีสภาวะทางการเงินที่เหมาะสมแก่การดำรงอยู่อย่างเพียงพอ และเป็นพื้นฐานสู่ความมั่นคงทางการเงินในอนาคต จึงเป็นสิ่งจำเป็นที่ต้องควบคุมดูแลรักษาให้ดี ไม่แตกต่างจากสุขภาพของร่างกายและจิตใจมนุษย์

งบการเงิน ถือเป็นการสะท้อนผลงานของสหกรณ์ได้ดีและชัดเจนที่สุด ข้อมูลและรายการต่างๆ ในงบการเงินมีความสำคัญและเป็นประโยชน์ต่อการบริหารจัดการสหกรณ์ในการพิจารณาตัดสินใจ เพื่อพัฒนาสหกรณ์ให้มีความเข้มแข็ง มั่นคงต่อไป

1. งบแสดงฐานะทางการเงิน *(สินทรัพย์ = หนี้สิน + ทุน)* = ความร่ำรวย

บ่งบอกถึงฐานะการเงินของสหกรณ์ ณ เวลาใดเวลาหนึ่ง เหมือนมรดกตกทอดกันมาตั้งแต่เริ่มก่อตั้งสหกรณ์ ทำให้ทราบว่าสหกรณ์มีโครงสร้างทางการเงินอย่างไร ได้เงินมาจากไหนและใช้ไปทางใดบ้าง และเหลือเท่าไหร่

2. งบกำไรขาดทุน (รายได้ / ต้นทุน /ค่าใช้จ่าย / กำไร) = ความสามารถทำกำไร

บ่งบอกถึงผลการดำเนินงานของสหกรณ์ ว่ามีความสามารถในการนำเงินทุนของสหกรณ์มาใช้ให้เกิดรายได้ผลตอบแทนมากน้อย เพียงใด คุ้มค่ากับต้นทุน /ค่าใช้จ่ายหรือไม่ กำไรเฉพาะธุรกิจเป็นอย่างไร

3. งบกระแสเงินสด (เงินสดหมุนเวียนที่รับ / จ่ายออกไป) = ความมั่นคง

บ่งบอกว่าเงินสดที่สหกรณ์ได้มาและจ่ายออกไปของแต่ละกิจกรรมว่ารับ -จ่ายอะไรบ้าง ทำให้ทราบถึงสภาพคล่องทางการเงินได้เป็นอย่างดี

4 หมายเหตุประกอบงบการเงิน (นโยบายบัญชีที่ใช้ / รายละเอียดประกอบงบการเงิน) = ความโปร่งใส

งบการเงินของสหกรณ์

งบแสดงฐานะการเงิน
งบกำไรขาดทุน
งบกระแสเงินสด

หมายเหตุประกอบงบการเงิน

ออมทรัพย์ / เครดิต (เฉพาะที่มีธุรกิจสินเชื่อ / รับฝาก)

งบแสดงฐานะการเงิน
งบกำไรขาดทุน
งบต้นทุนขาย/บริการ
งบต้นทุนการผลิต

หมายเหตุประกอบงบการเงิน

การเกษตร / นิคม / ประมง / ร้านค้า / บริการ / เครดิต

งบแสดงฐานะการเงิน

สิน ทรัพย์

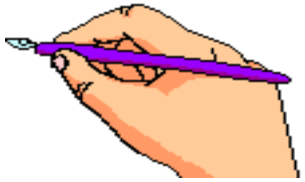

หนี้สินและ ทุนของสหกรณ์

สินทรัพย์
หมุนเวียน

สินทรัพย์ไม่หมุนเวียน

หนี้สิน
หมุนเวียน

หนี้สินไม่หมุนเวียน

ทุนของสหกรณ์

- ออมทรัพย์
- เครดิต (เฉพาะกู้ และรับฝากเงิน)

สหกรณ์.....จำกัด

งบแสดงฐานะการเงิน

ณ วันที่ .....และ.....

สินทรัพย์	หมายเหตุ	ปี 2562 บาท	ปี 2561 บาท
สินทรัพย์หมุนเวียน			
เงินสดและเงินฝากธนาคาร	2	.....	.....
เงินฝากสหกรณ์อื่น	3	.....	.....
เงินส่งชำระหนี้ระหว่างทาง		.....	.....
เงินลงทุนระยะสั้น	4	.....	.....
เงินให้กู้ยืมระยะสั้น – สุทธิ	5	.....	.....
ลูกหนี้ระยะสั้น – สุทธิ	6	.....	.....
ดอกเบี้ยเงินให้กู้ค้างรับ – สุทธิ	7	.....	.....
สินทรัพย์หมุนเวียนอื่น	9	.....	.....
รวมสินทรัพย์หมุนเวียน		.....	.....

- ออมทรัพย์
- เครดิต (เฉพาะกู้ และฝากเงิน)

สหกรณ์.....จำกัด

งบแสดงฐานะการเงิน

ณ วันที่ .....และ.....

สินทรัพย์	หมายเหตุ	ปี 2562 บาท	ปี 2561 บาท
สินทรัพย์ไม่หมุนเวียน			
เงินลงทุนระยะยาว	4	.....	.....
เงินให้กู้ยืมระยะยาว – สุทธิ	5	.....	.....
ลูกหนี้ระยะยาว – สุทธิ	6	.....	.....
ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ – สุทธิ	9	.....	.....
สินทรัพย์ไม่มีตัวตน	10	.....	.....
สินทรัพย์ไม่หมุนเวียนอื่น	11	.....	.....
รวมสินทรัพย์ไม่หมุนเวียน		.....	.....
รวมสินทรัพย์		.....	.....

หนี้สินและทุนของสหกรณ์			ปี 2562	ปี 2561
			บาท	บาท
หนี้สินหมุนเวียน				
เงินเบิกเกินฯและเงินกู้ยืมระยะสั้น	12		.....	.....
ส่วนของหนี้สินไม่หมุนเวียนที่ถึงกำหนดชำระภายในหนึ่งปี		15,16	.....	.....
เงินรับฝาก	13		.....	.....
ค่าบำรุงสันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทยค้างจ่าย			.....	.....
หนี้สินหมุนเวียนอื่น	14		.....	.....
รวมหนี้สินหมุนเวียน			.....	.....
หนี้สินไม่หมุนเวียน				
เงินกู้ยืมระยะยาว	15		.....	.....
เจ้าหนี้ค่าเช่าซื้อสินทรัพย์	16		.....	.....
หนี้สินไม่หมุนเวียนอื่น	17		.....	.....
รวมหนี้สินไม่หมุนเวียน			.....	.....
รวมหนี้สิน			.....	.....

		ปี 2562	ปี 2561
		บาท	บาท
ทุนของสหกรณ์			
ทุนเรือนหุ้น (มูลค่าหุ้นละ.....บาท)		.....	.....
ทุนสำรอง		.....	.....
ทุนสะสมตามข้อบังคับ ระเบียบอื่น ๆ	18	.....	.....
กำไร (ขาดทุน) จากเงินลงทุนที่ยังไม่เกิดขึ้น	19	.....	.....
ส่วนเกินทุนจากการตีราคาสินทรัพย์		.....	.....
(ขาดทุนสะสม)		.....	.....
กำไร (ขาดทุน) สุทธิประจำปี		.....	.....
รวมทุนของสหกรณ์		.....	.....
รวมหนี้สินและทุนของสหกรณ์		.....	.....

หมายเหตุประกอบงบการเงินเป็นส่วนหนึ่งของงบการเงินนี้

(.....)

ประธานกรรมการ

(.....)

เลขานุการ

วันที่.....

ออมทรัพย์ / เครดิต (เฉพาะกู้ และฝาก)

สหกรณ์.....จำกัด

งบกำไรขาดทุน

สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ .....

ธุรกิจสินเชื่อ

	ปี 25.....		ปี 25.....	
	บาท	%	บาท	%
รายได้ดอกเบี้ยและผลตอบแทนจากเงินลงทุน				
ดอกเบี้ยรับเงินให้กู้	.....	.....	.....	.....
ดอกเบี้ยรับเงินฝาก	.....	.....	.....	.....
ผลตอบแทนจากเงินลงทุน	.....	.....	.....	.....
.....	.....	.....	.....	.....
รวมรายได้ดอกเบี้ยและผลตอบแทนจากเงินลงทุน	.....	100	.....	100
ค่าใช้จ่ายดอกเบี้ยและเงินลงทุน	.....	.....	.....	.....
หัก หนี้สงสัยจะสูญและหนี้สูญ	.....	.....	.....	.....
รายได้ดอกเบี้ยและผลตอบแทนจากเงินลงทุนสุทธิ	.....	.....	.....	.....
บวก รายได้อื่น	.....	.....	.....	.....
หัก ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน	.....	.....	.....	.....
กำไร (ขาดทุน) สุทธิ	.....	.....	.....	.....

งบกระแสเงินสด

...สำหรับ...

สหกรณ์ออมทรัพย์ / เครดิตยูเนี่ยน

ที่ดำเนินธุรกิจให้สินเชื่อ / รับฝากเงิน

เกณฑ์คงค้าง & เกณฑ์เงินสด

ระเบียบ นทส. ว่าด้วยการบัญชีของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร พ.ศ. 2563

ข้อ 7 ให้สหกรณ์บันทึกบัญชีตามเกณฑ์คงค้างและนโยบายการบัญชีที่สำคัญที่สหกรณ์กำหนด

เกณฑ์คงค้าง (Accrual Basis) หรือเกณฑ์พึงรับพึงจ่าย ***เป็นเกณฑ์การบันทึกรายได้หรือค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นในงวดบัญชีใดก็ให้บันทึกเป็นรายได้หรือค่าใช้จ่ายในงวดบัญชีที่เกิดรายการนั้นตามสิทธิเรียกร้องหรือเกิดภาระที่ต้องจ่ายเงิน*** ***เช่น*** รายได้ค้างรับ / รายได้รับล่วงหน้า / ค่าใช้จ่ายค้างจ่าย / ค่าใช้จ่ายจ่ายล่วงหน้า รวมถึงการประมาณการค่าใช้จ่าย ณ วันสิ้นปีทางบัญชี (เช่น ค่าเสื่อมราคา หนี้สงสัยจะสูญ ค่าตัดจำหน่ายสินทรัพย์) เพื่อให้แสดงผลการดำเนินงานของแต่ละงวดบัญชีนั้นอย่างเหมาะสม

เกณฑ์เงินสด (Cash Basis) เป็นการบันทึกบัญชีเมื่อได้รับหรือจ่ายเงินสดจริง โดยไม่ได้คำนึงถึงว่ารายได้หรือค่าใช้จ่ายจะอยู่ในรอบระยะเวลาบัญชีใด ได้แก่ รายได้รับล่วงหน้า / รายจ่ายจ่ายล่วงหน้า

งบกระแสเงินสด

เป็นการวิเคราะห์เพื่อให้เห็นการเคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลงเงินสดในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่ง เพื่อให้ทราบถึงสภาพคล่องของกิจการว่าเงินสดที่ได้รับมาในระหว่างงวดบัญชีหนึ่งๆเพียงพอที่จะใช้จ่ายในกิจกรรมต่างๆ ของกิจการหรือไม่ นอกจากนี้ยังใช้ประเมินความสามารถในการบริหารการเงิน ทั้งเงินที่ได้มาและที่จ่ายไปใน ***กิจกรรมดำเนินงาน*** / ***กิจกรรมลงทุน*** ***และกิจกรรมจัดหาเงิน*** และเป็นข้อมูลในการจัดทำงบประมาณเงินสดที่จะได้รับและคาดหวังจะจ่ายในงวดต่อไป เพื่อการบริหารการเงินให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

รูปแบบงบกระแสเงินสด

สหกรณ์ออมทรัพย์.....จำกัด

งบกระแสเงินสด

สำหรับปีสิ้นสุดวันที่.....

1

	ปี 25..... บาท	ปี 25..... บาท
กระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงาน		
กำไร (ขาดทุน) สุทธิ	.....	.....
รายการปรับปรุงเพื่อกระทบยอดกำไร (ขาดทุน) สุทธิเป็นเงินสดสุทธิ		
จากกิจกรรมดำเนินงาน		
ค่าเสื่อมราคาอาคารและอุปกรณ์	.....	.....
หนี้สงสัยจะสูญลูกหนี้	.....	.....
หนี้สงสัยจะสูญดอกเบี้ย	.....	.....
หนี้สูญรับคืนลูกหนี้	(.....)	(.....)
หนี้สูญรับคืนดอกเบี้ย	(.....)	(.....)

สหกรณ์ออมทรัพย์.....จำกัด

งบกระแสเงินสด

สำหรับปีสิ้นสุดวันที่.....

กำไรเงินสด

กำไร (ขาดทุน) จากการดำเนินงานก่อนการเปลี่ยนแปลงในสินทรัพย์และหนี้สินดำเนินงาน	.....	.....
สินทรัพย์ดำเนินงาน		
เงินสดจ่ายเงินให้กู้แก่สหกรณ์	(.....)	(.....)
เงินสดรับจากเงินให้กู้แก่สหกรณ์	.....	.....
เงินสดจ่ายลูกหนี้เงินกู้ฉุกเฉิน	(.....)	(.....)
เงินสดรับจากลูกหนี้เงินกู้ฉุกเฉิน	.....	.....
เงินสดจ่ายลูกหนี้เงินกู้สามัญ	(.....)	(.....)
เงินสดรับจากลูกหนี้เงินกู้สามัญ	.....	.....
เงินสดจ่ายลูกหนี้เงินกู้พิเศษ	(.....)	(.....)
เงินสดรับจากลูกหนี้เงินกู้พิเศษ	.....	.....
เงินสดรับจากลูกหนี้ตัวแทนหักเงินส่ง	.....	.....
เงินสดจ่ายเงินยืมทดรอง	(.....)	(.....)

สหกรณ์ออมทรัพย์.....จำกัด

งบกระแสเงินสด

สำหรับปีสิ้นสุดวันที่.....

หนี้สินดำเนินงาน		
เงินสดจ่ายค่าใช้จ่ายค้างจ่าย	(.....)	(.....)
เงินสดรับรายได้รับล่วงหน้า	.....	.....
เงินสดรับรายได้ค้างรับ	.....	.....
เงินสดจ่ายจากสำรองบำเหน็จเจ้าหน้าที่	(.....)	(.....)
.....	.....	.....
.....	.....	.....
.....	.....	.....
เงินสดสุทธิได้มาจาก (ใช้ไปใน) กิจกรรมดำเนินงาน	.....	.....

1

2

	ปี 25.....	ปี 25.....
	บาท	บาท
กระแสเงินสดจากกิจกรรมลงทุน		
เงินสดจ่ายซื้อพันธบัตร	(.....)	(.....)
เงินสดจ่ายซื้อหุ้นกู้	(.....)	(.....)
เงินสดจ่ายซื้อหุ้นทุน	(.....)	(.....)
.....	(.....)	(.....)
เงินสดรับจากการไถ่ถอน/จำหน่ายพันธบัตร	.....	.....
เงินสดรับจากการไถ่ถอน/จำหน่ายหุ้นกู้	.....	.....
เงินสดรับจากการจำหน่ายหุ้นทุน	.....	.....
.....	.....	.....
เงินสดจ่ายซื้อที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ (ระบุรายการ)	(.....)	(.....)
เงินสดรับจากการจำหน่ายที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ (ระบุรายการ)	.....	.....
เงินสดรับบริจาคเพื่อก่อสร้างสินทรัพย์ (ระบุรายการ)	.....	.....

	ปี 25.....	ปี 25.....
	บาท	บาท
เงินสดจ่ายจากเงินบริจาคเพื่อก่อสร้างสินทรัพย์ (ระบุรายการ)	(.....)	(.....)
เงินสดจ่ายค่าใช้จ่ายรอตัดบัญชี (เกี่ยวกับที่ดิน อาคารและอุปกรณ์) (ระบุรายการ)	(.....)	(.....)
.....	.....	.....
.....	.....	.....
เงินสดสุทธิได้มาจาก (ใช้ไปใน) กิจกรรมลงทุน	.....	.....
กระแสเงินสดจากกิจกรรมจัดหาเงิน		
เงินสดรับเงินเบิกเกินบัญชีธนาคาร	.....	.....
เงินสดจ่ายชำระหนี้เงินเบิกเกินบัญชีธนาคาร	(.....)	(.....)
เงินสดรับเงินกู้ยืม	.....	.....
เงินสดจ่ายชำระหนี้เงินกู้ยืม	(.....)	(.....)
เงินสดรับจากเงินรับฝาก	.....	.....
เงินสดจ่ายคืนเงินรับฝาก	(.....)	(.....)
เงินสดรับเงินสะสมเจ้าหน้าที่	.....	.....
เงินสดจ่ายคืนเงินสะสมเจ้าหน้าที่	(.....)	(.....)

	ปี 25.....	ปี 25.....
	บาท	บาท
เงินสดจ่ายเงินปันผล	(.....)	(.....)
เงินสดจ่ายเงินเฉลี่ยคืน	(.....)	(.....)
เงินสดจ่ายเงินโบนัสกรรมการและเจ้าหน้าที่	(.....)	(.....)
เงินสดรับจากทุนเรือนหุ้น	.....	.....
เงินสดจ่ายคืนทุนเรือนหุ้น	(.....)	(.....)
เงินสดรับทุนสะสมตามระเบียบและข้อบังคับ (ระบุรายการ)	.....	.....
เงินสดจ่ายทุนสะสมตามระเบียบและข้อบังคับ (ระบุรายการ)	(.....)	(.....)
.....	.....	.....
.....	.....	.....
.....	.....	.....
เงินสดสุทธิได้มาจาก (ใช้ไปใน) กิจกรรมจัดหาเงิน	.....	.....
เงินสดสุทธิเพิ่มขึ้น (ลดลง)	.....	.....

3

1 + 2 + 3

หมายเหตุประกอบงบการเงิน

1. สรุปถึงหลักเกณฑ์หรือนโยบายการบัญชีที่สำคัญ ซึ่งสหกรณ์ถือใช้ เช่น วิธีการรับรู้รายได้ , การแสดงมูลค่าของเงินลงทุนทั้งที่อยู่และไม่อยู่ในตลาดหลักทรัพย์ / การตีราคาสินค้าคงเหลือ / วัสดุคงเหลือ , วิธีการคิดค่าเสื่อมราคาอาคารและอุปกรณ์ , ค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ , สิทธิในการใช้ซอฟท์แวร์ต่างๆ , การดำรงสินทรัพย์สภาพคล่องของสหกรณ์

2. ขยายความแสดงรายละเอียดประกอบรายการที่แสดงในงบการเงิน ซึ่งรวมถึงข้อจำกัดต่างๆ ที่มีต่อกรรมสิทธิ์หรือสิทธิในการใช้สินทรัพย์ หลักประกันที่ให้กับหนี้สิน ข้อมูลเกี่ยวกับทุนของสหกรณ์ เช่น เงินสดและเงินฝากธนาคาร เงินให้กู้ยืม ลูกหนี้ สินค้าคงเหลือ เงินลงทุน ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ เงินรับฝาก เจ้าหนี้การค้า เงินกู้ยืมระยะยาว ทุนของสหกรณ์ *(คำนวณมูลค่าต่อหุ้นใหม่ กรณีสหกรณ์มีผลขาดทุนสะสม หรือสหกรณ์ขอผ่อนใช้คืนเงินค้างขาดทุนสะสม)* ทุนสะสมตามข้อบังคับ เป็นต้น

3. เปิดเผย ข้อมูลเพิ่มเติมอื่น ๆ ที่ไม่ได้แสดงไว้ในงบการเงิน เช่น เหตุการณ์สำคัญที่เกิดขึ้นหลังวันที่ในงบการเงินแต่ก่อนวันที่ผู้สอบบัญชีแสดงความเห็นต่องบการเงิน โดยสรุปจะเนื้อหาและจำนวนเงินที่เกี่ยวข้องเปิดเผยไว้ หรือเหตุการณ์ที่อาจเกิดขึ้นในภายหน้า เช่น สหกรณ์อยู่ ระหว่างดำเนินการฟ้องร้องหรือถูกฟ้องร้องดำเนินคดี โดยเปิดเผยผลสรุปของเนื้อหาและจำนวนเงินที่เกี่ยวข้อง

4. ข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินธุรกิจหรือกิจกรรมอื่นใดที่ไม่เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยสหกรณ์ กฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งระเบียบและข้อบังคับของสหกรณ์ หรือข้อมูลอื่นใดที่เกี่ยวกับการดำเนินกิจการของสหกรณ์ แม้จะเป็นไปตามกฎหมายหรือข้อบังคับของสหกรณ์ *แต่หากการดำเนินการนั้นอาจส่งผลกระทบต่อสถานะทางการเงินของสหกรณ์ได้อย่างมีนัยสำคัญ เช่น กรณีสหกรณ์เปลี่ยนสัญญาเงินฝากเป็นสัญญาเงินกู้ หรือเปลี่ยนสัญญาเงินกู้เป็นสัญญาเงินฝาก ซึ่งเป็นการเปลี่ยนสาระสำคัญแห่งหนี้โดยที่สหกรณ์มิได้มีการรับจ่ายเงิน หรือมีการรับจ่ายเงินเพียงบางส่วน* เป็นต้น

หมายเหตุประกอบงบการเงิน

นโยบายการบัญชี..อยู่ใน..หมายเหตุประกอบงบการเงิน ข้อ 1 เสมอ

❶ สรุปถึงหลักเกณฑ์หรือนโยบายการบัญชีที่สำคัญ ซึ่งสหกรณ์ถือใช้ เช่น วิธีการรับรู้รายได้ , การแสดงมูลค่าของเงินลงทุนทั้งที่อยู่และไม่อยู่ในตลาดหลักทรัพย์ / การตีราคาสินค้าคงเหลือ / วัสดุคงเหลือ , วิธีการคิดค่าเสื่อมราคาอาคารและอุปกรณ์ , ค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ , สิทธิในการใช้ซอฟท์แวร์ต่างๆ , การดำรงสินทรัพย์สภาพคล่องของสหกรณ์

ปีบัญชี 2563 ต้องเพิ่มหมายเหตุประกอบงบการเงิน เรื่อง การระงับการรับรู้

- ผลตอนแทนการลงทุน หุ้นกู้การบินไทย ตามหนังสือกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ด่วนที่สุดที่ กษ 0404 / ว 61 วันที่ 29 กันยายน 2564 เรื่อง วิธีปฏิบัติทางบัญชี กรณีสหกรณ์นำเงินไปลงทุนในหุ้นบริษัทการบินไทย จำกัด (มหาชน)
- ดอกเบี้ยเงินให้กู้ค้างรับ สหกรณ์ออมทรัพย์สโมสรรถไฟ ตามหนังสือกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ด่วนที่สุดที่ กษ 0404 / 2455 ลงวันที่ 20 ตุลาคม 2563

หมายเหตุประกอบงบการเงิน

เป็นส่วนหนึ่งของงบการเงิน ซึ่งจัดทำขึ้นเพื่อ

❷ **ขยายความ**แสดงรายละเอียดประกอบรายการที่แสดงในงบการเงิน ซึ่งรวมถึงข้อจำกัดต่างๆ ที่มีต่อกรรมสิทธิ์หรือสิทธิในการใช้สินทรัพย์ หลักประกันที่ให้กับหนี้สิน ข้อมูลเกี่ยวกับทุนของสหกรณ์ เช่น เงินสดและเงินฝากธนาคาร เงินให้กู้ยืม ลูกหนี้ สินค้าคงเหลือ เงินลงทุน ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ เงินรับฝาก เจ้าหนี้การค้า เงินกู้ยืมระยะยาว ทุนของสหกรณ์ *(คำนวณมูลค่าต่อหุ้นใหม่ กรณีสหกรณ์มีผลขาดทุนสะสม หรือสหกรณ์ขอผ่อนใช้คืนเงินค้างขาดทุนสะสม)* ทุนสะสมตามข้อบังคับ เป็นต้น

2. **<u>เงินสดและเงินฝากธนาคาร</u>** ประกอบด้วย

	ปี 25	ปี 25 .....
	บาท	บาท
เงินสด	.....	.....
เงินฝากธนาคาร		
กระแสรายวัน	.....	.....
ออมทรัพย์	.....	.....
ประจำ	.....	.....
บัตรเงินฝาก	.....	.....
สลากออมสิน/สลากทวีสิน	.....	.....
รวม	.....	.....

สำคัญ

<u>ข้อผูกพัน</u>

เงินฝากธนาคาร .....จำกัด ประเภท .....

บัญชีเลขที่ .....จำนวนเงิน ..... บาท สหกรณ์ได้นำไปค้ำประกัน .....

ในวงเงิน ..... บาท

3. **<u>เงินฝากสหกรณ์อื่น</u>** ประกอบด้วย

	ปี 25.....	ปี 25.....
	บาท	บาท
ชุมนุมสหกรณ์.....	.....	.....
สหกรณ์.....	.....	.....
สหกรณ์.....	.....	.....
รวม	.....	.....

เงินฝากสหกรณ์อื่นข้างต้น แยกเป็นเงินฝากประเภทออมทรัพย์.....บาท ประเภทออมทรัพย์พิเศษ.....บาท และประเภทประจำ.....บาท

4. **เงินลงทุน** ประกอบด้วย

	ปี 25.....		ปี 25.....	
	บาท		บาท	
	มูลค่ายุติธรรม	ราคาทุน/ราคาทุนตัดจำหน่าย	มูลค่ายุติธรรม	ราคาทุน/ราคาทุนตัดจำหน่าย
เงินลงทุนระยะสั้น				
เงินลงทุนที่อยู่ในความต้องการของตลาด				
พันธบัตร				
.....	.....	.....	.....	.....
หุ้นกู้	80	100		
.....	120	100		
หุ้นทุน				

ราคาที่ตกลงซื้อขายกันในตลาด

งบแสดงฐานะการเงิน (ทุนของสหกรณ์)

ขาดทุนจากเงินลงทุนที่ยังไม่เกิดขึ้น

กำไรจากเงินลงทุนที่ยังไม่เกิดขึ้น

เงินให้กู้ยืม - ไม่ก่อให้เกิดรายได้				
เงินให้กู้แก่สหกรณ์	.....	.....	.....	.....
ลูกหนี้เงินกู้ฉุกเฉิน	.....	.....	.....	.....
ลูกหนี้เงินกู้สามัญ	.....	.....	.....	.....
ลูกหนี้เงินกู้พิเศษ	.....	.....	.....	.....
.....	.....	.....	.....	.....
รวมเงินให้กู้ยืม - ไม่ก่อให้เกิดรายได้	.....	.....	.....	.....
รวมเงินให้กู้ยืม	.....	.....	.....	.....
หัก ค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ	.....	.....	.....	.....
ค่าเผื่อลูกหนี้คลาดเคลื่อน	.....	.....	.....	.....
เงินให้กู้ยืม - สุทธิ	.....	.....	.....	.....

NPL

สำคัญ

12. <u>เงินเบิกเกินบัญชีธนาคารและเงินกู้ยืมระยะสั้น</u> ประกอบด้วย

ตัวอย่าง

	<u>ปี 25.....</u>	<u>ปี 25.....</u>
	<u>บาท</u>	<u>บาท</u>
เงินเบิกเกินบัญชีธนาคาร	.....	.....
เงินกู้ยืมระยะสั้น	.....	.....
รวม	.....	.....

สำคัญ

ในปี..... สหกรณ์มีวงเงินเบิกเกินบัญชีธนาคาร..... จำนวน.....บาท อัตราดอกเบี้ยร้อยละ.....ต่อปี โดยมี.....เป็นหลักประกัน

เงินกู้ยืมจาก..... จำนวน.....บาท อัตราดอกเบี้ยร้อยละ..... ต่อปี โดยมี..... เป็นหลักประกัน

15. **เงินกู้ยืมระยะยาว** ประกอบด้วย

ตัวอย่าง

	ปี 25.....		ปี 25.....	
	บาท		บาท	
	ถึงกำหนดชำระ		ถึงกำหนดชำระ	
	ภายใน 1 ปี	เกิน 1 ปี	ภายใน 1 ปี	เกิน 1 ปี
.....	.....	.....	.....	.....
.....	.....	.....	.....	.....
รวม	.....	.....	.....	.....

สำคัญ

ระหว่างปีสหกรณ์กู้ยืมเงินจาก.....บาท
อัตราดอกเบี้ยร้อยละ.....ต่อปี ชำระคืน.....งวด ๆ ละ.....บาท วันเริ่มชำระหนี้
.....กำหนดชำระเสร็จสิ้นภายใน.....โดยมี.....เป็นหลักประกัน / ค้ำประกัน
(กรณีมีเงื่อนไข หรือข้อจำกัดในการกู้ยืม ให้เปิดเผยสาระสำคัญและภาระผูกพันที่กำหนดไว้ใน

หมายเหตุประกอบงบการเงิน

3. เปิดเผยข้อมูลเพิ่มเติมอื่น ๆ ที่ไม่ได้แสดงไว้ในงบการเงิน เช่น

- เหตุการณ์สำคัญที่เกิดขึ้นหลังวันที่ในงบการเงินแต่ก่อนวันที่ผู้สอบบัญชีแสดงความเห็นต่องบการเงิน *เช่น เกิดอัคคีภัยแล้วลุกลามไหม้สหกรณ์ได้รับความเสียหาย สินทรัพย์ถูกโจรกรรม เกิดภัยธรรมชาติ สหกรณ์ถูกเวนคืน ราคาตลาดของเงินลงทุนลดลง เป็นต้น โดยสรุปจะเนื้อหาและจำนวนเงินที่เกี่ยวข้องเปิดเผยไว้*

- เหตุการณ์ที่อาจเกิดขึ้นในภายหน้า อาจเป็นหนี้สินที่อาจเกิดขึ้น หรือสินทรัพย์ที่อาจเพิ่มขึ้นค่อนข้างแน่ เช่น สหกรณ์อยู่ระหว่างดำเนินการฟ้องร้อง หรือถูกฟ้องร้องดำเนินคดี ซึ่งอาจทำให้สหกรณ์มีแนวโน้มที่ต้องแพ้ หรือชนะคดี โดยเปิดเผยผลสรุปของเนื้อหาและจำนวนเงินที่เกี่ยวข้อง

หมายเหตุประกอบงบการเงิน

NEW

4. ข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินธุรกิจหรือกิจกรรมอื่นใดที่ไม่เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยสหกรณ์ กฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งระเบียบและข้อบังคับของสหกรณ์ หรือข้อมูลอื่นใดที่เกี่ยวกับการดำเนินกิจการของสหกรณ์ แม้จะเป็นไปตามกฎหมายหรือข้อบังคับของสหกรณ์ *แต่หากการดำเนินการนั้นอาจส่งผลกระทบต่อสถานะทางการเงินของสหกรณ์ได้อย่างมีนัยสำคัญ เช่น กรณีสหกรณ์เปลี่ยนสัญญาเงินฝากเป็นสัญญาเงินกู้ หรือเปลี่ยนสัญญาเงินกู้เป็นสัญญาเงินฝาก ซึ่งเป็นการเปลี่ยนสาระสำคัญแห่งหนี้โดยที่สหกรณ์มิได้มีการรับจ่ายเงิน หรือมีการรับจ่ายเงินเพียงบางส่วน* **เป็นต้น**

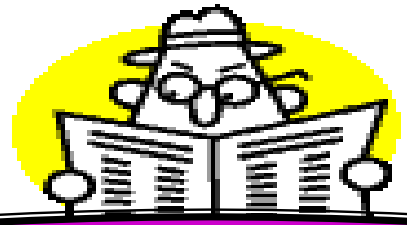

เทคนิคการวิเคราะห์งบการเงิน

วิเคราะห์งบการเงิน...ทำไม ?

งบการเงิน...ใบแสดงผลตรวจสุขภาพทางการเงิน

วิเคราะห์งบการเงิน

- พบอะไร สำคัญมากเพียงใด
- ค่าสูง / ต่ำ หรือ ปกติ
- กระทบ / เชื่อมโยงไปรายการอื่นมากน้อยเพียงใด
- อันตรายหรือมีความเสี่ยงมากหรือไม่ เพียงใด
- จะควบคุม /ป้องกัน /ป้องปรามอย่างไร จึงจะอยู่ได้เป็นสุข /ปลอดภัย

การวิเคราะห์งบการเงิน

กระบวนการหา ข้อเท็จจริง เกี่ยวกับฐานะการเงิน และผลการดำเนินงานของสหกรณ์ โดยนำเครื่องมือ หรือเทคนิคต่างๆ มาใช้ในการวิเคราะห์ และ หาความสัมพันธ์ระหว่างรายการต่าง ๆ แล้วนำข้อเท็จจริงจากการวิเคราะห์มาใช้ประกอบการตัดสินใจทางการเงิน

จุดมุ่งหมายของการวิเคราะห์งบการเงิน

1. เครื่องมือในการวางแผน /ควบคุมทางการเงิน ติดตามการดำเนินงานของสหกรณ์
2. พยากรณ์แนวโน้มฐานะการเงิน / ผลการดำเนินงาน
3. เป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาตัดสินใจทางการเงินได้อย่างเหมาะสม /ทันการณ์

ขั้นตอนการวิเคราะห์งบการเงิน

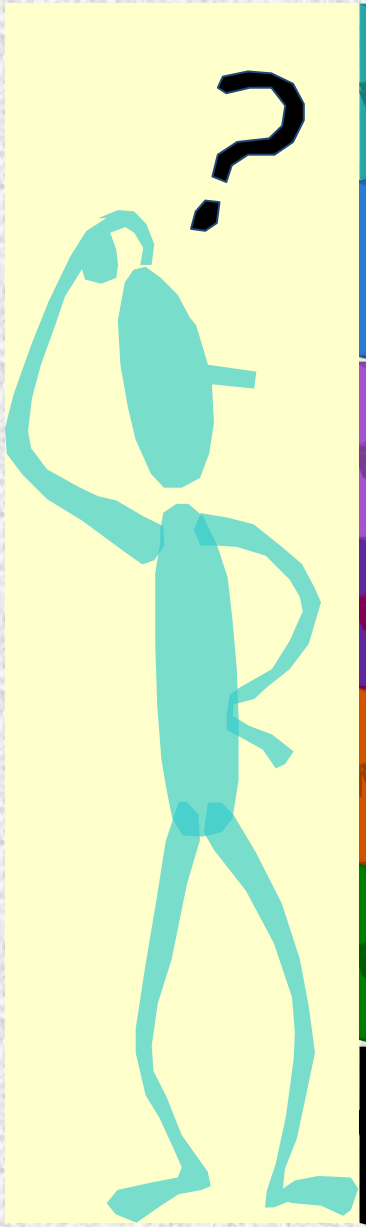

กำหนดวัตถุประสงค์ /ปัญหา

ศึกษา / รวบรวมข้อมูล

จัดข้อมูลให้อยู่ในรูปแบบเดียวกัน

เลือกเครื่องมือ / เทคนิค

วิเคราะห์ข้อมูล /แปลความหมาย

เสนอรายงาน

เสนอแนะ / ตัดสินใจ

ขั้นตอนการวิเคราะห์งบการเงิน

กำหนดวัตถุประสงค์ / ปัญหา

ต้องทราบว่าจะวิเคราะห์เรื่องอะไร เช่น การบริหารสินทรัพย์ / การวัดสภาพคล่อง / วิเคราะห์แนวโน้มรายการทางการเงินของสหกรณ์ ในรอบ 3 -5 ปี ที่ผ่านมา / โครงสร้างงบการเงิน เป็นต้น

ศึกษา / รวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล อาจเป็นข้อมูลในอดีต ปัจจุบัน หรืออนาคต ซึ่งต้องพยากรณ์หรือคาดคะเน อาจเป็นตัวเลข เช่น งบการเงิน รายการทางการเงิน สถิติต่างๆ หรือเป็นข้อมูลเชิงคุณภาพ ซึ่งเป็นข้อมูลที่มีความสำคัญมาก เพราะมีส่วนช่วยเสริมในการวิเคราะห์ผลให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น เช่น ชั้นคุณภาพสหกรณ์ / ชื่อเสียง / ขนาด / ธุรกิจของสหกรณ์ / นโยบายรัฐบาลกรรมการ /กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ / คู่แข่งขันและภาวะเศรษฐกิจต่างๆ

ขั้นตอนการวิเคราะห์งบการเงิน (ต่อ)

จัดข้อมูลให้อยู่ในรูปแบบเดียวกัน

เพื่อง่ายต่อการวิเคราะห์และเปรียบเทียบ ดังรูปแบบของงบดุล /งบกำไรขาดทุน เช่น แปรสภาพข้อมูลตัวเลขจำนวนเงินให้อยู่ในรูปของร้อยละ (%) หรืออัตราส่วน ซึ่งจะให้ความหมายที่ชัดเจนขึ้น

เลือกเครื่องมือ / เทคนิค

เลือกเครื่องมือให้เหมาะสมกับวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้

วิเคราะห์ข้อมูล /แปลความหมาย

เป็นขั้นตอนที่มีความสำคัญมาก เป็นการนำข้อเท็จจริงที่ได้มาวิเคราะห์ความสัมพันธ์ให้ผู้บริหารหรือผู้ใช้งบการเงินทราบ เพื่อนำไปประกอบการวางแผน ควบคุมทางการเงินและตัดสินใจต่อไป การแปลความหมายจะประกอบด้วยการเปรียบเทียบข้อมูลต่างๆ ของสหกรณ์ในอดีต ปัจจุบัน และการคาดการณ์ในอนาคต / การเปรียบเทียบข้อมูลของสหกรณ์กับสหกรณ์ที่มีขนาดหรือประเภทเดียวกัน / การเปรียบเทียบกับค่ามาตรฐาน (Benchmark)

ขั้นตอนการวิเคราะห์งบการเงิน (ต่อ)

เสนอรายงาน

ผู้วิเคราะห์นำเสนอรายงาน ข้อสังเกต ข้อเสนอแนะเพื่อการตัดสินใจของผู้บริหาร หรือผู้ใช้งบการเงิน

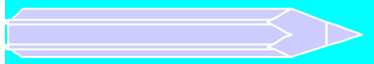

ตัดสินใจ

เมื่อได้ข้อเท็จจริงจากข้อมูลต่างๆ ทางการเงินแล้ว ผู้บริหาร/ ผู้ใช้งบการเงิน ก็สามารถนำข้อมูลหรือผลการวิเคราะห์มาใช้ในการตัดสินใจเพื่อการบริหารจัดการได้

เครื่องมือในการวิเคราะห์งบการเงิน

1. การวิเคราะห์ตามแนวตั้ง

2. การวิเคราะห์ตามแนวนอน

ร้อยละ

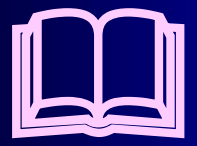

3. การวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงิน

1. การวิเคราะห์แนวตั้ง / แนวดิ่ง (Common Size)

โครงสร้างทางการเงิน

เป็นการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของรายการต่างๆ ในงบการเงิน เดียวกัน ในรูป ***ร้อยละ***

สูตรการคำนวณ = รายการ ..... X 100

ยอดรวมรายการ.....

การวิเคราะห์แนวตั้ง

การวิเคราะห์งบแสดงฐานะการเงิน

เป็นการย่อส่วนรายการในงบแสดงฐานะการเงินให้อยู่ในรูป ของ อัตราร้อยละ

- ★ วิเคราะห์ทุกรายการ
- ★ วิเคราะห์เฉพาะกลุ่มรายการ

วิเคราะห์อัตราร้อยละ : แนวตั้ง

สอ. ทองเอก จำกัด

ณ 31 ธันวาคม 2561 และ 2560

แหล่งที่มาของเงินทุน (หนี้สินและทุน)	ปี 2561 (%)	ปี 2560 (%)
♦ เงินรับฝาก	36.95	36.74
♦ สำรองบำเหน็จเจ้าหน้าที่	0.31	0.30
♦ หนี้สินหมุนเวียนอื่น	0.06	0.06
รวมหนี้สิน 575,347,817.92	37.32	37.10
♦ ทุนเรือนหุ้น	53.10	53.49
♦ ทุนสำรอง = 73,438,203.04 * 100) /1,541,749,505.09	4.76	4.64
♦ ทุนสะสมตามข้อบังคับ ระเบียบ และอื่น ๆ	0.93	0.91
♦ กำไรสุทธิประจำปี	3.89	3.86
รวมทุนของสหกรณ์ 966,401,687.17	62.68	62.90
รวมหนี้สินและทุน (ล้านบาท)	1,541.75	1,460.38
(ร้อยละ)	(100.00)	(100.00

แบบทุกรายการ

แหล่งที่มาของเงินทุน (หนี้สินและทุน)	ปี 2561 (%)	ปี 2560 (%)
♦ เงินรับฝาก *(569,627,773.37 *100 /575,347,817.92)* *= 99.01 % ของหนี้สิน*	99.01	99.04
♦ สำรองบำเหน็จเจ้าหน้าที่	0.84	0.82
♦ หนี้สินหมุนเวียนอื่น	0.15	0.14
รวมหนี้สิน 575,347,817.92	100.00	100.00
♦ ทุนเรือนหุ้น *(818,595,610 *100 / 966,401,687.17)* *= 84.70 ของทุนของสหกรณ์*	84.70	85.04
♦ ทุนสำรอง = 73,438,203.04 * 100) /1,541,749,505.09	7.60	7.38
♦ ทุนสะสมตามข้อบังคับ ระเบียบ และอื่น ๆ	1.49	1.45
♦ กำไรสุทธิประจำปี	6.21	6.13
รวมทุนของสหกรณ์ 966,401,687.17	100.00	100.00

แบบเฉพาะกลุ่มรายการ

แหล่งใช้ไปของเงินทุน (สินทรัพย์)	2561(%)	ปี 2560 (%)
♦ เงินสดและเงินฝากธนาคาร	0.65	2.01
♦ เงินฝากสหกรณ์อื่น	28.14	25.32
♦ เงินให้สมาชิกกู้ยืม	70.48	72.24
♦ ลูกหนี้ระยะสั้น	0.20	0.22
♦ ดอกเบี้ยเงินให้กู้ค้างรับ	0.01	0.01
♦ สินทรัพย์หมุนเวียนอื่น	0.17	0.13
♦ เงินลงทุนระยะยาว	0.34	0.06
♦ สินทรัพย์หมุนเวียนอื่นและสินทรัพย์อื่นๆ	0.01	0.01
รวมหนี้สินและทุน (ล้านบาท) (ร้อยละ)	1,541.75 (100.00)	1,460.38 (100.00

ภาพรวมโครงสร้างแหล่งที่มาและใช้ไปของเงินทุน : สหกรณ์ออมทรัพย์ทั่วประเทศ

ปีบัญชี 2562 ณ 30 มิถุนายน 2563

สินทรัพย์ (แหล่งใช้ไป)	ล้านบาท	ร้อยละ	หนี้สินและทุนของสหกรณ์ (แหล่งได้มา)	ล้านบาท	ร้อยละ
เงินสดและเงินฝากธนาคาร	103,998.80	3.36	เงินเบิกเกินบัญชีและเงินกู้ยืมระยะสั้น	179,746.98	5.80
เงินฝากสหกรณ์อื่น	192,776.76	6.22	หนี้สินไม่หมุนเวียนถึงกำหนดชำระใน 1 ปี	47,854.37	1.55
เงินลงทุนระยะสั้น	102,352.96	3.30	เงินรับฝากจากสมาชิก	1,201,902.73	38.81
เงินให้กู้ยืมระยะสั้น-สุทธิ	281,126.22	9.08	เงินรับฝากจากสหกรณ์อื่น	69,009.93	2.23
ลูกหนี้อื่นระยะสั้น-สุทธิ	14,257.79	0.46	หนี้สินหมุนเวียนอื่น	9,736.51	0.31
สินทรัพย์หมุนเวียนอื่น	16,990.44	0.55	รวมหนี้สินหมุนเวียน	1,508,250.52	48.70
รวมสินทรัพย์หมุนเวียน	711,502.97	22.97	เงินกู้ยืมระยะยาว	150,162.81	4.85
เงินลงทุนระยะยาว	432,671.53	13.97	หนี้สินไม่หหมุนเวียนอื่น	8,821.88	0.28
เงินให้กู้ยืมระยะยาว-สุทธิ	1,941,534.49	62.69	รวมหนี้สินไม่หมุนเวียน	158,984.70	5.13
ลูกหนี้อื่นระยะยาว-สุทธิ	3,917.01	0.13	รวมหนี้สินทั้งสิ้น	1,667,235.21	53.83
ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์-สุทธิ	5,850.12	0.19	ทุนเรือนหุ้น	1,191,764.03	38.48
สินทรัพย์ไม่มีตัวตน	766.00	0.02	ทุนสำรอง	120,723.79	3.90
สินทรัพย์ไม่หมุนเวียนอื่น	765.96	0.02	ทุนสะสมตามข้อบังคับ ระเบียบและอื่นๆ	12,488.53	0.40
รวมสินทรัพย์ไม่หมุนเวียน	2,385,505.11	77.03	กำไร(ขาดทุน)จากเงินลงทุนที่ยังไม่เกิดขึ้น	11,244.68	0.36
			ขาดทุนสะสม	(753.21)	(0.02)
			กำไร(ขาดทุน)สุทธิ	94,305.06	3.05
			รวมทุนของสหกรณ์	1,429,772.87	46.17
รวมสินทรัพย์	3,097,008.08	100	รวมหนี้สินและทุนของสหกรณ์	3,097,008.08	100

ได้สั้น – ใช้สั้น
ได้ยาว - ใช้ยาว

โครงสร้างทางการเงิน : สหกรณ์ออมทรัพย์
ปีบัญชี 2562 ณ 30 มิถุนายน 2563

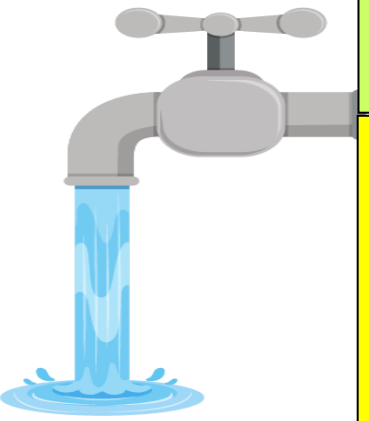

แหล่งใช้ไป		แหล่งได้มา	
สินทรัพย์หมุนเวียน 22.97 % ของสินทรัพย์ทั้งสิ้น		รับฝากจากสมาชิก	38.81 %
		รับฝากจากสหกรณ์อื่น	2.23 %
		เบิกเกิน /กู้ยืมระยะสั้น	5.80 %
		รวมหนี้สินหมุนเวียน	48.70 %
สินทรัพย์ไม่หมุนเวียน 77.03% ของสินทรัพย์ทั้งสิ้น ส่วนใหญ่เป็น - เงินลงทุนระยะยาว 13.97 % - เงินให้กู้ยืมระยะยาว 62.69 %		กู้ยืมระยะยาวและอื่นๆ	5.13 %
		ทุนเรือนหุ้น	38.48 %
		ทุนสำรอง	3.90 %
		กำไรสุทธิ	3.05 %
		ทุนของสหกรณ์	46.17 %

หนี้สินทั้งสิ้น
53.83 %

แหล่งได้มาของเงินทุนของสหกรณ์ออมทรัพย์ทั่วประเทศ รอบ 10 ปีบัญชี *(เฉพาะรายการที่สำคัญ)*

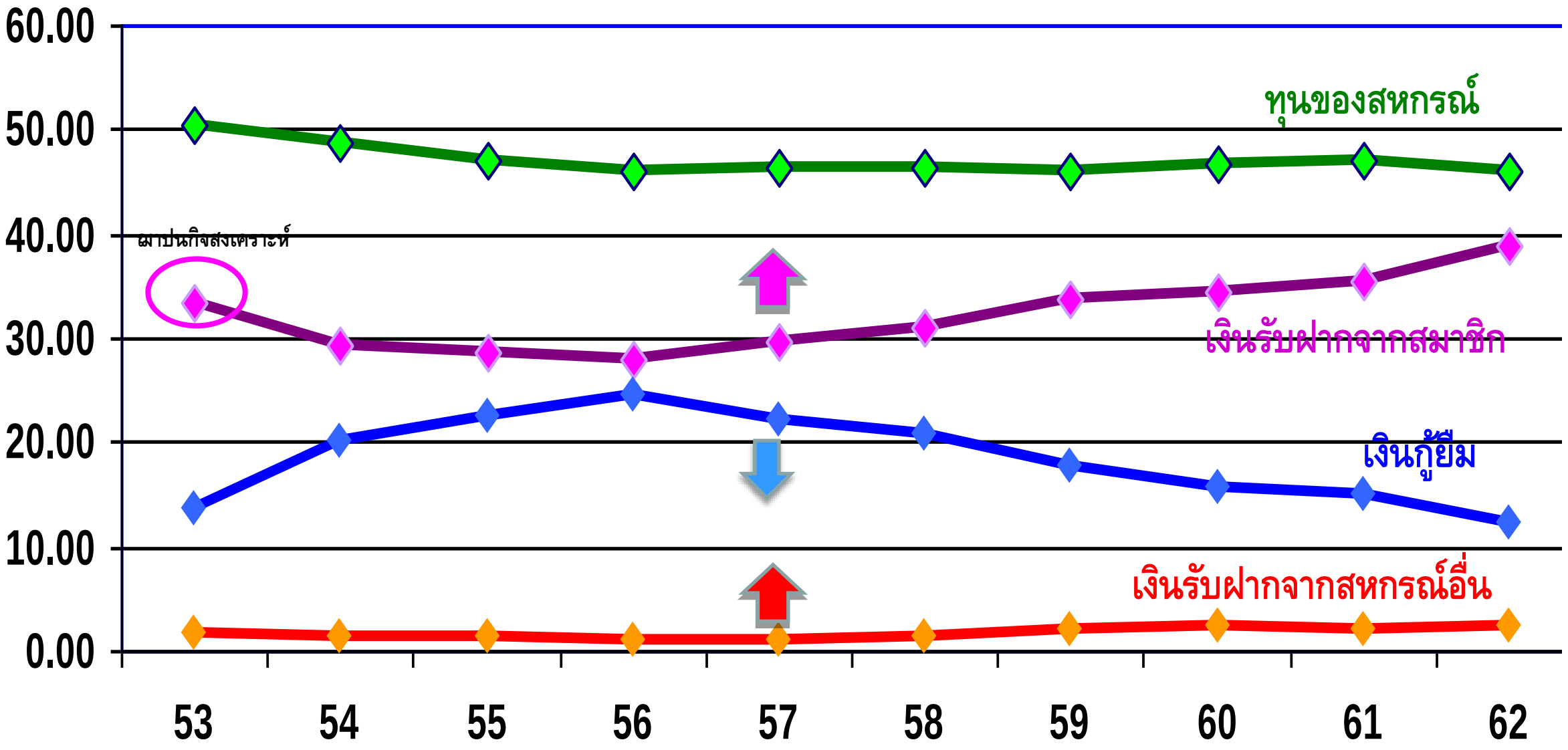

แหล่งใช้ไปของเงินทุนของสหกรณ์ออมทรัพย์ทั่วประเทศ รอบ 10 ปีบัญชี *(เฉพาะรายการที่สำคัญ)*

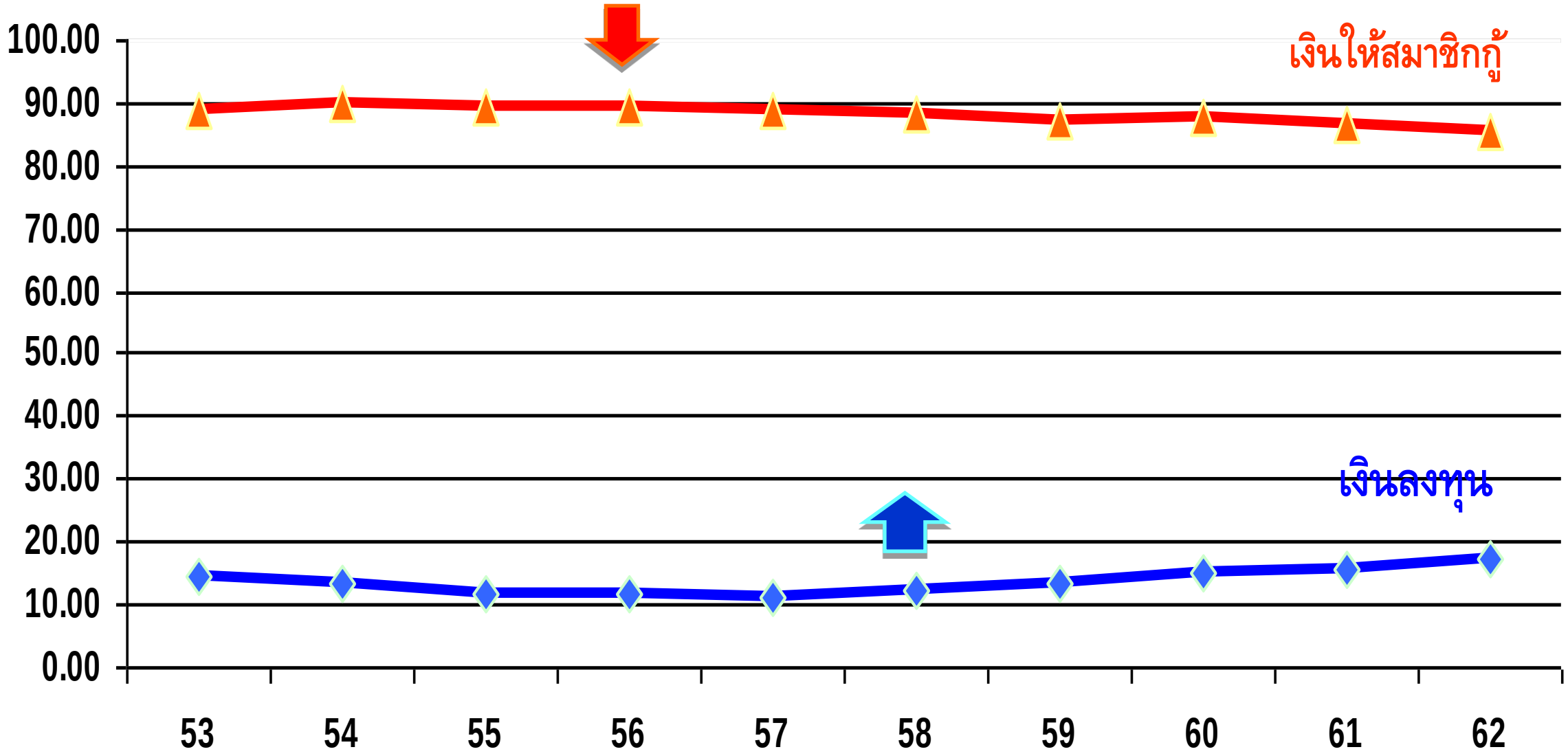

*** ปัญหาอาจเกิด *** ถ้าเงินทุนได้มา /ใช้ไป ไม่เหมาะสม

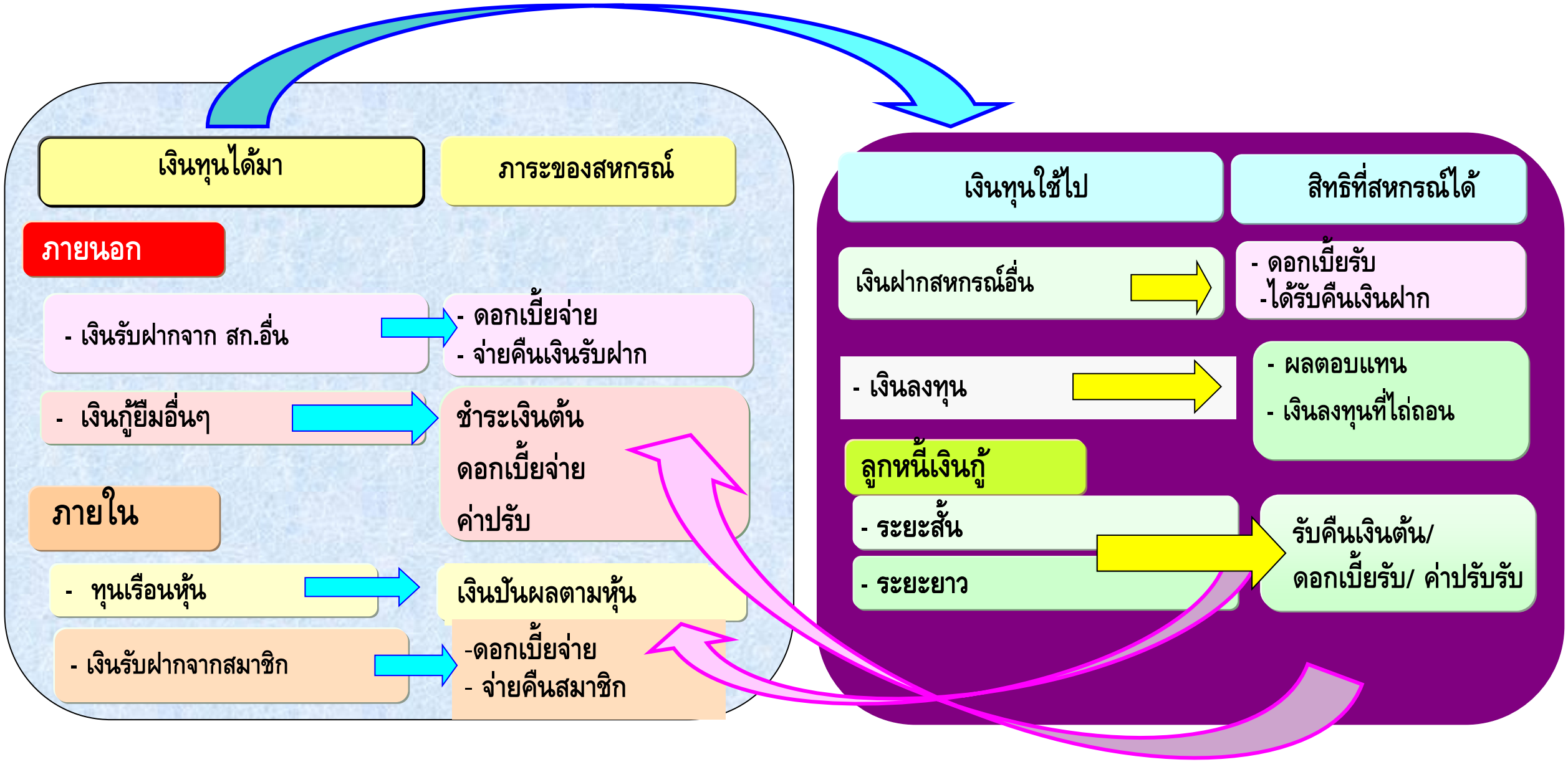

การวิเคราะห์กำไรขาดทุน

เป็นการย่อส่วนรายการเงิน

ทุกรายการในงบกำไรขาดทุน ในรูป ***ร้อยละ***

การวิเคราะห์รายได้ *(รายได้หลัก /รายได้เฉพาะธุรกิจ /รายได้อื่น)*

- เปรียบเทียบรายได้ หรือยอดขาย/บริการกับแผนงาน หรืองบประมาณที่กำหนด
- วิเคราะห์การเติบโตของรายได้ โดยเปรียบเทียบรายได้หรือยอดขาย/ บริการปีปัจจุบันกับปีก่อน เพื่อดูแนวโน้มรายได้หรือยอดขาย/บริการว่าเพิ่มขึ้นหรือลดลง เป็นการวัดประสิทธิภาพในการดำเนินงาน

การวิเคราะห์ค่าใช้จ่าย *(ต้นทุน / ค่าใช้จ่ายเฉพาะธุรกิจ /ค่าใช้จ่ายดำเนินงาน)*

- เปรียบเทียบค่าใช้จ่ายกับแผนงาน หรืองบประมาณที่กำหนด เพื่อช่วยควบคุมค่าใช้จ่ายให้เหมาะสม ประหยัด และสอดคล้องกับงบประมาณที่กำหนดไว้
- วิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงของค่าใช้จ่าย ดูว่ามีค่าใช้จ่ายใดที่เพิ่มขึ้น หรือลดลง เป็นเพราะอะไร

การวิเคราะห์แนวตั้ง (Vertical Analysis)

สรุปหลัก

ปรับรายการในงบแสดงฐานะการเงิน และงบกำไรขาดทุน ให้อยู่บนฐานเดียวกัน (ร้อยละ) เพื่อให้สามารถเปรียบเทียบโครงสร้างของรายการต่าง ๆ ในงบการเงินได้ชัดเจนและแปลความหมายได้อย่างเหมาะสม

การวิเคราะห์แนวตั้งงบกำไรขาดทุน สหกรณ์การเกษตร เอก และ สหกรณ์ อวบ จำกัด				
งบกำไรขาดทุน (ล้านบาท)			ร้อยละ	
	สกก.เอก	สกก.อวบ	เอก	อวบ
ขาย/บริการ	360	2,100	100	100
หัก ต้นทุนขาย	210	1,300	58.33	61.90
กำไรขั้นต้น	150	800	41.67	38.10
บวก รายได้อื่น	3	70	0.83	3.33
หัก ค่าใช้จ่ายดำเนินงาน	60	715	16.67	34.05
กำไรสุทธิ	93	155	25.83	7.38

ข้อสังเกต : การมองเฉพาะมูลค่าหรือจำนวนเงิน จะไม่ได้บ่งบอกได้อย่างชัดเจนว่ากิจการใดประสบผลสำเร็จมากกว่ากัน

วิเคราะห์ร้อยละของงบกำไรขาดทุน : สอ. ทองเอก จำกัด

รายการทางการเงิน	ปี 2561 (%)	ปี 2560 (%)
♦ รายได้ดอกเบี้ยและผลตอบแทน (ล้านบาท)	77.72	75.62
ร้อยละ	100.00	100.00
หัก ค่าใช้จ่ายดอกเบี้ยและเงินลงทุน	(14.51)	(15.13)
บวก รายได้อื่น	0.48	0.19
หัก ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน	(8.77)	(10.64)
- ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับเจ้าหน้าที่	4.08	*3.88*
- ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับอาคารและอุปกรณ์	0.10	*0.13*
- ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับสมาชิก	1.39	*1.27*
- ค่าใช้จ่ายดำเนินการอื่น	3.20	*5.36*
♦ กำไรสุทธิ	77.20	74.42

2. การวิเคราะห์แนวโน้ม /แนวนอน (วัดความเติบโต / ถดถอย)

* เป็นการวิเคราะห์ข้อมูล ตั้งแต่ 2 ปี ขึ้นไป
* เป็นการรายงานอัตราส่วน เพิ่มขึ้น / ลดลง

ขั้นตอน การวิเคราะห์อัตราร้อยละของปีฐานเคลื่อนที่

สูตรการคำนวณ

อัตราการเพิ่ม / ลด ของปีที่ต้องการทราบ

$$= \frac{(\text{ตัวเลขของปีที่ต้องการทราบ} - \text{ตัวเลขของปีก่อน}) \times 100}{\text{ตัวเลขของปีก่อน}}$$

อัตราการเติบโตจากปีก่อน สอ.ทองเอก จก. ในรอบ 3 ปี

รายการทางการเงิน	2559	2560	2561
เงินให้สมาชิกกู้ยืม (ล้านบาท)	1,062.56	1,054.95	1,044.11
อัตราเพิ่ม (ลด) %	-	(0.72)	(1.03)
เงินรับฝากจากสมาชิก(ล้านบาท)	490.67	536.58	569.63
อัตราเพิ่ม (ลด) %	-	9.36	6.16
เงินฝากสหกรณ์อื่น (ล้านบาท)	281.49	369.73	433.86
อัตราเพิ่ม (ลด) %		31.35	17.35

การวิเคราะห์งบกระแสเงินสด

งบกำไรขาดทุน

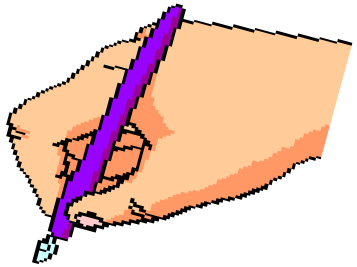

งบกระแสเงินสด

เกณฑ์คงค้าง

เกณฑ์เงินสด

สหกรณ์ออมทรัพย์ ทองเอก จำกัด
งบกระแสเงินสด
สำหรับปีสิ้นสุด วันที่ 31 ธันวาคม 2561

	ปี 2561	ปี 2560
	บาท	บาท
กระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงาน		
กำไรสุทธิ	59,993,294.43	56,276,307.05
รายการปรับปรุงเพื่อกระทบยอดกำไร		
จากกิจกรรมดำเนินงาน		
ค่าเสื่อมราคาสินทรัพย์	53,849.88	74,429.65
หนี้สงสัยจะสูญลูกหนี้ตามคำพิพากษา	(18,267.59)	(95,956.84)
กำไร (ขาดทุน) จากการดำเนินงานก่อนการเปลี่ยนแปลง ในสินทรัพย์และหนี้สินดำเนินงาน	59,166,710.11	57,992,482.93

กิจกรรมดำเนินงาน

	ปี 2561	ปี 2560
	บาท	บาท
เงินสดจ่ายบริจาคมูลนิธิ	0.00	(69,000.00)
เงินสดรับภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย	65,979.18	75,337.26
เงินสดจ่ายภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย	(63,585.83)	(77,220.28)
เงินสดรับค่าหุ้นแรกเข้ารับล่วงหน้า	100.00	0.00
เงินสดรับค่าธรรมเนียมแรกเข้ารับล่วงหน้า	20.00	0.00
เงินสดสุทธิได้มาจาก(ใช้ไปใน)กิจกรรมดำเนินงาน	29,298,147.18	61,544,524.89

กิจกรรมลงทุน

	ปี 2561	ปี 2560
	บาท	บาท
กระแสเงินสดจากกิจกรรมลงทุน		
เงินสดรับหุ้นสหกรณ์ออมทรัพย์ครู จำกัด	0.00	1,000.00
เงินสดรับหุ้นชุมนุมสหกรณ์ธนกิจไทย จำกัด	0.00	1,000,000.00
เงินสดจ่ายซื้อหุ้นชุมนุมสหกรณ์ฯ จำกัด	(4,270,000.00)	(50,500.00)
เงินสดจ่ายซื้อเครื่องใช้สำนักงาน	0.00	(74,190.00)
เงินสดสุทธิได้มาจาก(ใช้ไปใน)กิจกรรมลงทุน	(4,270,000.00)	876,310.00

กิจกรรมจัดหาเงิน

	ปี 2561	ปี 2560
	บาท	บาท
เงินสดจ่ายโบนัสกรรมการและเจ้าหน้าที่	(777,000.00)	(929,000.00)
เงินสดจ่ายทุนสงเคราะห์สมาชิกผู้ถึงแก่กรรม	(1,445,000.00)	(800,000.00)
เงินสดจ่ายทุนสาธารณประโยชน์	(957,549.66)	(1,433,724.94)
เงินสดสุทธิได้มาจาก(ใช้ไปใน)กิจกรรมจัดหาเงิน	19,813,848.87	46,357,129.94
เงินสดสุทธิเพิ่มขึ้น (ลดลง)	44,841,996.05	108,777,964.83
เงินสด ณ วันต้นปี	399,070,870.25	290,292,905.42
เงินสด ณ วันสิ้นปี	443,912,866.30	399,070,870.25

วิเคราะห์งบกระแสเงินสด สอ. ทองเอก จำกัด

สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2561 และ 2560

	ปี 2561 ล้านบาท	ปี 2560 ล้านบาท
กำไรสุทธิ	59.99	56.28
เงินสดสุทธิกิจกรรมดำเนินงาน ได้มา(ใช้ไป)	29.30	61.54
เงินสดสุทธิกิจกรรมลงทุน ได้มา(ใช้ไป)	(4.27)	0.88
เงินสดสุทธิกิจกรรมจัดหาเงิน ได้มา(ใช้ไป)	19.81	46.36
เงินสดสุทธิเพิ่มขึ้น (ลดลง)	44.84	108.78
เงินสด ณ วันต้นปี *(สด+ธนาคาร+สก.อื่น)*	399.07	290.29
เงินสด ณ วันสิ้นปี	443.91	399.07

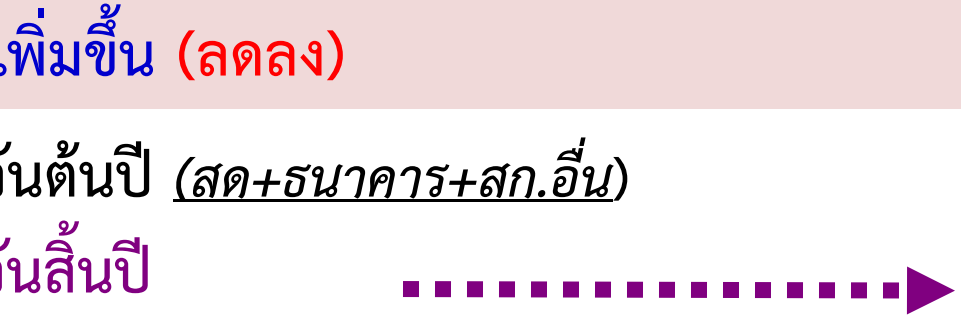

กรณีศึกษา : สหกรณ์จับจ่าย จำกัด

การอนุมัติรายจ่ายเงิน ผู้จัดการสามารถอนุมัติการจ่ายเงินได้ครั้งละไม่เกิน 20,000.00 บาท ประธานกรรมการเป็นผู้อนุมัติไม่เกิน 50,000.00 บาท หากเกินกว่านี้เป็นอำนาจของที่ประชุมคณะกรรมการ แต่ในทางปฏิบัติรายจ่ายต่าง ๆ ผู้จัดการจะเป็นผู้ลงลายมือชื่ออนุมัติเพียงผู้เดียว เนื่องจากผู้จัดการเป็นภรรยาของประธาน บางรายการไม่มีใบเสร็จรับเงินแนบไว้มีแต่ใบเบิกเงิน

เหรัญญิกได้รับมอบหมายให้เป็นผู้ตรวจสอบด้านการเงินการบัญชี พบว่า รายจ่ายซึ่งเป็นค่าใช้จ่ายเบ็ดเตล็ด มีบางรายการเป็นการจ่ายเงินยืมทดรองให้กับเครือญาติของผู้จัดการเพื่อเป็นค่ารักษาพยาบาล และบางรายการเป็นค่าน้ำมันเชื้อเพลิงรถส่วนตัวผู้จัดการและประธาน โดยได้รับคำตอบว่านำรถส่วนตัวมาใช้ในธุรกิจของสหกรณ์ สำหรับค่าสวัสดิการพนักงาน 90,000.00 บาท เป็นค่ารักษาพยาบาลพนักงาน จำนวน 40,000.00 บาท

การวิเคราะห์ผลการใช้งบประมาณตามแผน ของ สหกรณ์จับจ่าย จำกัด

รายการ	งบประมาณ	รายจ่าย 1 ต.ค.58 - 29 ก.พ. 59
เงินเดือน (เดือนละ 38,900)	467,000.00	233,500.00
ค่าจ้างแรงงาน	150,000.00	50,000.00
ค่าล่วงเวลา	90,000.00	50,000.00
ค่าเบี้ยเลี้ยงพาหนะ (เดือนละ 15,000)	180,000.00	120,000.00
ค่าเบี้ยประชุม	200,000.00	80,000.00
ค่าเครื่องเขียนแบบพิมพ์	80,000.00	60,000.00
ค่าสมทบประกันสังคม (เดือนละ 1,600)	20,000.00	8,000.00
ค่ารับรอง (เดือนละ 4,200)	50,000.00	60,000.00
ค่าน้ำค่าไฟ ค่าโทรศัพท์	60,000.00	25,000.00
ค่าสวัสดิการพนักงาน (เดือนละ 8,300)	100,000.00	90,000.00
ค่าใช้จ่ายในการอบรม/สัมมนา	0.00	50,000.00
ค่าใช้จ่ายเบ็ดเตล็ด	73,000.00	80,000.00
รวม ประมาณทั้งปี	1,470,000.00	906,500.00

เครื่องมือในการวิเคราะห์งบการเงิน (ต่อ)

3. การวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงินที่สำคัญ

พระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

กฎกระทรวงฯ : มาตรา 89/2 : การกำกับดูแลสหกรณ์ออมทรัพย์และสหกรณ์เครดิตยูเนี่ยน

(1) การกำหนดขนาดของสหกรณ์ออมทรัพย์และสหกรณ์เครดิตยูเนี่ยน *(ประกาศกฎกระทรวง 10 กุมภาพันธ์ 2564)*

(2) การกำหนดคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามอื่นของกรรมการดำเนินการสหกรณ์และผู้จัดการ *(กฎกระทรวง 10 ก.พ. 64)*

(3) การกำหนดอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ *(กฎกระทรวง 10 ก.พ. 64)*

(4) การให้กู้และการให้สินเชื่อ

(5) การรับฝากเงิน การก่อหนี้ และการสร้างภาระผูกพัน รวมถึงการกู้ยืมเงิน หรือการค้ำประกัน

(6) การดำรงเงินกองทุน *(กฎกระทรวง 10 ก.พ. 64)*

(7) การบริหารสินทรัพย์และการดำรงสินทรัพย์สภาพคล่อง

(8) การฝากเงินหรือการลงทุน

(9) การกำกับดูแลด้านธรรมาภิบาล *(กฎกระทรวง 10 ก.พ. 64)*

(10) การจัดชั้นสินทรัพย์และการกันเงินสำรอง

(11) การจัดทำบัญชี การจัดทำและการดปิดเผยงบการเงิน การสอบบัญชี และการแต่งตั้งผู้สอบบัญชี *(กฎกระทรวง 10 ก.พ. 64)*

(12) การจัดเก็บและการรายงานข้อมูล *(กฎกระทรวง 10 ก.พ. 64)*

(13) เรื่องอื่นๆ ที่จำเป็นต่อการดำเนินงานและการกำกับดูแล

การให้กู้ ให้สินเชื่อ รับฝากเงิน เกี่ยวเนื่อง 89/2 (4)(5)

หนังสือกรมส่งเสริมสหกรณ์ ที่ กษ 1115 /11083 วันที่ 20 ตุลาคม 2560

กำหนดเกณฑ์กำกับความเสี่ยงด้านเครดิต

ณ 22 พ.ย. 2564

1. สหกรณ์ออมทรัพย์และสหกรณ์เครดิตยูเนี่ยนขนาดใหญ่ (สินทรัพย์ตั้งแต่ 5,000 ล้านบาทขึ้นไป) ที่จะให้กู้ยืมแก่สหกรณ์อื่นได้ไม่เกินร้อยละ 10 ของทุนเรือนหุ้นรวมกับทุนสำรอง (วันสิ้นปีบัญชี) ของสหกรณ์ผู้ให้กู้

2. สหกรณ์ทุกประเภทที่จะรับฝากเงินจากสหกรณ์ออมทรัพย์และสหกรณ์เครดิตยูเนี่ยนขนาดใหญ่ ให้รับฝากเงินได้ไม่เกินร้อยละ 10 ของทุนเรือนหุ้น รวมกับทุนสำรองของสหกรณ์ผู้ฝากเงิน หากสหกรณ์ผู้ฝากเงินรายใดมีการให้เงินกู้แก่สหกรณ์ผู้รับฝากด้วย ยอดรวมเงินฝากและเงินให้กู้ไม่เกินร้อยละ 10 ของทุนเรือนหุ้นรวมกับทุนสำรอง (วันสิ้นปีบัญชี) ของสหกรณ์ผู้ฝากเงิน

ตั้งค่าเผื่อ

ระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ ว่าด้วยหลักเกณฑ์การพิจารณาให้ความเห็นชอบวงเงินการกู้ยืมหรือการค้ำประกันของสหกรณ์ พ.ศ. 2561 เมื่อวันที่ 30 เมษายน 2561) กำหนดสัมประสิทธิ์ในการคำนวณวงเงิน การกู้ยืมของสหกรณ์ แยกตามประเภทของสหกรณ์

เกี่ยวเนื่อง 89/2 (5)

ณ 22 พ.ย. 2564

- *ประเภทสหกรณ์ออมทรัพย์ ถือใช้วงเงินการกู้ยืมของสหกรณ์ ไม่เกิน 1.5 เท่า ของทุนเรือนหุ้นรวมกับทุนสำรองของสหกรณ์*
- *ประเภทสหกรณ์ร้านค้า ถือใช้วงเงินการกู้ยืมของสหกรณ์ ไม่เกิน 10 เท่า ของทุนเรือนหุ้นรวมกับทุนสำรองของสหกรณ์*
- *ประเภทสหกรณ์การเกษตร ประมง นิคม บริการ เครดิตยูเนี่ยน ถือใช้วงเงินการกู้ยืมของสหกรณ์ ไม่เกิน 5 เท่า ของทุนเรือนหุ้นรวมกับทุนสำรองของสหกรณ์*

3. การวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงินที่สำคัญ

1. วิเคราะห์ความเพียงพอ /ความเข้มแข็งของเงินทุน

2. วิเคราะห์คุณภาพของสินทรัพย์

3. วิเคราะห์สภาพคล่อง (ความสามารถในการชำระหนี้ระยะสั้น)

4. วิเคราะห์ความสามารถในการทำกำไร

5. วิเคราะห์สภาพคล่อง (ความสามารถในการชำระหนี้ระยะสั้น)

ระเบียบกรมตรวจบัญชีสหกรณ์
ว่าด้วยการสอบบัญชีสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๖๒

2. รูปแบบการรายงานผลการตรวจสอบบัญชีประจำปี (รายงานยาว)

รายงานผลการตรวจสอบบัญชี
สหกรณ์.....จำกัด
จังหวัด.....
สำหรับปีสิ้นสุด วันที่.....

เสนอ อธิบดีกรมตรวจบัญชีสหกรณ์

ตามที่อธิบดีกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ได้แต่งตั้งให้ข้าพเจ้าเป็นผู้สอบบัญชีสหกรณ์.....จำกัด สำหรับปีสิ้นสุดวันที่..... นั้น ข้าพเจ้าได้ตรวจสอบงบการเงินประจำปีและแสดงความเห็นในรายงานของผู้สอบบัญชี...(ระบุรูปแบบการแสดงความเห็น)...ลงวันที่..... นั้น

ข้าพเจ้าขอรายงานผลการตรวจสอบบัญชี ดังนี้

๑. ข้อสังเกตที่พบจากการตรวจสอบ เกี่ยวกับจุดอ่อนของการควบคุมภายใน
- ๑.๑ ด้านการบริหารจัดการทั่วไป
- ๑.๒ ด้านการดำเนินธุรกิจ

๒. ผลการวิเคราะห์ความเสี่ยงทางการเงิน
- ๒.๑ ความเพียงพอของเงินทุน
- ๒.๒ คุณภาพของสินทรัพย์
- ๒.๓ ขีดความสามารถในการบริหาร
- ๒.๔ การทำกำไร
- ๒.๕ สภาพคล่อง
- ๒.๖ ผลกระทบของธุรกิจ

๓. การติดตามแก้ไขข้อสังเกต
- ๓.๑ .....
- ๓.๒ .....

๔. เรื่องอื่น

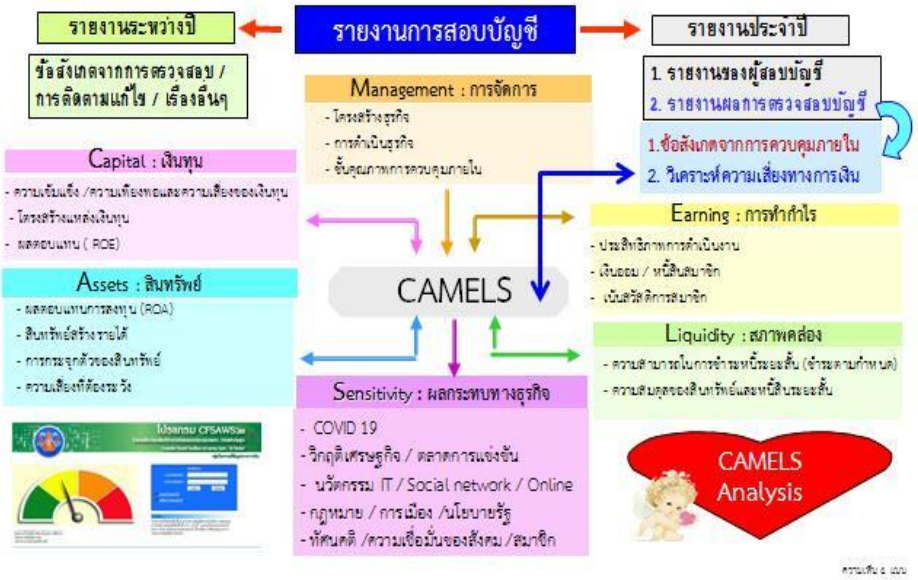

1. CAMELS : 6 มุมมอง (มิติ)

Capital Strength : ความเสี่ยง/เพียงพอของเงินทุน

Asset Quality : คุณภาพของสินทรัพย์

Management Ability : ความสามารถในการบริหาร

Earning Sufficiency : การทำกำไร

Liquidity : สภาพคล่อง

Sensitivity : ความเสี่ยง

1. Capital Strength : ความเสี่ยง /ความเพียงพอของเงินทุน

เป็นการบอกให้ทราบถึงโครงสร้างเงินทุนที่สหกรณ์หรือกลุ่มเกษตรกรได้มาเพื่อใช้ในการดำเนินงานว่า ได้มาจากทุนของตัวเองหรือจากหนี้สิน (ส่วนใหญ่จะเป็นเงินรับฝากและเงินกู้ยืม) เงินทุนเหล่านี้ ถ้ามีความเพียงพอและเข้มแข็ง ก็อาจนำไปลงทุนในสินทรัพย์ระยะยาวได้ อัตราส่วนสำคัญที่ใช้ประกอบการวิเคราะห์ ได้แก่ อัตราส่วนหนี้สินต่อทุน อัตราทุนสำรองต่อสินทรัพย์ อัตราผลตอบแทนต่อส่วนของทุน หรือ ROE สิ่งที่สหกรณ์ต้องพึงระวังคือ การได้มาและการใช้ไปของเงินทุนควรมีความเหมาะสมทั้งช่วงเวลาและจำนวนเงิน มิฉะนั้นอาจทำให้ขาดสภาพคล่องทางการเงินได้ เช่น สหกรณ์ได้เงินทุนมาจากการก่อหนี้โดยการกู้ยืมระยะสั้นแต่ได้นำเงินไปใช้ลงทุนในระยะยาว ซึ่งอาจทำให้สหกรณ์มีเงินไม่เพียงพอ เมื่อถึงเวลาที่ต้องจ่ายชำระคืนเจ้าหนี้

1. วิเคราะห์ความเพียงพอ /ความเข้มแข็งของเงินทุน

เงินทุน

... ล้านบาท

ผลตอบแทนต่อส่วนของทุน

... %

3

แหล่งทุน

* ภายในสหกรณ์	... ล้านบาท	... %
- เงินรับฝาก	... ล้านบาท	...
- ทุนของสหกรณ์	... ล้านบาท	...
* ภายนอกสหกรณ์	... ล้านบาท	... %
- เงินกู้ยืมและอื่น ๆ	... ล้านบาท	... %

แนวตั้ง

ทุนสำรองต่อสินทรัพย์ทั้งสิ้น ... เท่า

2

อัตราส่วนหนี้สินต่อทุน (... เท่า)

1

* หนี้สิน	... ล้านบาท
* ทุนของสหกรณ์	... ล้านบาท

การเติบโตทุนของสหกรณ์เพิ่มขึ้น ... %

การเติบโตของหนี้สินเพิ่มขึ้น ... %

แนวโน้ม

1. การวิเคราะห์ความเพียงพอ/ ความเข้มแข็งของเงินทุน

1.1 อัตราส่วนหนี้สินทั้งสิ้นต่อทุน (Debt Ratio)

$$= \frac{\text{หนี้สินทั้งสิ้น}}{\text{ทุนของสหกรณ์}} \quad \text{ต่อ } 1$$

เป็นการวัดความสัมพันธ์ระหว่างเจ้าหนี้กับทุนของสหกรณ์ว่าเจ้าหนี้มีเกราะคุ้มกันความปลอดภัย สำหรับผลขาดทุนที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต จากส่วนของผู้ถือหุ้นเป็นจำนวนมากน้อยเพียงใดกับความสามารถในการชำระหนี้สินระยะยาว จะเกิดขึ้นกล่าวคือ เมื่อหนี้สินระยะยาวถึงกำหนดชำระ สหกรณ์จะต้องมีเงินทุนเพียงพอที่จะชำระหนี้ ในกรณีที่กิจการไม่สามารถหารายได้มากพอที่จะชำระ หนี้สินระยะยาวก็อาจต้องกู้เงินจากแหล่งใหม่มาชำระหนี้สินระยะยาว

อัตราส่วนหนี้สินทั้งสิ้นต่อทุน

อัตราส่วนเฉลี่ยรวม สอ. ใหญ่มาก = 0.57

สอ.ทองเอก จก.

$$= \frac{\text{หนี้สินทั้งสิ้น}}{\text{ทุนของสหกรณ์}}$$

ปี 2561

$$= \frac{575,347,817.92}{966,401,687.17}$$

= 0.60 ต่อ 1

ปี 2560

$$= \frac{541,804,653.89}{918,575,686.57}$$

= 0.59 ต่อ 1

1.2 อัตราส่วนทุนสำรองต่อสินทรัพย์ (หน่วยเป็นเท่า)

$$= \frac{\text{ทุนสำรอง}}{\text{สินทรัพย์}} \quad \text{ต่อ เท่า}$$

เป็นการดูว่ามีการจัดสรรกำไรสุทธิ เข้าทุนสำรองตาม พรบ. สหกรณ์ 2542 เท่าไหร่ (ไม่น้อยกว่าร้อยละ 10) เมื่อเทียบกับสินทรัพย์รวม เพื่อดูทิศทางการสร้างทุนที่ก่อให้เกิดความมั่นคงในอนาคต ถ้าอัตราส่วนนี้สูง แสดงว่าสหกรณ์มีเกราะป้องกันทางการเงินที่ดี มีความมั่นคงทางการเงินของมีเงินทุนสำรองมากพอต่อการรองรับสภาวการณ์ทางธุรกิจ

อัตราทุนสำรองต่อสินทรัพย์

สอ.ทองเอก จก.

$$\frac{\text{ทุนสำรอง}}{\text{สินทรัพย์ทั้งสิ้น}}$$

อัตราส่วนมาตฐาน CFSAW : ss

0.04 = พอใช้ค่อนไปทางต้องปรับปรุง

อัตราส่วนเฉลี่ยรวม สอ. ใหญ่มาก = 0.04

ปี 2561

$$= \frac{73,438,203.04}{1,541,749,505.09}$$

= 0.04 เท่า หรือ 4 %

ปี 2560

$$= \frac{67,803,430.16}{1,460,380,340.46}$$

= 0.04 เท่า หรือ 4 %

1.3 อัตราผลตอบแทนต่อส่วนของทุน

$$= \frac{\text{กำไรสุทธิประจำปี} * 100}{\text{ทุนของสหกรณ์ถัวเฉลี่ย}}$$

$$\text{ทุนของสหกรณ์ถัวเฉลี่ย} = \frac{\text{ทุนของสหกรณ์ปีปัจจุบัน} + \text{ทุนปีก่อน}}{2}$$

ส่วนของเจ้าของ หมายถึง ส่วนทุน กำไรสะสม และเงินสำรองต่าง ๆ ซึ่งไม่รวมหนี้สินระยะสั้นหรือหนี้สินระยะยาวแต่ประการใด อัตราส่วนนี้เป็นการวัดผลตอบแทนต่อเจ้าของหรือผู้ถือหุ้น คือ ผลตอบแทนจากการลงทุนของผู้ถือหุ้น โดยเฉพาะว่าจะได้รับผลตอบแทนกลับคืนไปในอัตราส่วนเท่าไร ถ้าค่าที่คำนวณได้มีค่าสูงย่อมแสดงถึงประสิทธิภาพในการหากำไรสูง

ผลตอบแทนต่อส่วนของทุน

อัตราส่วนเฉลี่ยรวม สอ. ใหญ่มาก = 6.27

สอ.ทองเอก จก.

$$\frac{\text{กำไรสุทธิ} \times 100}{\text{ทุนของสหกรณ์ถัวเฉลี่ย}}$$

$$\text{ทุนของสหกรณ์ถัวเฉลี่ย} = \frac{\text{ทุนของสหกรณ์ปีปัจจุบัน} + \text{ปีก่อน}}{2}$$

ปี 2561

$$= \frac{59,993,294.43 \times 100}{\frac{966,401,687.17 + 918,575,686.57}{2}}$$

= ร้อยละ 6.37

ปี 2560

$$= \frac{56,276,307.05 \times 100}{\frac{918,575,686.57 + 860,901,127.36}{2}}$$

= ร้อยละ 6.33

2. Asset Quality : คุณภาพของสินทรัพย์

เป็นการวิเคราะห์ว่าสหกรณ์ได้นำเงินทุนที่ได้มาไปใช้ให้เกิดประโยชน์หรือผลตอบแทนในสินทรัพย์ใดบ้าง เช่น ให้สมาชิกหรือสหกรณ์กู้ ลงทุนในหลักทรัพย์ ฝากที่สหกรณ์อื่น สินค้าหรือลงทุนในครุภัณฑ์ต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นที่ดิน อาคาร รถยนต์ หรืออุปกรณ์ เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานและให้บริการสมาชิกได้อย่างรวดเร็ว อัตราส่วนสำคัญที่นำมาวิเคราะห์ เช่น อัตราหมุนของสินทรัพย์ อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ หรือ ROA อัตราหนี้ค้างชำระ ดังนั้น หากสินทรัพย์ที่สหกรณ์นำไปลงทุนมีปัญหา เช่น ลูกหนี้ไม่ชำระหนี้ตามกำหนดเวลา ถอนเงินฝากสหกรณ์อื่นไม่ได้ สถาบันการเงินที่นำเงินไปลงทุนในหลักทรัพย์มีปัญหา มีสินค้าคงเหลือมาก หรือใช้ครุภัณฑ์ไม่คุ้มค่า ไม่เกิดประโยชน์ต่อการลงทุน ก็อาจส่งผลกระทบต่อเงินทุนหมุนเวียนและผลการดำเนินงานของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร

2. วิเคราะห์คุณภาพของสินทรัพย์

สินทรัพย์

... ล้านบาท

2 ผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ ... %

การลงทุนในสินทรัพย์

เงินฝาก	...	ล้านบาท	... %
ลูกหนี้	...	ล้านบาท	... %
ที่ดิน/อาคาร/อุปกรณ์	...	ล้านบาท	... %
หลักทรัพย์/ตราสาร	...	ล้านบาท	... %
อื่น ๆ	...	ล้านบาท	... %

หนี้ชำระไม่ได้ตามกำหนด ... ล้านบาท

หรืออัตราการค้างชำระหนี้ต่อหนี้ถึงกำหนด ... %

3

อัตราหมุนของสินทรัพย์ (รอบ)

1

สินทรัพย์	...	ล้านบาท
ขาย/บริการ	...	ล้านบาท

การเติบโตของสินทรัพย์เพิ่มขึ้น ... %

2. วิเคราะห์คุณภาพของสินทรัพย์

2.1 อัตราหมุนของสินทรัพย์ : รอบ

$$= \frac{\text{รายได้ดอกเบี้ยและผลตอบแทนจากการลงทุน}}{\text{สินทรัพย์ทั้งสิ้นถัวเฉลี่ย}}$$

$$\text{สินทรัพย์ทั้งสิ้นถัวเฉลี่ย} = \frac{\text{สินทรัพย์ทั้งสิ้นปีปัจจุบัน} + \text{สินทรัพย์ปีก่อน}}{2}$$

อัตราส่วนนี้จะบ่งบอกความสามารถของสหกรณ์ ในการใช้สินทรัพย์ทั้งหมดที่อยู่ ว่าก่อให้เกิดรายได้ มากน้อยหรือมีประสิทธิภาพเต็มที่หรือไม่ ถ้าอัตรส่วนนี้สูงแสดงว่าสหกรณ์มีความสามารถในการใช้สินทรัพย์ที่มีอยู่เพื่อก่อให้เกิดรายได้สูงและมีการบริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพ การวิเคราะห์อัตราหมุนของสินทรัพย์ ควรพิจารณาอัตราส่วนอื่น ๆ ประกอบด้วย เช่น อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ รายการตามบัญชีที่เกิดจากวิธีการบัญชีที่แตกต่างกัน จะทำให้มีอัตราหมุนของสินทรัพย์มีค่าต่างกันด้วย เช่น การหักค่าเสื่อมราคา การที่ใช้สินทรัพย์มานาน สินทรัพย์ที่เพิ่งซื้อมาใหม่ สินทรัพย์ที่ซื้อมาตอนช่วงสิ้นงวดบัญชี

อัตราหมุนของสินทรัพย์ (รอบ)

สอ.ทองเอก จก.

อัตราหมุนของสินทรัพย์

$$\frac{\text{รายได้ดอกเบี้ยและผลตอบแทนฯ}}{\text{สินทรัพย์ทั้งสิ้นถัวเฉลี่ย}}$$

$$\text{สินทรัพย์ทั้งสิ้นถัวเฉลี่ย} = \frac{\text{สินทรัพย์ทั้งสิ้นปีปัจจุบัน + ปีก่อน}}{2}$$

อัตราส่วนเฉลี่ยรวม สอ. ใหญ่มาก = 0.06

ปี 2561

$$= \frac{77,716,205.56}{\frac{1,541,749,505.09 + 1,460,380,340.46}{2}}$$

= 0.05 รอบ

ปี 2560

$$= \frac{75,616,678.91}{1,460,380,340.46 + 1,356,458,156.23}$$

= 0.05 รอบ

2. วิเคราะห์คุณภาพของสินทรัพย์

2.2 อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์

$$= \frac{\text{กำไรสุทธิ} * 100}{\text{สินทรัพย์ทั้งสิ้นถัวเฉลี่ย}}$$

อัตราส่วนนี้แสดงให้เห็นผลตอบแทนที่ได้จากการลงทุนทั้งสิ้น หรือการใช้สินทรัพย์ว่าได้ผลตอบแทนเพียงพอหรือไม่ อัตราส่วนนี้เป็นอัตราส่วนหนึ่งที่ฝ่ายบริหารใช้ควบคุมการดำเนินการ หรือการวางแผนโดยตรง เพราะเป็นอัตราส่วนที่ใช้วัดความสามารถของฝ่ายบริหารในการใช้สินทรัพย์ของสหกรณ์ ในอันที่ก่อให้เกิดกำไรกลับคืนมาสู่สหกรณ์

อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ (ร้อยละ)

อัตราส่วนเฉลี่ยรวม สอ. ใหญ่มาก = 3.92

สอ.ทองเอก จก.

$$\frac{\text{กำไรสุทธิ X 100}}{\text{สินทรัพย์ถัวเฉลี่ย}}$$

สินทรัพย์ทั้งสิ้นถัวเฉลี่ย

$$= \frac{\text{สินทรัพย์ทั้งสิ้นปีปัจจุบัน+ปีก่อน}}{2}$$

ปี 2561

$$= \frac{59,993,294.43}{\frac{1,541,749,505.09 + 1,460,380,340.46}{2}}$$

= ร้อยละ 4.00

ปี 2560

$$= \frac{56,276,307.05}{\frac{1,460,380,340.46 + 1,356,458,156.23}{2}}$$

= ร้อยละ 4.00

2. วิเคราะห์คุณภาพของสินทรัพย์

2.3 อัตราการค้างชำระหนี้ต่อหนี้ถึงกำหนด

$$= \frac{\text{ลูกหนี้ระยะสั้นที่ไม่ชำระหนี้ตามกำหนด} * 100}{\text{ลูกหนี้ระยะสั้นที่ถึงกำหนดชำระ}}$$

เป็นการเปรียบเทียบลูกหนี้เงินให้กู้ที่สามารถไม่ชำระหนี้ได้ตามกำหนดในรอบปีกับหนี้ที่ถึงกำหนดชำระ อัตราส่วนนี้แสดงถึงความสามารถในการเรียกเก็บหนี้จากลูกหนี้ ถ้าอัตราส่วนสูง จะส่งผลต่อสภาพคล่องทางการเงินของสหกรณ์ และอาจทำให้สหกรณ์ขาดสภาพคล่อง /ไม่มีเงินไปขยายธุรกิจให้เติบโตขึ้น อีกทั้งยังไม่สามารถชำระหนี้ให้เจ้าหนี้ได้ตามกำหนด

อัตราการค้างชำระหนี้ต่อหนี้ถึงกำหนด (ร้อยละ)

อัตราส่วนเฉลี่ยรวม สอ. ใหญ่มาก = 4.02

สอ. ทองเอก จก.

$$\frac{\text{ลูกหนี้ระยะสั้นที่ชำระหนี้ไม่ได้ตามกำหนด} \times 100}{\text{ลูกหนี้ระยะสั้นที่ถึงกำหนดชำระ}}$$

ปี 2561

$$= \frac{2,718,277.47}{234,512,612.77}$$

= ร้อยละ 0.37 (ชำระได้ 99.63 %)

ปี 2560

= ร้อยละ 0.19 (ชำระได้ 99.81 %)

อัตราส่วนมาตฐาน CFSAW : ss

อยู่ในระดับดี

อัตราลูกหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ : Gross NPLs ต่อเงินให้กู้ทั้งสิ้น (ร้อยละ)

สอ. ทองเอก จก. ไม่มีรายการนี้

$$\frac{\text{Gross NPLs} \quad X \quad 100}{\text{ลูกหนี้เงินให้กู้ทั้งสิ้น (Gross)}}$$

ตัวอย่าง

ข้อมูลสหกรณ์ออมทรัพย์ ปี 2561

$$\frac{\text{6,224,46 ล้านบาท} \quad X \quad 100}{\text{2,004,454.63 ล้านบาท}}$$

= ร้อยละ 0.31

ข้อมูลสหกรณ์ออมทรัพย์ ปี 2562

$$\frac{\text{5,959.91 ล้านบาท} \quad X \quad 100}{\text{2,118,543.61 ล้านบาท}}$$

= ร้อยละ 0.28

3. Management Ability : ความสามารถในการบริหาร

4. Earning Sufficiency : การทำกำไร

เป็นการวิเคราะห์ว่าในรอบปีบัญชีสหกรณ์มีมูลค่าการดำเนินธุรกิจอย่างไร มีการเติบโตเพิ่มขึ้น หรือถดถอยจากปีก่อนเพียงใด ซึ่งจะสัมพันธ์กับผลการดำเนินงานของสหกรณ์ว่าธุรกิจใดบ้างที่ทำแล้วมีกำไร หรือ ขาดทุน หรือมีกำไรแต่ลดลงจากปีก่อน สาเหตุเกิดจากอะไร รายได้ลดลง ต้นทุนหรือค่าใช้จ่ายสูงขึ้นจากรายการใด เพื่อสหกรณ์จะได้ควบคุมให้เหมาะสมต่อไป อัตราส่วนที่สำคัญ เช่น อัตรากำไรสุทธิ อัตราค่าใช้จ่ายดำเนินงานต่อกำไรก่อนหักค่าใช้จ่ายดำเนินงาน เป็นต้น

3. Management Ability : วิเคราะห์ความสามารถในการบริหาร

อัตราการเพิ่ม / ลด ของปริมาณธุรกิจรวม *(ยอดระหว่างปี)*

$$= \frac{(\text{ปริมาณธุรกิจรวมของปีปัจจุบัน} - \text{ปีก่อน}) \times 100}{\text{ปริมาณธุรกิจรวมของปีก่อน}}$$

ปริมาณธุรกิจของสหกรณ์ออมทรัพย์ : *การรับฝากเงินทุกประเภท และการให้กู้เงินทุกประเภท ในรอบปีที่วิเคราะห์*

เป็นอัตราส่วนที่ใช้พิจารณาการเปลี่ยนแปลงของปริมาณธุรกิจว่ามีการเพิ่มขึ้นหรือลดลงอย่างไร กรณีอัตราส่วนนี้มีผลลัพธ์เพิ่มขึ้น แสดงว่าปริมาณธุรกิจเพิ่มขึ้นจากปีก่อน อาจสรุปได้ว่าสามารถอำนวยประโยชน์ให้แก่สมาชิกเพิ่มขึ้น และควรพิจารณาเป็นรายธุรกิจว่ามีการเพิ่มขึ้น หรือลดลงอย่างไร เพื่อให้สามารถวางแผนงานให้เกิดประโยชน์แก่สมาชิกและสร้างรายได้เพิ่มขึ้น

มิติที่ 3 ความสามารถของคณะกรรมการและฝ่ายจัดการ

โครงสร้างธุรกิจ

-จำนวนสมาชิก ..... คน

- ขนาดสหกรณ์ .....

-รับเงินฝาก ..... ล้านบาท ..... %

-ให้กู้เงิน ..... ล้านบาท ..... %

- จัดหาสินค้า ... ...ล้านบาท ... %

-รวบรวมผลิตผล ... ลบ. ... %

- ให้บริการ ... ลบ. ... %

มูลค่าธุรกิจ ..... ล้านบาท / ปี

1 ..... ล้านบาท / เดือน

อัตราการเติบโตของธุรกิจเพิ่มขึ้น .....%

การบริหารจัดการ

ความสามารถ/สมรรถนะของคณะกรรมการและฝ่ายจัดการ

การบริหารงานและการควบคุมภายใน

- มีการจัดจ้างเจ้าหน้าที่บัญชี
- การจัดทำงบการเงินถูกต้อง
- ชั้นคุณภาพการควบคุมภายในระดับดีมาก

แนวโน้มปีหน้า

- สมาชิกเพิ่มขึ้น ....%
- ทุนเพิ่มขึ้น .....%
- ธุรกิจเพิ่มขึ้น .....%
- กำไรเพิ่มขึ้น .....%

อัตราการเติบโต (ลดลง) ของธุรกิจ (ร้อยละ)

สอ.ทองเอก จก.

(ยอดระหว่างปี)

$$= \frac{(\text{ปริมาณธุรกิจรวมปีปัจจุบัน} - \text{ปีก่อน}) \times 100}{\text{ปริมาณธุรกิจรวมของปีก่อน}}$$

อัตราส่วนเฉลี่ยรวม

สอ. ใหญ่มาก

ถดถอย = (6.73%)

ปี 2561

= ร้อยละ (1.09%)

ปี 2560

= ร้อยละ (16.59 %)

4. Earning Sufficiency วิเคราะห์ความสามารถในการทำกำไร

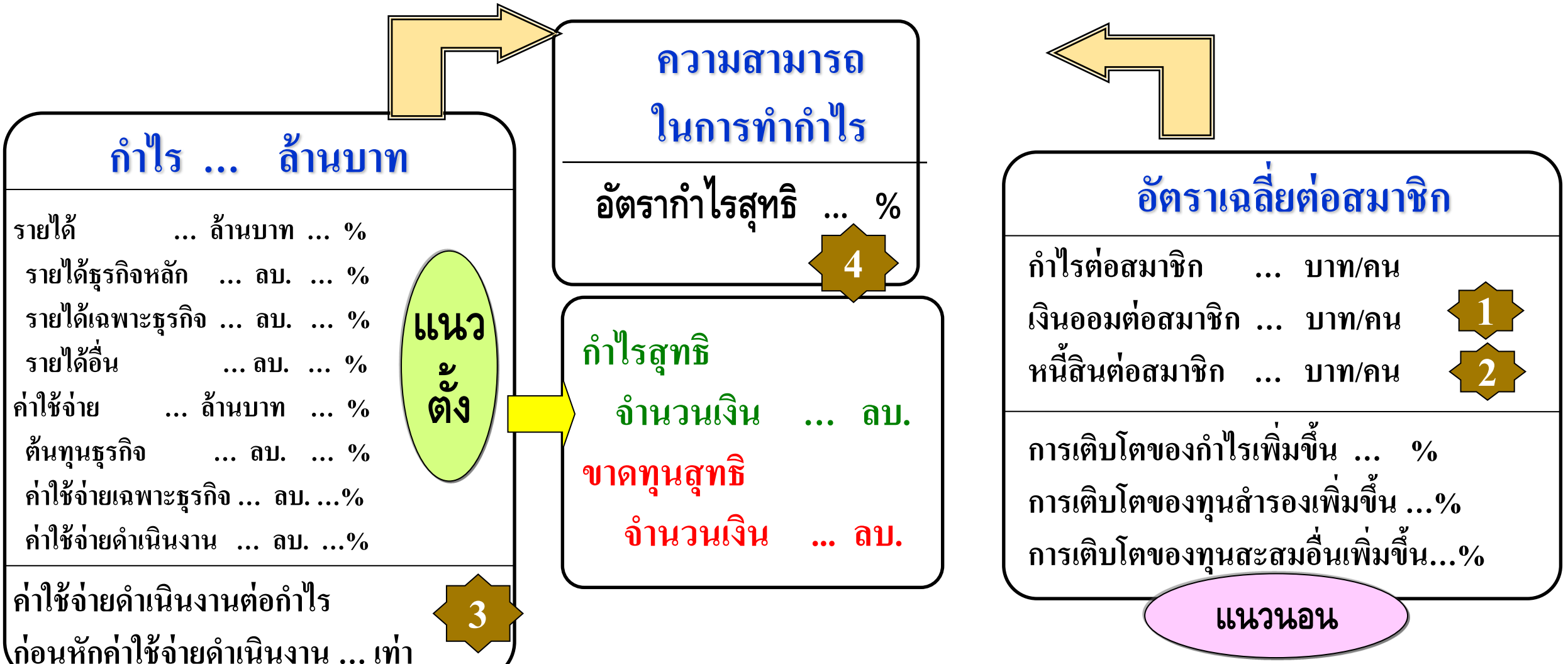

4. วิเคราะห์ความสามารถในการทำกำไร

4.1 เงินออมต่อสมาชิก

$$= \frac{\text{เงินรับฝากจากสมาชิก + เงินสะสมค่าหุ้น}}{\text{จำนวนสมาชิก}}$$

- เงินออมต่อสมาชิก เป็นการดูว่าสมาชิกมีคุณภาพชีวิตเป็นอย่างไร เพราะถ้าสมาชิกโดยส่วนใหญ่มีการออมมากกว่ามีหนี้สิน ก็จะมีผลต่อการสร้างรายได้และกำไรของสหกรณ์ แต่คุณภาพชีวิตของสมาชิกจะดูเหมาะสมกว่าสมาชิกที่มีหนี้สินมากกว่าเงินออม

4. วิเคราะห์ความสามารถในการทำกำไร

4.2 หนี้สินต่อสมาชิก

$$= \frac{\text{เงินให้สมาชิกกู้ยืม}}{\text{จำนวนสมาชิก}}$$

- หนี้สินต่อสมาชิก เป็นการดูว่าสมาชิกมีคุณภาพชีวิตเป็นอย่างไร เพราะถ้าสมาชิกหนี้สินมากกว่าการออม ก็จะมีผลต่อการสร้างรายได้และกำไรของสหกณ์ และคุณภาพชีวิตที่ไม่ดีของสมาชิกอาจส่งผลต่อการส่งเงินให้กับสหกรณ์

เปรียบเทียบหนี้สินกับเงินออมของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์ ทองเอก จำกัด

หน่วย : บาท

	ปี 2561	ปี 2560	เฉลี่ยใหญ่มาก
เงินออมเฉลี่ยต่อสมาชิก (ทั้งสิ้น)	581,333.08	538,971.01	590,635.47
- สามัญ	*750,231.94*	*706,572.82*	-
- สมทบ	89,034.40	73,208.96	-
หนี้สินเฉลี่ยต่อสมาชิก (ทั้งสิ้น)	437,233.46	431,472.32	603,787.71
- สามัญ	*570,424.89*	*571,529.19*	-
- สมทบ	*49,013.17*	*42,257.07*	-

เงินออมของสมาชิก ประกอบด้วย เงินสะสมค่าหุ้น + เงินรับฝากจากสมาชิก

4. วิเคราะห์ความสามารถในการทำกำไร

4.3 อัตราค่าใช้จ่ายดำเนินงานต่อกำไร(ก่อนหักค่าใช้จ่ายดำเนินงาน)

$$= \frac{\text{ค่าใช้จ่ายดำเนินงาน} * 100}{\text{กำไรก่อนหักค่าใช้จ่ายดำเนินงาน}}$$

การเปรียบเทียบระหว่างค่าใช้จ่ายดำเนินงานกับกำไรก่อนหักค่าใช้จ่ายดำเนินงาน เพื่อวิเคราะห์ความสามารถในการบริหารค่าใช้จ่ายดำเนินงาน ซึ่งเปรียบเสมือนค่าใช้จ่ายคงที่ หากรายของสหกรณ์มีความผันผวนสูง และผู้บริหารไม่สามารถควบคุมค่าใช้จ่ายดำเนินงานให้อยู่ในระดับที่เหมาะสมกับรายได้ ก็อาจประสบผลขาดทุน หรือมีผลกำไรลงลง ซึ่งอาจจะส่งผลต่อเสถียรภาพทางการเงินตามมาได้

- ออมทรัพย์
- เครดิต (เฉพาะสินเชื่อและรับฝาก)

สหกรณ์ออมทรัพย์.....จำกัด

งบกำไรขาดทุน

สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ .....

	ปี 25.....		ปี 25.....	
	บาท	%	บาท	%
รายได้ดอกเบี้ยและผลตอบแทนจากเงินลงทุน				
ดอกเบี้ยรับเงินให้กู้	.....	.....	.....	.....
ดอกเบี้ยรับเงินฝาก	.....	.....	.....	.....
ผลตอบแทนจากเงินลงทุน	.....	.....	.....	.....
.....	.....	.....	.....	.....
รวมรายได้ดอกเบี้ยและผลตอบแทนจากเงินลงทุน	.....	100	.....	100
ค่าใช้จ่ายดอกเบี้ยและเงินลงทุน	.....	.....	.....	.....
หัก หนี้สงสัยจะสูญและหนี้สูญ			.....	.....
รายได้ดอกเบี้ยและผลตอบแทนจากเงินลงทุนสุทธิ			.....	.....
บวก รายได้อื่น			.....	.....
หัก ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน	.....	.....	.....	.....
กำไร (ขาดทุน) สุทธิ	.....	.....	.....	.....

กำไรก่อนหัก
ค่าใช้จ่ายดำเนินงาน

อัตราค่าใช้จ่ายดำเนินงานต่อกำไรก่อนหักค่าใช้จ่ายดำเนินงาน (ร้อยละ)

สอ.ทองเอก จก.

ค่าใช้จ่ายดำเนินงาน X 100

กำไรก่อนหักค่าใช้จ่ายดำเนินงาน

อัตราส่วนมาตฐาน CFSAW : ss

น้อยกว่า 25 % อยู่ในระดับดี

อัตราส่วนเฉลี่ยรวม สอ. ใหญ่มาก = 13.47

ปี 2561

$$= \frac{6,816,182.87 \times 100}{66,809,477.30}$$

= ร้อยละ 10.20

ปี 2560

$$= \frac{8,041,038.56 \times 100}{64,317,345.61}$$

= ร้อยละ 12.50

4. วิเคราะห์ความสามารถในการทำกำไร

4.4 อัตรากำไรสุทธิ

$$= \frac{\text{กำไรสุทธิประจำปี} * 100}{\text{รายได้ดอกเบี้ยและผลตอบแทนจากการลงทุน}}$$

อัตรากำไรสุทธิ เป็นการดูว่ารายได้ 100 บาท จะสามารถนำมาสร้างกำไรสุทธิเท่าไหร่ มีประสิทธิภาพหรือไม่

อัตรากำไรสุทธิ (ร้อยละ)

อัตราส่วนเฉลี่ยรวม สอ. ใหญ่มาก = 68.89

สอ. ทองเอก จก.

$$\frac{\text{กำไรสุทธิ x 100}}{\text{รายได้}}$$

ปี 2561

$$= \frac{59,993,294.43 \text{ x } 100}{77,716,205.56}$$

= ร้อยละ 77.20

ปี 2560

$$= \frac{56,276,307.05 \text{ x } 100}{75,616,678.91}$$

= ร้อยละ 74.42

5. Liquidity : สภาพคล่อง

เป็นการวิเคราะห์ว่าสหกรณ์มีสภาพคล่องทางการเงินในระยะสั้นเหมาะสมเพียงใด โดยเปรียบเทียบสินทรัพย์ระยะสั้นกับหนี้สินระยะสั้นของสหกรณ์ ว่ามีความเหมาะสมเพียงใด สินทรัพย์ระยะสั้นของสหกรณ์มีเพียงพอต่อการชำระคืนเจ้าหนี้ระยะสั้นหรือไม่ ซึ่งจะสัมพันธ์กับคุณภาพของสินทรัพย์ด้วย เพราะถ้าสินทรัพย์ระยะสั้นของสหกรณ์ไม่มีปัญหาใด ก็จะมีความคล่องตัวที่จะแปรสภาพเป็นเงินสดได้ง่าย อัตราส่วนที่สำคัญ เช่น อัตราส่วนทุนหมุนเวียน อัตราหมุนของสินค้า อัตราหมุนของลูกหนี้การค้า อัตราลูกหนี้ที่ชำระหนี้ได้ตามกำหนด เป็นต้น

กฎ ระเบียบเกี่ยวกับสหกรณ์ออมทรัพย์ : ด้านสภาพคล่อง

พ.ร.บ. สหกรณ์ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา 48

- ให้สหกรณ์ดำรงสินทรัพย์สภาพคล่องตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

ประกาศกฎกระทรวง วันที่ 30 ตุลาคม 2550 : การดำรงสินทรัพย์สภาพคล่องของสหกรณ์ พ.ศ. 2550

- เฉลี่ยรายเดือนไม่ต่ำกว่าร้อยละ 1 และไม่เกินร้อยละ 20 ของยอดเงินรับฝากทั้งหมด

รอ ประกาศกฎกระทรวง ตามกฎหมายมาตรา 89 /2 (7) การบริหารสินทรัพย์และการดำรงสินทรัพย์สภาพคล่องของสหกรณ์ออมทรัพย์และสหกรณ์เครดิตยูเนี่ยน พ.ศ. ...

ร่าง ประกาศกฎกระทรวง ตามกฎหมายมาตรา 89 /2 (7)

- เฉลี่ยรายเดือนไม่น้อยกว่าร้อยละ 3 ของยอดเงินรับฝากทุกประเภท (ชุมนุมสหกรณ์ ไม่น้อยกว่าร้อยะล 6)
- เพิ่มเติมสินทรัพย์สภาพคล่อง คือ หุ้นกู้ไม่ด้อยสิทธิ์ พันธบัตร หรือตราสารแสดงสิทธิในหนี้ ที่ออกโดยรัฐวิสาหกิจ หน่วยงานของรัฐ หรือบริษัทบริหารสินทรัพย์ ตามราชื่อที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

5. วิเคราะห์สภาพคล่อง (ความสามารถในการชำระหนี้ระยะสั้น)

มาตรา 89/2 การดำเนินงานและการกำกับดูแลสหกรณ์ออมทรัพย์และสหกรณ์เครดิตยูเนี่ยน

(6) การดำรงเงินกองทุนชุมนุมสหกรณ์

หมวด ๓

การดำรงเงินกองทุนของชุมนุมสหกรณ์

ข้อ ๑๒ เงินกองทุนของชุมนุมสหกรณ์ ประกอบด้วย

(๑) ร้อยละเก้าสิบของทุนเรือนหุ้นที่ชำระแล้ว

(๒) ทุนสำรอง

ข้อ ๑๓ ให้ชุมนุมสหกรณ์ดำรงอัตราส่วนเงินกองทุนต่อสินทรัพย์ไม่ต่ำกว่าร้อยละสิบห้า

5. วิเคราะห์สภาพคล่อง (ความสามารถในการชำระหนี้ระยะสั้น)

สภาพคล่องทางการเงิน

อัตราส่วนทุนหมุนเวียน

(เท่า) 1

ร้อยละของสินทรัพย์หมุนเวียน

เงินฝาก ... %
ลูกหนี้ระยะสั้น ... %
สินค้าคงเหลือ ... %

แนวตั้ง

ลูกหนี้เงินกู้ระยะสั้นที่ชำระหนี้ได้ ตามกำหนดของหนี้ที่ถึงกำหนด ชำระ ... %

ร้อยละของหนี้สินหมุนเวียน

- เงินกู้ระยะสั้น ... %
- เจ้าหนี้การค้า ... %
- เงินรับฝาก ... %

แนวตั้ง

5. วิเคราะห์สภาพคล่อง (ความสามารถในการชำระหนี้ระยะสั้น)

5.1 อัตราส่วนทุนหมุนเวียน (Current Ratio)

$$= \frac{\text{สินทรัพย์หมุนเวียน}}{\text{หนี้สินหมุนเวียน}} \text{ ต่อ } 1$$

เป็นอัตราส่วนที่นิยมใช้กันมาก และใช้เป็นเครื่องชี้ฐานะการเงินระยะสั้นของสหกรณ์ ใช้วัดความสามารถในการชำระหนี้ ระยะสั้นของสหกรณ์ ณ เวลานั้น และยังช่วยชี้ถึงระดับความปลอดภัยของเจ้าหนี้ โดยปกติถ้าอัตราส่วนนี้ต่ำมาก อาจแสดงได้ว่าสหกรณ์ไม่สามารถชำระหนี้สินระยะสั้นได้เมื่อครบกำหนด แต่ถ้าอัตราส่วนทุนหมุนเวียนสูง แสดงถึงความสามารถในการชำระหนี้ระยะสั้นได้สูง อย่างไรก็ตาม ในการวิเคราะห์และแปลความควรพิจารณาถึงความเข้มแข็งของรายการในสินทรัพย์และหนี้สินหมุนเวียนด้วย

อัตราส่วนทุนหมุนเวียน(เท่า)ต่อ

อัตราส่วนเฉลี่ยรวม สอ. ใหญ่มาก = 0.81

สอ.ทองเอก จก.

สินทรัพย์หมุนเวียน (เท่า)

หนี้สินหมุนเวียน

ปี 2561

$$= \frac{562,409,268.00}{570,518,427.92}$$

= 0.99 ต่อ 1

ปี 2560

$$= \frac{503,367,968.79}{537,387,563.89}$$

= 0.94 ต่อ 1

อัตราส่วนทุนหมุนเวียนของ 4 สายการบินหลัก
รายการเจาะลึกทั่วไทย Inside Thailand : 16 /11 /63

ณ ไตรมาส 3 งวด 9 เดือน (30 กันยายน 2563)

THAI	Bangkok Airways	AirAsia	nok
สินทรัพย์หมุนเวียน 23,926 ลบ.	สินทรัพย์หมุนเวียน 5,034 ลบ.	สินทรัพย์หมุนเวียน 3,925 ลบ.	สินทรัพย์หมุนเวียน 13,501 ลบ.
หนี้สินหมุนเวียน 298,353 ลบ.	หนี้สินหมุนเวียน 8,748 ลบ.	หนี้สินหมุนเวียน 19,338 ลบ.	หนี้สินหมุนเวียน 19,288 ลบ.
ทุนหมุนเวียน 0.08	ทุนหมุนเวียน 0.58	ทุนหมุนเวียน 0.20	ทุนหมุนเวียน 0.70

*** ปัญหาอาจเกิด *** ถ้าเงินทุนได้มา /ใช้ไป ไม่เหมาะสม

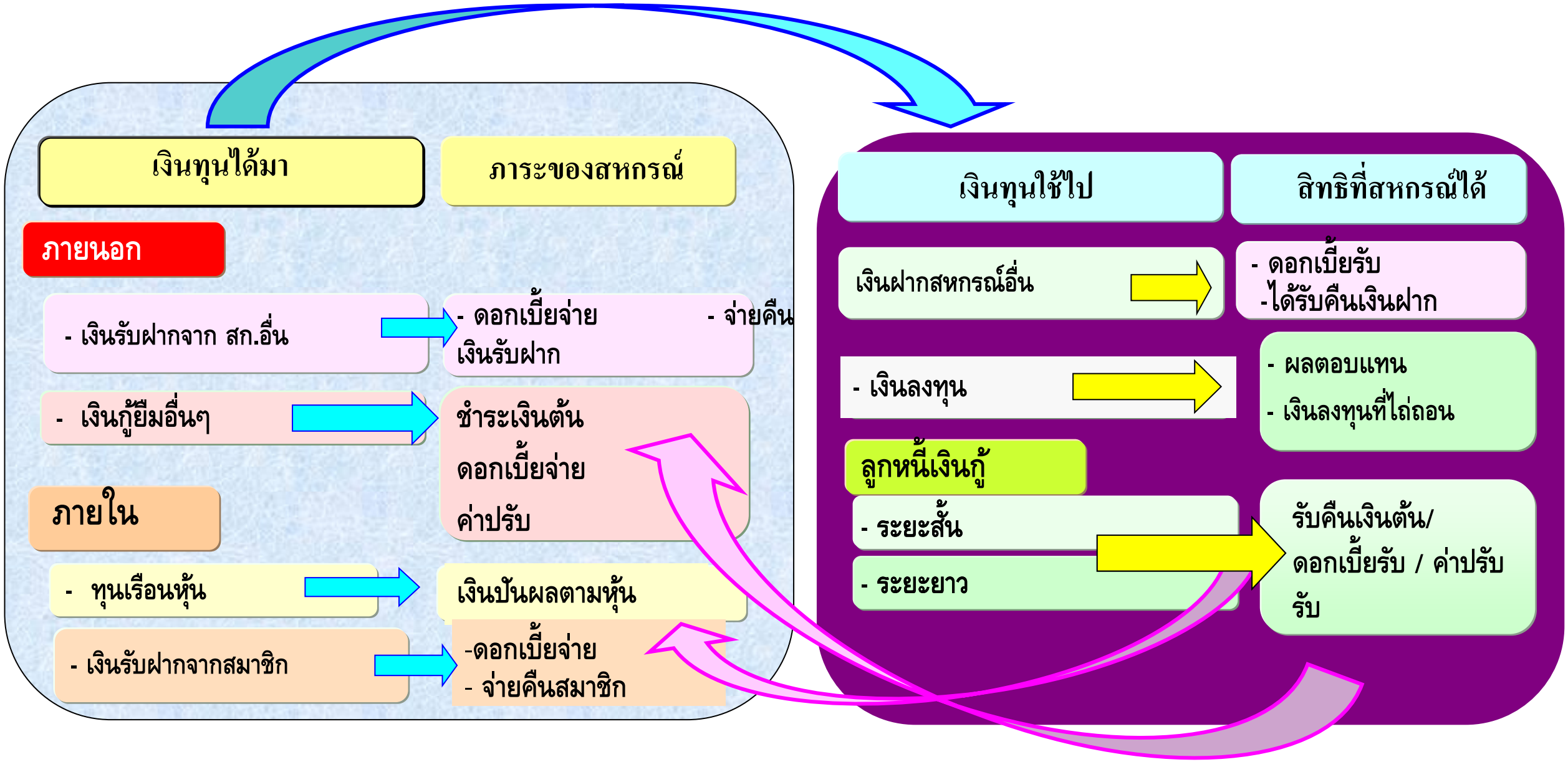

6. Sensitivity ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์

ปัจจัยภายนอก

ปัจจัยภายใน

- นโยบายการบริหารจัดการ ธุรกิจการเงิน การลงทุน
- การควบคุมภายใน

1. พ.ร.บ.สหกรณ์ 2562 / ระเบียบ นทส. ว่าด้วยการบัญชีของสหกรณ์ 2563
2. ภาวะเศรษฐกิจถดถอยทางการเงิน / การลงทุน / ดอกเบี้ย
3. นวัตกรรม / การเปลี่ยนแปลง / การปรับตัว ด้าน IT
4. สถานการณ์ COVID 19
5. ทัศนคติ / ความเชื่อมั่นศรัทธาของสมาชิก / สังคม
6. นโยบายภาครัฐ / การช่วยเหลือของรัฐบาล

การเปรียบเทียบอัตราส่วนทางการเงิน

1. สหกรณ์เดียวกันต่อเนื่องหลายปี (วิเคราะห์แนวโน้ม /แนวนอน)

2. ดำเนินธุรกิจประเภทเดียวกัน (Peer Group : กรมตรวจบัญชีสหกรณ์)

3. อัตราส่วนมาตรฐาน (CFSAW: ss) : กรมตรวจบัญชีสหกรณ์

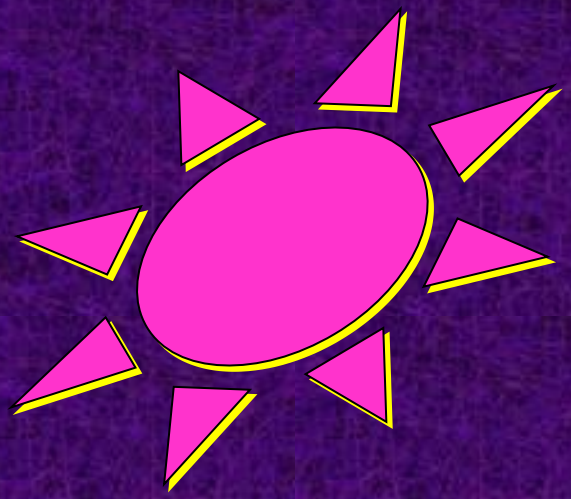

เครื่องมือเตือนภัยทางการเงิน ของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์

1. CAMELS Analysis *(การวิเคราะห์งบการเงิน)*

2. Peer Group *(อัตราส่วนเฉลี่ยในกลุ่ม)*

3. CFSAWss *(อัตราส่วนมาตรฐาน : Benchmark)*

2.การเปรียบเทียบอัตราส่วนทางการเงิน

ดำเนินธุรกิจประเภท / ขนาดเดียวกัน

PEER GROUP

โดย กรมตรวจบัญชีสหกรณ์

www.cad.go.th

กรมตรวจบัญชีสหกรณ์
Cooperative Auditing Department
โครงการเฉลิมพระเกียรติ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
เกี่ยวกับเรา
ศูนย์ข้อมูลทางการเงิน
การบัญชีและสอบบัญชี
ระเบียบ
โครงการสำคัญ
เครือข่ายครูบัญชี
ศูนย์ข้อมูลข่าวสาร
เว็บไซต์หน่วยงาน
Intranet
สารสนเทศทางการเงินของสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร
เครื่องมือทางการเงิน (โปรแกรมทางการเงิน)
ระบบบริการข้อมูลสารสนเทศทางการเงิน
ข่าวประกาศ
ค้นหา
ศูนย์บริการประชาชน
ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
พอประมาณ
มีเหตุผล
มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี
ความรู้
คุณธรรม
นำไปสู่
เศรษฐกิจ/สังคม/สิ่งแวดล้อม/วัฒนธรรม
สมดุล/พร้อมรับต่อการเปลี่ยนแปลง
ขอน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินชีวิต
และการปฏิบัติงานพร้อมดำรงตนให้สมเกียรติยศ
ของข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของรัฐ
1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11
สตท.10 และ สตส.เพชรบุรี ร่วมเฝ้าฯ รับเสด็จ สมเด็จพระนางเจ้าสุทิดา พัชรสุธาพิมลลักษณ พระบรมราชินี (26/11/2563)
รตส.ร่วมให้การต้อนรับ รมช.กษ.ในโอกาสเป็นประธานเปิดโครงการสร้างการรับรู้นโยบายกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (26/11/2563)
อตส.เป็นประธานเปิดโครงการฝึกอบรม หลักสูตร การจัดทำบัญชีสำหรับกลุ่มกองทุนในพื้นที่ต้นแบบปิดทองหลังพระฯ (23/11/2563)
รตส.เป็นประธานการประชุมการตรวจสอบผลสัมฤทธิ์และประสิทธิภาพการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์การสร้างความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ด้านการเกษตรสร้างมูลค่าของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (23/11/2563)
ดูทั้งหมด >>
อธิบดีกรมตรวจบัญชีสหกรณ์
นายโอภาส ทองยงค์
ศูนย์ประสานการปฏิบัติงานฯ Covid-19 กรมตรวจบัญชีสหกรณ์
CAD CPA
Smart4M
we make accounting more innovative
ข่าวสาร
มัลติมีเดีย
นวัตกรรม Smart4M
e-Service
ระบบห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์

สารสนเทศทางการเงิน

สารสนเทศทางการเงินสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร

- สรุปสถานะทั่วไปของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร
- จำนวนสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร
- สารสนเทศน่ารู้ทางการเงิน
- เอกสารเผยแพร่
  - ภาวะเศรษฐกิจภาคสหกรณ์ไทย
  - Financial Condition of Cooperative in Thailand
- สถิติผลการดำเนินงานและฐานะการเงิน
  - ตารางสถิติผลการดำเนินงานและฐานะการเงินในรอบ 10 ปี
  - ตารางสถิติการดำเนินงานและฐานะการเงินสหกรณ์/กลุ่มทุกรูปแบบในรอบ 5 ปี
  - ตารางสถิติผลการดำเนินงานและฐานะการเงินในรอบ 2 ปี
- รายงานผลการดำเนินงานและฐานะการเงินสหกรณ์/ กลุ่ม
- พืชเศรษฐกิจสำคัญ
- 10 อันดับ (Top Ten)
- ระดับเฝ้าระวังและเตือนภัยทางการเงิน (Warning Level)
- ระดับชั้นคุณภาพการควบคุมภายใน (Quality Control)
- ระดับเสถียรภาพทางการเงิน (Level of stability)
- ขนาด(Size)
- Peer Group

สรุปสถานะทั่วไปของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร

ประจำปี งบประมาณ 2564	ประจำปี งบประมาณ 2563	ประจำปี งบประมาณ 2562	ประจำปี งบประมาณ 2561	ประจำปี งบประมาณ 2560
	กันยายน 2563	กันยายน 2562	กันยายน 2561	กันยายน 2560
	สิงหาคม 2563	สิงหาคม 2562	สิงหาคม 2561	สิงหาคม 2560
	กรกฎาคม 2563	กรกฎาคม 2562	กรกฎาคม 2561	กรกฎาคม 2560
	มิถุนายน 2563	มิถุนายน 2562	มิถุนายน 2561	มิถุนายน 2560
	พฤษภาคม 2563	พฤษภาคม 2562	พฤษภาคม 2561	พฤษภาคม 2560
	เมษายน 2563	เมษายน 2562	เมษายน 2561	เมษายน 2560
	มีนาคม 2563	มีนาคม 2562	มีนาคม 2561	มีนาคม 2560
	กุมภาพันธ์ 2563	กุมภาพันธ์ 2562	กุมภาพันธ์ 2561	กุมภาพันธ์ 2560
	มกราคม 2563	มกราคม 2562	มกราคม 2561	มกราคม 2560
	ธันวาคม 2562	ธันวาคม 2561	ธันวาคม 2560	ธันวาคม 2559
	พฤศจิกายน 2562	พฤศจิกายน 2561	พฤศจิกายน 2560	พฤศจิกายน 2559
ตุลาคม 2563	ตุลาคม 2562	ตุลาคม 2561	ตุลาคม 2560	ตุลาคม 2559

*** ดูข้อมูลย้อนหลัง คลิกที่นี่ ***

สารสนเทศทางการเงิน

สารสนเทศทางการเงินสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร

- สรุปสถานะทั่วไปของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร
- จำนวนสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร
- สารสนเทศน่ารู้ทางการเงิน
- เอกสารเผยแพร่
  - รายงานข้อมูลและอัตราส่วนสำคัญของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรเฉลี่ย
  - ภาวะเศรษฐกิจภาคสหกรณ์ไทย
  - Financial Condition of Cooperative in Thailand
- สถิติผลการดำเนินงานและฐานะการเงิน
  - ตารางสถิติผลการดำเนินงานและฐานะการเงินในรอบ 10 ปี
  - ตารางสถิติการดำเนินงานและฐานะการเงินสหกรณ์/กลุ่มทุกรูปแบบในรอบ 5 ปี
  - ตารางสถิติผลการดำเนินงานและฐานะการเงินในรอบ 2 ปี
- รายงานผลการดำเนินงานและฐานะการเงินสหกรณ์/ กลุ่ม

สารสนเทศทางการเงินสหกรณ์ / กลุ่มเกษตรกร >>

Peer Group

- ข้อมูลและอัตราส่วนสำคัญของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรเฉลี่ย ปี 2563
- ข้อมูลและอัตราส่วนสำคัญของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรเฉลี่ย ปี 2562
- ข้อมูลและอัตราส่วนสำคัญของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรเฉลี่ย ปี 2561
- ข้อมูลและอัตราส่วนสำคัญของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรเฉลี่ย ปี 2560

ปี 2548 - 2563

ข้อมูลและอัตราส่วนสำคัญเฉลี่ยของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร ปี 2563

- สหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร
- สหกรณ์การเกษตร
- สหกรณ์ประมง
- สหกรณ์นิคม
- สหกรณ์ร้านค้า
- สหกรณ์บริการ
- สหกรณ์ออมทรัพย์
- สหกรณ์เครดิตยูเนี่ยน
- [illegible]
- กลุ่มเกษตรกร

ข้อมูลและอัตราส่วนเฉลี่ยของสหกรณ์ออมทรัพย์

Peer Group

รายการ	หน่วย	ขนาดเล็ก	ขนาดกลาง	ขนาดใหญ่	ขนาดใหญ่มาก	ขนาดใหญ่พิเศษ	โดยรวม
	สหกรณ์	4	18	399	593	351	1,365
ฐานะการเงิน							
สินทรัพย์	**%**	**100.00**	**100.00**	**100.00**	**100.00**	**100.00**	**100.00**
สินทรัพย์หมุนเวียน	%	99.06	98.24	49.64	25.87	21.37	21.78
เงินลงทุนระยะยาว	%	-	0.17	1.59	4.55	13.73	13.01
เงินให้กู้ยืมระยะยาว	%	-	1.43	48.40	69.30	64.54	64.85
ลูกหนี้ระยะยาว	%	-	-	0.04	0.05	0.14	0.13
ที่ดินอาคารอุปกรณ์และสินทรัพย์ไม่มีตัวตน	%	0.68	0.08	0.29	0.20	0.21	0.21
สินทรัพย์ไม่หมุนเวียนอื่น	%	0.26	0.08	0.04	0.04	0.01	0.02

Peer Group

ข้อมูลและอัตราส่วนเฉลี่ยของสหกรณ์ออมทรัพย์

รายการ	หน่วย	ขนาดเล็ก	ขนาดกลาง	ขนาดใหญ่	ขนาดใหญ่มาก	ขนาดใหญ่พิเศษ	โดยรวม
	สหกรณ์	4	18	399	593	351	1,365
โครงสร้าง							
สินทรัพย์ต่อสหกรณ์	บาท	67,882	1,597,951	20,685,768	371,506,211	7,732,958,083	2,155,937,089
สมาชิกต่อสหกรณ์	คน	32	112	196	1,063	7,556	2,464
มิติที่ 1 ความเพียงพอของเงินทุนต่อความเสี่ยง(Capital Strength)							
1.1 อัตราส่วนหนี้สินต่อทุน	เท่า	0.10	0.69	0.15	0.50	1.15	1.08
1.2 อัตราส่วนทุนสำรองต่อสินทรัพย์	เท่า	-	0.02	0.06	0.05	0.04	0.04
1.3 อัตราการเติบโตทุนของสหกรณ์	%	950.64	49.52	5.73	2.45	7.09	6.59
1.4 อัตราการเติบโตของหนี้	%	310.48	ERR	0.02	(3.24)	3.25	2.91
1.5 อัตราผลตอบแทนต่อส่วนของทุน	%	-	1.19	4.35	6.17	6.91	6.82
มิติที่ 2 คุณภาพของสินทรัพย์ (Asset Quality)							
2.1 อัตราการค้างชำระของลกหนี้	%	NA	2.77	1.68	0.53	0.99	0.94

3. การเปรียบเทียบอัตราส่วนทางการเงิน

CFSAW:ss

โปรแกรม CFSAWS:ss

โปรแกรมเฝ้าระวังและเตือนภัยทางการเงินของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร : กำหนดค่ามาตรฐาน

Cooperative Financial Surveillance and warning System : Set Standard

กลุ่มวิเคราะห์ข้อมูลทางการเงิน

เกี่ยวกับ CFSAWS:ss

โครงการพัฒนาระบบเตือนภัยทางการเงินของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร
(ระยะที่ 1 กำหนดค่ามาตรฐาน)

จากภารกิจของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ในการเป็นศูนย์ข้อมูลทางการเงินของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร จึงได้พัฒนาระบบเตือนภัยเพื่อเฝ้าระวังทางการเงินของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร

CFSAWS:ss เป็นเครื่องมือช่วยให้ผู้วิเคราะห์สามารถเตรียมความพร้อมในการวิเคราะห์ และมีแนวทางในการวิเคราะห์ทางการเงินของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร ในครั้งนี้เป็นระยะที่ 1(กำหนดค่ามาตรฐาน)ซึ่งจะมีการพัฒนาสู่ระยะที่ 2(ค่าประกันคุณภาพ)และระยะที่ 3(นวัตกรรมองค์กร) ต่อไป ทั้งนี้เพื่อความมั่นคงทางการเงินของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรอย่างยั่งยืน

ผู้พัฒนา

ส่วนวิจัยและพัฒนาสารสนเทศทางการเงิน
ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร
กรมตรวจบัญชีสหกรณ์
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

เข้าสู่ระบบ

USERNAME :

PASSWORD :

Login Reset

ลงทะเบียนขอใช้

เปลี่ยน Password

คำเตือน

โปรแกรมนี้เป็นลิขสิทธิ์ของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ได้รับการคุ้มครองตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 บุคคลหรือคณะบุคคลใดต้องการใช้งานต้องลงทะเบียนขอใช้ ซึ่งจะถือว่าได้รับอนุญาตจากกรมตรวจบัญชีสหกรณ์แล้ว

สงวนลิขสิทธิ์ โดยกรมตรวจบัญชีสหกรณ์
ตามคำขอแจ้งสิขสิทธิ์ เลขที่ 162664 เมื่อวันที่ 17 พฤษภาคม 2550
ทะเบียนข้อมูลเลขที่ ว1.2526 ให้ไว้เมื่อวันที่ 12 มิถุนายน 2550 โดยกรมทรัพย์สินทางปัญญา

- โปรแกรม DEACE2010
- โปรแกรม SEVA*2010* new
- โปรแกรม PEER GROUP
- โปรแกรม DEACE2009

ค่าเทียบเคียงอัตราส่วนมาตรฐานทางการเงินของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร

1. อัตราค่าใช้จ่ายดำเนินงานต่อกำไร (ก่อนหักค่าใช้จ่ายดำเนินงาน)
2. อัตราลูกหนี้ระยะสั้นที่ชำระได้ตามกำหนด
3. อัตราส่วนทุนสำรองต่อสินทรัพย์

การศึกษาและการประยุกต์ใช้อัตราส่วนมาตรฐานทางการเงินในการเทียบเคียง (Benchmark)

- การศึกษาอัตราส่วนมาตรฐานทางการเงินสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร (Benchmark)
- คู่มือการใช้งานอัตราส่วนมาตรฐานทางการเงินสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร

Benchmark News !

- การแถลงข่าวเรื่อง "นโยบายภาคเกษตร...มองผ่านระบบสหกรณ์" และ "สถานภาพเกษตรกรไทยฯ" (26/05/54) NEW!
- การประชุมงานนำเสนอผลงานวิจัย Thirft DEACE2009 (24/05/54)
- คณะที่ปรึกษาร่วมกับคณะทำงานโครงการ DEA เตรียมความพร้อมก่อนนำเสนอผลงานวิจัย Thirft DEACE2009 (11/05/
-กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ กับ 59 ปี แห่งการมุ่งมั่นสร้างความเข้มแข็งด้านการเงินการบัญชีแก่ภาคสหกรณ์ไทย (12/02/54)
- กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ร่วมกับ ม.หอการค้าไทย ประเมินปัญหาหนี้และความพึงพอใจ...ของประชากรกลุ่มแท็กซี่ ผ่านข้อมู
ภาคสหกรณ์ไทย (01/02/2554)
- กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ อบรม การขับเคลื่อน SEVA 2009 และการประยุกต์ใช้ข้อมูลทางการเงิน ผ่านระบบ Video Confere
(01/02/2554)

ค่าเทียบเคียงอัตราส่วนมาตรฐานทางการเงินของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร (CFSAW : ss)

1. อัตราค่าใช้จ่ายดำเนินงานต่อกำไร (ก่อนหักค่าใช้จ่ายดำเนินงาน)

ประเภทสหกรณ์/ กลุ่มเกษตรกร	ระดับมาตรฐาน (ร้อยละ)		
	ดี	พอใช้	ต้องปรับปรุง
การเกษตร	น้อยกว่า 45.00	45.00 – 65.00	มากกว่า 65.00
ออมทรัพย์	น้อยกว่า 25.00	25.00 – 35.00	มากกว่า 35.00
เครดิตยูเนี่ยน	น้อยกว่า 40.00	40.00 - 60.00	มากกว่า 60.00
ประมง/นิคม/ร้านค้า/บริการ	น้อยกว่า 50.00	50.00 – 70.00	มากกว่า 70.00

ตัวอย่างการแปลความหมายและการวิเคราะห์ผล : ออมทรัพย์ ขนาดใหญ่พิเศษ

อัตราค่าใช้จ่ายดำเนินงานต่อกำไร(ก่อนหักค่าใช้จ่ายดำเนินงาน)

$$\text{สูตร (ร้อยละ)} = \frac{\text{ค่าใช้จ่ายดำเนินงาน} * 100}{\text{กำไรก่อนหักค่าใช้จ่ายดำเนินงาน}}$$

* อัตราค่าใช้จ่ายดำเนินงานอยู่ที่ร้อยละ 36.2 * ค่าเฉลี่ย (Peer) อยู่ที่ร้อยละ 14.21

* ค่ามาตรฐาน (CFSAW:ss) มากกว่า ร้อยละ 35 (ต้องปรับปรุง)

* ค่าเทียบเคียงกับมาตรฐานอยู่ที่ ระดับ ต้องปรับปรุง (สีแดง)

- *สหกรณ์ควรควบคุมค่าใช้จ่ายดำเนินงานให้อยู่ในอัตราที่เหมาะสมกับธุรกิจของสหกรณ์ เช่น ค่าตอบแทน ค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญลูกหนี้ ฯลฯ*

  * *กำไรจะเป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้*
  * *สภาพคล่องทางการเงินไม่มีปัญหา*
  * *กำไรที่เกิดขึ้นเป็นส่วนหนึ่งของทุนสหกรณ์ สร้างความเข้มแข็งด้านเงินทุนของสหกรณ์ได้*

ค่าเทียบเคียงอัตราส่วนมาตรฐานทางการเงินของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร (CFSAW : ss)

2. อัตราลูกหนี้ระยะสั้นที่ชำระได้ตามกำหนด

ประเภทสหกรณ์/ กลุ่มเกษตรกร	ระดับมาตรฐาน (ร้อยละ)		
	ดี	พอใช้	ต้องปรับปรุง
การเกษตร	มากกว่า 90.00	60.00 – 90.00	น้อยกว่า 60.00
ออมทรัพย์ / ร้านค้า	มากกว่า 95.00	85.00 – 95.00	น้อยกว่า 85.00
ประมง/นิคม/บริการ/ เครดิตยูเนี่ยน	มากกว่า 90.00	60.00 – 90.00	น้อยกว่า 60.00

การแปลความหมายและการวิเคราะห์ผล : อัตราลูกหนี้ระยะสั้นที่ชำระได้ตามกำหนด

$$\text{สูตร} = \frac{\text{ลูกหนี้ระยะสั้นชำระได้ตามกำหนด} * 100}{\text{ลูกหนี้ระยะสั้นที่ถึงกำหนดชำระ}}$$

* อัตราส่วนของสหกรณ์อยู่ที่ร้อยละ 99.85 ซึ่งสูงกว่าค่ามาตรฐานซึ่งอยู่ที่มากกว่าร้อยละ 95 (ดี)
* ค่าเฉลี่ย (Peer) อยู่ที่ร้อยละ 97.51

*** ค่าเทียบเคียงกับมาตรฐานอยู่ที่ ระดับ ดี (สีเขียว)**

* *สหกรณ์สามารถบริหารลูกหนี้เงินกู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ*
* *ลูกหนี้ระยะสั้นที่ชำระหนี้ได้นั้นเกิดจากการแปลงสัญญา หรือปรับโครงสร้างหนี้หรือไม่ ถ้าใช่ก็ไม่ได้เกิดผลดี เป็นการปรับตัวเลขให้เป็นไปตามเป้าหมายหรือแผนงาน เท่านั้น*
* *เมื่อสหกรณ์ไม่มีลูกหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ ปัญหาสภาพคล่องทางการเงินก็ไม่มี หรือมีปัญหาน้อย สหกรณ์ไม่ต้องไปแสวงหาแหล่งเงินทุนเพื่อมารักษาสภาพคล่อง*

ค่าเทียบเคียงอัตราส่วนมาตรฐานทางการเงินของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร (CFSAW : ss)

3. อัตราส่วนทุนสำรองต่อสินทรัพย์

ประเภทสหกรณ์	ระดับมาตรฐาน		
	ดี	พอใช้	ต้องปรับปรุง
การเกษตร	มากกว่า 0.20	0.10 – 0.20	น้อยกว่า 0.10
ออมทรัพย์	มากกว่า 0.10	0.04 – 0.10	น้อยกว่า 0.04
เครดิตยูเนี่ยน	มากกว่า 0.11	0.05 -.0.11	น้อยกว่า 0.05
ประมง/นิคม/ร้านค้า/บริการ	มากกว่า 0.25	0.15 – 0.25	น้อยกว่า0.15

การแปลความหมายและการวิเคราะห์ผล : อัตราส่วนทุนสำรองต่อสินทรัพย์

$$\text{สูตร (เท่า)} = \frac{\text{ทุนสำรอง}}{\text{สินทรัพย์ทั้งสิ้น}}$$

* ค่าของสหกรณ์อยู่ที่ 0.05 เท่า
* ค่าเฉลี่ย (Peer) อยู่ที่ 0.04 เท่า

* ค่าเทียบเคียงกับมาตรฐานอยู่ที่ ระดับ พอใช้ (ค่าอยู่ระหว่าง 0.04 -0.10)

* *เงินทุนของสหกรณ์มีความเข้มแข็ง*
* *สหกรณ์ควรรักษาระดับอัตราค่ามาตรฐานไว้ เพราะสินทรัพย์ของสหกรณ์อาจมีการเปลี่ยนแปลงได้ตลอดเวลา*
* *ทุนสำรองจะเพิ่มขึ้นเมื่อมีการจัดสรรกำไรสุทธิประจำปีหรืออาจได้มาจากการบริจาค*

ข้อจำกัดการวิเคราะห์

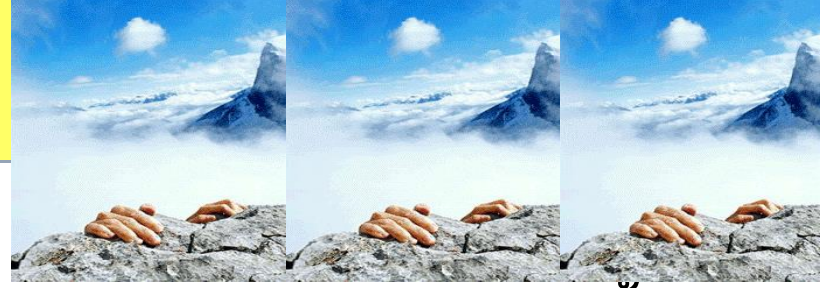

1. การใช้เหตุการณ์ในอดีตเป็นเครื่องชี้เหตุการณ์ในอนาคต

เนื่องจากตัวเลขในงบการเงินที่นำมาเปรียบเทียบจะเป็นตัวเลขในอดีต ซึ่งอาจจะมีสภาวะแวดล้อมในขณะนั้นแตกต่างจากปัจจุบันทั้งด้านการเมือง สังคม เศรษฐกิจ รวมถึงกฎหมายต่าง ๆ อันจะทำให้มีการเปลี่ยนแปลงในแต่ละงวดเวลา และกระทบกับการดำเนินงานสหกรณ์ ดังนั้น ผู้วิเคราะห์หรือผู้บริหารที่อาศัยผลการวิเคราะห์เป็นเครื่องมือที่ช่วยในการบริหาร จึงไม่ควรยึดติดกับตัวเลขที่คำนวณได้จากงบการเงินที่ผ่านมาจนเกินไป

2. วิธีปฏิบัติทางบัญชีที่แตกต่างกัน

รายการบางรายการในงบแสดงฐานะการเงินและงบกำไรขาดทุนจะมีวิธีปฏิบัติทางบัญชีได้หลายวิธี งบการเงินแต่ละสหกรณ์จึงอาจมีวิธีการบันทึกบัญชีที่แตกต่างกัน ทำให้มีการเปรียบเทียบกันโดยสมบูรณ์ไม่ได้ ดังนั้นผู้วิเคราะห์จะต้องเข้าใจถึงตัวเลขดังกล่าวว่าได้มาจากวิธีการบันทึกบัญชีอย่างไร โดยศึกษาจากหมายเหตุประกอบงบการเงิน ซึ่งจะเปิดเผยไว้ เพื่อให้ทราบนโยบายบัญชีที่ผู้บริหารเลือกใช้ เช่น การคิดค่าเสื่อมราคาอาจใช้วิธีการเส้นตรง หรือวิธีผลรวมจำนวนปี และผู้วิเคราะห์ต้องปรับข้อมูลให้อยู่ในหลักการบัญชีที่เหมือนกันเพื่อให้สามารถเปรียบเทียบข้อมูลกันได้

ข้อจำกัดการวิเคราะห์ (ต่อ)

3. ลำดับการแสดงรายการในงบการเงินอาจเรียงลำดับไม่เหมือนกัน

ถึงแม้ นายทะเบียนสหกรณ์จะได้มีการกำหนดระบบบัญชีและวิธีปฏิบัติทางบัญชีไว้แล้วก็ตาม แต่บางสหกรณ์ก็มีการปฏิบัติตามความต้องการของสหกรณ์หรือตามความเข้าใจของผู้จัดทำงบการเงิน เช่น รายการ สลากออมสิน กำหนดให้สหกรณ์แสดงรายการภายใต้หัวข้อรายการเงินสดและเงินฝากธนาคาร แต่บางสหกรณ์จะแสดงรายการเป็นเงินลงทุนระยะยาว ดังนั้น ตัวเลขที่ได้จากการคำนวณจึงแตกต่างกัน ทำให้การแปลความหมายหรือการสรุปผลอาจผิดพลาดไม่ถูกต้อง ผู้วิเคราะห์จึงต้องปรับปรุงงบการเงินที่จะนำมาเปรียบเทียบให้อยู่ในหลักการบัญชีเดียวกัน หรือปรับปรุงจัดหมวดหมู่รายการให้อยู่ในรูปแบบเดียวกันก่อน เพื่อให้สามารถเปรียบเทียบกันได้และผลการวิเคราะห์มีความถูกต้อง น่าเชื่อถือ

ข้อจำกัดการวิเคราะห์ (ต่อ)

4. ข้อมูลที่แสดงในงบแสดงฐานะการเงินเป็นมูลค่าตามบัญชี

เนื่องจากข้อมูลที่แสดงในงบแสดงฐานะการเงินไม่ใช่มูลค่าปัจจุบันที่แท้จริง แต่เป็นมูลค่าตามบัญชี ซึ่งเป็นต้นทุนที่เกิดขึ้นในอดีต รายการบางรายการถูกแสดงโดยอาศัยการประมาณ เช่น การประมาณหนี้สงสัยจะสูญ เพื่อให้ทราบยอดลูกหนี้ที่สหกรณ์สามารถเก็บหนี้ได้จริง หรือการคิดค่าเสื่อมราคาซึ่งใช้เป็นตัวปรับค่าของสินทรัพย์ไม่หมุนเวียนซึ่งทำให้มูลค่าสินทรัพย์ไม่หมุนเวียนนั้นลดลงตามสภาพที่เป็นอยู่ ดังนั้น ถ้าการประมาณการไม่ถูกต้อง หรือไม่มีการประมาณการไว้ตามหลักการบัญชี ก็จะทำให้ตัวเลขที่แสดงในงบการเงินไม่ถูกต้อง และส่งผลต่อการวิเคราะห์

ข้อจำกัดการวิเคราะห์ (ต่อ)

5. มาตรฐานในการวัดไม่แน่นอน เนื่องจากสหกรณ์มีหลายประเภท มีขนาดและลักษณะการดำเนินธุรกิจที่ต่างกัน ตลอดจนมีข้อบังคับ ระเบียบ และนโยบายการดำเนินงานที่แตกต่างกัน ซึ่งความแตกต่างกันเหล่านี้ เป็นผลให้การเปรียบเทียบผลการวิเคราะห์กระทำได้ไม่ง่ายนัก และไม่สามารถกำหนดมาตรฐานในการวัดออกมาได้อย่างถูกต้อง เที่ยงตรงเหมาะสม

6. ความไม่เที่ยงตรงของข้อมูล *บางครั้งสหกรณ์อาจจะมีการตกแต่งงบการเงินตอนปิดบัญชี เพื่อให้รายการในงบการเงิน ณ วันสิ้นปี มีตัวเลขที่สวยงาม อ่านสะดวก หรือมีความน่าเชื่อถือมากขึ้น เช่น รายการเงินสดอาจมียอดคงเหลือสูงโดยการกู้ยืมเงินระยะสั้นจากธนาคารมา หรือมีการชำระหนี้ก่อนวันสิ้นงวดบัญชี เพื่อให้ดูว่าสหกรณ์มีเครดิตดี แล้วเริ่มขอกู้ใหม่ในวันต้นงวดปีบัญชีใหม่ ดังนั้น เมื่อผู้วิเคราะห์มีการวิเคราะห์งบการเงิน ในช่วงเวลานั้น ก็อาจจะทำให้เข้าใจว่า สหกรณ์มีสภาพคล่องดี*

7. ดุลยพินิจของผู้วิเคราะห์ ผู้วิเคราะห์อาจมีดุลยพินิจต่อผลของการวิเคราะห์แตกต่างกันไป ทั้งในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ การแปลความหมายที่ได้จากการวิเคราะห์จะถูกต้องหรือมีความหมายเพียงใด ขึ้นอยู่กับคุณภาพทางด้านดุลยพินิจของผู้วิเคราะห์ ซึ่งต้องอาศัย ความรู้ ความเข้าใจและประสบการณ์ในการวิเคราะห์ข้อมูลทางการเงิน

สัญญาณเตือน

ที่ควร...เอะใจ

จากงบการเงิน

สัญญาณจากการวิเคราะห์งบการเงิน - ข้อมูลที่ผู้สอบบัญชีได้ตรวจพบ

มีรายการทางการเงิน สูง / ต่ำกว่าปกติมาก รายการผิดปกติ ซึ่งขัดต่อกฎหมาย ข้อบังคับ ระเบียบ นายทะเบียนสหกรณ์ และที่เกี่ยวข้อง

1. เงินสด /เงินฝากธนาคาร /เงินฝากสหกรณ์อื่นมากเกินควร (ผลตอบแทนอาจสูงมาก ทุ่มฝากสุดตัว) ต้องดูว่าเงินฝากเสี่ยงหรือไม่ หรือสภาพคล่องทางการเงินเริ่มฝืดเคือง
2. ลูกหนี้เงินให้กู้สูงกว่าปกติ / มีการชำระหนี้ต่ำ มีการตั้งค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญจำนวนมาก
3. มีเงินสดขาดบัญชี / ลูกหนี้เงินสดขาดบัญชี และมีเพิ่มมากขึ้น *ไม่ตั้งค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ ซึ่งเป็น ค่าใช้จ่าย หรือมีการตั้งค่าเผื่อสินค้าขาดน้อยมาก)*
4. ลูกหนี้ค้างนาน / ดอกเบี้ยค้างรับ / ลูกหนี้ตามคำพิพากษา /มีลูกหนี้ที่กระทำการทุจริตจำนวนมาก และไม่มีการตั้งค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญหรือลูกหนี้ใกล้หมดอายุความ (อาจดำเนินการฟ้องร้องไม่ทัน)
5. มีการให้เงินกู้แก่บุคคลภายนอก (กระทำไม่ได้ ตาม พ.ร.บ. สหกรณ์ 2542 ข้อ 46 (8)
6. มีลูกหนี้ตัวแทนส่งหักเงินคงค้างนานโดยไม่มีการชำระ หรือมีการชำระแต่น้อยมาก
7. มีลูกหนี้คลาดเคลื่อนเป็นจำนวนมากเป็นจำนวนมาก

สัญญาณจากการวิเคราะห์งบการเงิน - ข้อมูลที่ผู้สอบบัญชีได้ตรวจพบ

8. มีเงินรอเรียกคืน / เงินรอจ่ายคืน / เงินรอตรวจสอบจำนวนมาก

9. มีเงินยืมทดรองจำนวนมากโดยไม่ได้กำหนดระเบียบไว้ หรือกำหนดระเบียบไว้แต่มีเงินยืมทดรองโดยไม่ระบุวัตถุประสงค์ / ไม่ได้รับการอนุมัติจากคณะกรรมการ / ยืมเงินทดรองผิดระเบียบ /ยืมเอาไปใช้ส่วนตัว /เงินยืมทดรองค้างนาน ไม่มีการชำระ หรือชำระสิ้นงวดแล้วยืมใหม่ต้นงวด (ตกแต่งงบการเงิน)

10. รับเงินฝากจากบุคคลภายนอก(กระทำไม่ได้ ผิดกฎหมายสหกรณ์ ข้อ 46 (5)

11. สหกรณ์กู้เงินมาดำเนินงานซึ่งผิดวัตถุประสงค์ในข้อบังคับ เช่น สหกรณ์ออมทรัพย์บางแห่งกู้เงินมาเพื่อสร้างคอนโด /หอพัก/ Resort /สร้างศูนย์สัมมนาให้เช่า /ซื้อ มีธุรกิจขายกาแฟ / ขายอาหารกลางวัน

12. มีลูกหนี้ที่ผิดนัดชำระหนี้ / ค้างชำระ เป็นเครือญาติใกล้ชิด / สนิทสนม มีบุญคุณ

13. จ่ายเงินปันผลตามหุ้นทั้งที่สหกรณ์ขาดทุน โดยซ่อนจ่ายจากทุนสาธารณะประโยชน์ /เงินยืมทดรอง

14. มีผลขาดทุนสะสมค่อนข้างสูงอย่างต่อเนื่อง หรือมีกำไรต่ำกว่าปกติมากๆ

15. รายการไม่สัมพันธ์กัน เช่น มีค่าใช้จ่ายในการซ่อมรถยนต์ แต่สหกรณ์ไม่มีครุภัณฑ์รถยนต์ /รถตู้

16. คำนวณค่าเสื่อมราคาเกินอายุการใช้งานจริง ทำให้ค่าเสื่อมราคา (ค่าใช้จ่าย) ต่ำกว่าที่ควร

"เพราะแสวงหา มิใช่เพราะรอคอย
เพราะเชี่ยวชาญ มิใช่เพราะโอกาส
เพราะสามารถ มิใช่เพราะโชคช่วย
ดังนั้นแล้ว ลิขิตฟ้าหรือจะสู้มานะคน"

ขงเบ้ง

ধন্যবাদ
Thank You